

Digitala TV-sändningar och andra massmediefrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens förslag i proposition 2003/04: 118 *Digitala TV-sändningar*. Förslaget avser att de digitala marksändningarna av Sveriges Television AB:s och Sveriges Utbildningsradio AB:s TV-program skall byggas ut så att de får samma räckvidd som företagens analoga marksändningar. Enligt regeringen innebär det att 99,8 % av befolkningen kommer att kunna ta emot programmen i sina fasta bostäder. Vidare bedömer regeringen att minst 98 % av befolkningen bör kunna ta emot digital marksänd TV från ytterligare minst en frekvenskanal.

Utskottet behandlar också två motioner som avlämnats med anledning av propositionen. I detta sammanhang behandlar utskottet också motioner från allmänna motionstiden 2003 som rör frågor om digital TV.

Därutöver behandlar utskottet i betänkandet andra motioner från allmänna motionstiden 2003 som rör olika massmediefrågor. De rör bl.a. frågor om grundläggande principer och former för programföretags verksamhet, mediekoncentrationslag, kommersiell radio, koncessionsavgifter, digital radio och Granskningsnämnden för radio och TV.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om räckvidden för de digitala marksändningarna.

Vidare avstyrker utskottet samtliga motioner.

Utskottets ställningstaganden har föranlett 16 reservationer och ett särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	5
Redogörelse för ärendet.....	8
Ärendet och dess beredning.....	8
Utskottets överväganden om regeringens förslag.....	9
De digitala marksändningarnas räckvidd.....	9
Bakgrund.....	9
Propositionen.....	12
Motionerna.....	16
Kulturutskottets yttrande.....	19
Utskottets ställningstagande.....	20
Utskottets överväganden om övriga frågor.....	23
Grundläggande principer och former för programföretags verksamhet.....	23
Motionerna.....	23
Bakgrund.....	24
Utskottets ställningstagande.....	27
Mediekoncentration.....	28
Motionen.....	28
Bakgrund.....	29
Utskottets ställningstagande.....	31
Filmcensur.....	31
Motionen.....	31
Bakgrund.....	32
Utskottets ställningstagande.....	33
Rätt till genmäle.....	33
Motionen.....	33
Tidigare riksdagsbehandling.....	34
Utskottets ställningstagande.....	34
”Negativ textreklam”.....	34
Motionen.....	34
Bakgrund.....	35
Utskottets ställningstagande.....	37
Granskningsnämnden för radio och TV.....	38
Motionen.....	38
Bakgrund.....	38
Utskottets ställningstagande.....	39
Effekter av sexualiseringen av det offentliga rummet och en stereotyp heterosexuell norm.....	39
Motionen.....	39
Bakgrund.....	40

Utskottets ställningstagande	42
Digital radio	42
Motionerna	42
Bakgrund	43
Utskottets ställningstagande	44
Kommersiell nationell radio	45
Motionerna	45
Tidigare riksdagsbehandling	46
Utskottets ställningstagande	46
Närradion	46
Motionen	46
Bakgrund	47
Utskottets ställningstagande	48
Regionala koncessioner för TV	48
Motionen	48
Bakgrund	49
Utskottets ställningstagande	50
Koncessionsavgifter för kommersiell lokalradio	50
Motionen	50
Bakgrund	51
Utskottets ställningstagande	52
Koncessionsavgift för TV	52
Motionerna	52
Bakgrund	53
Utskottets ställningstagande	55
Lokal radio och TV	55
Motionerna	55
Bakgrund	56
Utskottets ställningstagande	57
Reklamtid i kommersiell lokalradio	58
Motionen	58
Bakgrund	58
Utskottets ställningstagande	59
Regler i TV-direktivet mot reklam för barn	59
Motionen	59
Bakgrund	60
Utskottets ställningstagande	62
Skyldighet att vidareända program, s.k. <i>must carry</i>	62
Motionen	62
Bakgrund	62
Utskottets ställningstagande	64
Åtgärder mot piratkort	64
Motionerna	64
Bakgrund	65
Utskottets ställningstagande	67

Reservationer.....	68
1. De digitala TV-sändningarnas räckvidd (punkt 1).....	68
2. Tidpunkten för övergång till digital teknik (punkt 2)	69
3. Grundläggande principer och former för programföretags verksamhet (punkt 5).....	69
4. Teknikneutral medielagstiftning (punkt 6)	70
5. Mediekoncentration (punkt 7)	71
6. Rätt till genmäle (punkt 9).....	72
7. Negativ textreklam (punkt 10).....	72
8. Granskningsnämnden för radio och TV (punkt 11).....	73
9. Effekter av sexualiseringen av det offentliga rummet och en stereotyp heterosexuell norm (punkt 12)	73
10. Den framtida digitalradion (punkt 15).....	74
11. Kommersiell nationell radio (punkt 16).....	74
12. Regionala koncessioner för TV (punkt 18).....	75
13. Reklamtid i kommersiell lokalradio (punkt 22).....	75
14. Skyldighet att vidareända program (punkt 24).....	76
15. Åtgärder mot piratkort (punkt 25)	76
16. Åtgärder mot piratkort (punkt 25)	77
Särskilt yttrande.....	78
Mediekoncentration (punkt 7)	78
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	79
Propositionen.....	79
Följdmotioner	79
Motioner från allmänna motionstiden.....	79
<i>Bilaga 2</i>	
Yttrande från kulturutskottet 2003/04:KrU3y	83

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. De digitala TV-sändningarnas räckvidd

Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om räckvidden för de digitala marksändningarna. Därmed bifaller riksdagen proposition 2003/04:118 och avslår motionerna 2003/04:K28 yrkande 1, 2003/04:K29 yrkande 1, 2003/04:K444 yrkandena 14 och 16, 2003/04:Kr326 yrkandena 27 och 28 och 2003/04:Kr359 yrkande 5.

Reservation 1 (m, fp)

2. Tidpunkten för övergång till digital teknik

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:K28 yrkande 2, 2003/04:K29 yrkande 2 och 2003/04:K444 yrkande 15.

Reservation 2 (m, fp)

3. Konsumenters behov vid digitala TV-sändningar

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:K439 och 2003/04:Kr326 yrkande 29.

4. Framtida fördelning av digitala sändningstillstånd

Riksdagen avslår motion 2003/04:Kr359 yrkande 6.

5. Grundläggande principer och former för programföretags verksamhet

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:K271 yrkande 10, 2003/04:K444 yrkandena 1, 4 och 6 och 2003/04:Kr359 yrkande 3.

Reservation 3 (m, fp)

6. Teknikneutral medielagstiftning

Riksdagen avslår motion 2003/04:Kr359 yrkande 10.

Reservation 4 (fp)

7. Mediekoncentration

Riksdagen avslår motion 2003/04:K388.

Reservation 5 (v, mp)

8. Översyn av lagen om granskning och kontroll av filmer och videogram

Riksdagen avslår motion 2003/04:K362 yrkande 1.

9. Rätt till genmäle

Riksdagen avslår motion 2003/04:K382 yrkande 1.

Reservation 6 (kd)

10. Negativ textreklam

Riksdagen avslår motion 2003/04:K382 yrkande 2.

Reservation 7 (kd)

11. Granskningsnämnden för radio och TV

Riksdagen avslår motion 2003/04:K382 yrkande 3.

Reservation 8 (m, fp, kd, c)

12. Effekter av sexualiseringen av det offentliga rummet och en stereotyp heterosexuell norm

Riksdagen avslår motion 2003/04:So568 yrkande 3.

Reservation 9 (v, mp)

13. Utvärdering av DAB

Riksdagen avslår motion 2003/04:K444 yrkande 17.

14. Fördelning av tillstånd att sända digital radio

Riksdagen avslår motion 2003/04:K444 yrkande 18.

15. Den framtida digitalradion

Riksdagen avslår motion 2003/04:Kr359 yrkande 7.

Reservation 10 (m, fp)

16. Kommersiell nationell radio

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:K382 yrkande 6 och 2003/04:K444 yrkande 13.

Reservation 11 (m, fp)

17. Närradion

Riksdagen avslår motion 2003/04:Kr386 yrkande 2.

18. Regionala koncessioner för TV

Riksdagen avslår motion 2003/04:K444 yrkande 12.

Reservation 12 (m)

19. Koncessionsavgifter för kommersiell radio

Riksdagen avslår motion 2003/04:K382 yrkande 8.

20. Koncessionsavgift för TV

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:K382 yrkande 9 och 2003/04:K444 yrkande 10.

21. Lokal radio och TV

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:K365 och 2003/04:Kr386 yrkande 3.

22. Reklamtid i kommersiell lokalradio

Riksdagen avslår motion 2003/04:K382 yrkande 7.

Reservation 13 (m, kd)

23. Reklam riktad till barn

Riksdagen avslår motion 2003/04:L352 yrkande 1.

24. Skyldighet att vidareända program

Riksdagen avslår motion 2003/04:K444 yrkande 11.

Reservation 14 (m, fp)

25. Åtgärder mot piratkort

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:K408 och 2003/04:Kr326 yrkande 30.

Reservation 15 (c)

Reservation 16 (mp)

Stockholm den 4 maj 2004

På konstitutionsutskottets vägnar

Gunnar Hökmark

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunnar Hökmark (m), Göran Magnusson (s), Barbro Hietala Nordlund (s), Helena Bargholtz (fp), Pär Axel Sahlberg (s), Kenth Högström (s), Ingvar Svensson (kd), Mats Einarsson (v), Mats Berglind (s), Henrik S Järrel (m), Anders Bengtsson (s), Tobias Krantz (fp), Kerstin Lundgren (c), Helene Petersson (s), Nils Fredrik Aurelius (m), Billy Gustafsson (s) och Gustav Fridolin (mp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I proposition 2003/04:118 *Digitala TV-sändningar* föreslår regeringen att riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om räckvidden för de digitala marksändningarna. Regeringens förslag återges i *bilaga 1*.

Med anledning av propositionen har två motioner väckts. I detta sammanhang behandlar utskottet också ett antal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2003 som rör digital TV.

Därutöver behandlar utskottet motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2003 som rör andra massmediefrågor.

Förslagen i samtliga motioner återges i *bilaga 1*.

Kulturutskottet har avgett yttrande över propositionen jämte följdmotioner. Yttrandet finns i *bilaga 2*.

Utskottets överväganden om regeringens förslag

De digitala marksändningarnas räckvidd

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om räckvidden för de digitala marksändningarna och avstyrker motioner om avslag på propositionen. I detta sammanhang avstyrker utskottet motioner från allmänna motionstiden 2003 som rör statens satsning på digital marksänd TV. Vidare avstyrker utskottet motioner om konsumenternas behov vid digitala marksändningar samt om den framtida fördelningen av sändningstillstånd för digital TV.

Jämför reservationerna 1 och 2.

Bakgrund

Tidigare riksdagsbeslut om digital marksänd TV

Under våren 1997 beslutade riksdagen att digital marksänd TV bör införas i Sverige (prop. 1996/97:67, bet. 1996/97:KU17, rskr. 1996/97:178). Beslutet innebar att sändningar under en första etapp inleddes på ett begränsat antal orter i Sverige. Riksdagen beslutade därefter under hösten 2000 att digital marksänd TV skulle få byggas ut till att omfatta hela landet (prop. 2000/01:1, utg.omr. 17, bet. 2000/01:KrU1, rskr. 2000/01:59).

Under föregående riksmöte beslutade riksdagen att godkänna regeringens förslag om att den marksända televisionen skall övergå till digital teknik (prop. 2002/03:72, bet. 2002/03:KU33, rskr. 2002/03:196). Därutöver beslutade riksdagen att de analoga marksändningarna skall ha upphört den 1 februari 2008. Riksdagens beslut innebar vidare att de analoga TV-sändningarna skall läggas ned etappvis, och nedläggningen skall inledas tidigast när lagstiftningen om skyldighet att vidaresända vissa TV-program i kabelnät har anpassats till att marksändningarna är digitala.

Vad gällde regeringens förslag om utbyggnaden av de digitala sändarnäten, de digitala TV-sändningarnas tillgänglighet och riktlinjer för tillståndsgivningen avtog riksdagen regeringens förslag och gav regeringen till känna att den efter nya överväganden borde återkomma till riksdagen med förslag.

Vissa utredningar m.m.

Radio- och TV-lagsutredningen (Ku 2000:01) har i delbetänkandet *Must carry* bl.a. föreslagit ändrade regler i fråga om skyldigheten att vidaresända vissa TV-program i kabelnät (SOU 2003:109). Remisstiden för betänkandet

löpte ut den 2 mars 2004. Ärendet bereds för närvarande i Regeringskansliet. En proposition är aviserad att lämnas till riksdagen i september 2004.

Regeringen beslutade den 21 augusti 2003 tilläggsdirektiv till Radio- och TV-lagsutredningen. Enligt direktiven skulle utredningen före utgången av februari 2004 redovisa sina överväganden med anledning av Digital-TV-kommitténs förslag om fristående operatörsföretag, tillståndsgivning genom myndighet samt tillståndstiden för digitala TV-sändningar (dir. 2003:100).

Radio- och TV-lagsutredningen avlämnade den 31 mars 2004 betänkandet *Nytt regelverk för digital marksänd TV* (SOU 2004:39). I betänkandet föreslår utredningen att ett operatörsföretag ges rätt att förfoga över den del av sändningsutrymmet i det digitala marknätet som inte tilldelas public service-programtjänster och andra programtjänster som det allmänna vill garantera sändningsutrymme. Enligt förslaget skall det krävas tillstånd enligt radio- och TV-lagen att bedriva verksamhet som operatörsföretag. Operatörsföretaget skall ha rätt att självständigt sätta samman utbudet av TV-program och andra tjänster samt rätt att inom ett angivet sändningsutrymme sända så många samtidiga programtjänster som överföringskapaciteten medger.

Vidare anser utredningen att alla programföretag skall ha tillstånd för att kunna komma i fråga för att sända. Tillstånd för public service-sändningar skall enligt förslaget meddelas av regeringen och övriga tillstånd av Radio- och TV-verket. De kriterier som skall styra urvalet av programföretag samt tillståndstidens längd skall anges i radio- och TV-lagen.

Utredningen lämnar också förslag avseende programtjänster som omfattas av vidare-sändningsplikt enligt 8 kap. 1 § radio- och TV-lagen, jurisdiktion och tillsyn m.m. inom området för radio och TV. Lagändringarna föreslås träda i kraft senast den 1 juli 2005.

Radio- och TV-lagsutredningens delbetänkande har nyligen sänts ut på remiss. Remisstiden går ut den 1 juli 2004.

Regeringen beslutade den 11 mars 2004 om en kommission som skall förbereda övergången från analoga till digitala marksändningar och samordna den informationsverksamhet som behövs (dir. 2004:32). Vid fullgörandet av uppgiften skall hänsyn i första hand tas till konsumenternas önskemål och behov. Kommissionen skall ha nära kontakter med organisationer som företräder olika konsumentgrupper samt med myndigheter, företag och organisationer som påverkas av omställningen. Kommissionen skall ha följande uppgifter. Den skall

- lägga fram en plan för när de analoga sändningarna skall upphöra i olika områden,
- överväga om det är lämpligt att stänga av de analoga marksändningarna på försök i ett begränsat område,
- följa utbyggnaden av de digitala marksändningarna,
- följa utvecklingen på digital-TV-marknaden,
- planera och samordna information till allmänheten om omläggningen,

– överväga vilken information som kan behövas till följd av ny lagstiftning om skyldighet att vidareända vissa TV-program i elektroniska kommunikationsnät.

Därutöver skall kommissionen lägga fram en plan för nedläggning av de analoga sändningarna så snart det kan ske efter det att riksdagen har fattat beslut med anledning av regeringens proposition om digitala TV-sändningar (prop. 2003/04:118). Varje år före utgången av februari skall kommissionen lämna en redogörelse för sitt arbete. En slutrapport skall läggas fram före utgången av mars 2008.

Skrivelse från Teracom

Teracom har den 7 oktober 2003 kommit in med en skrivelse till Kulturdepartementet rörande fortsatt utbyggnad av digital TV. I skrivelsen erinrar Teracom om att riksdagen genom sitt beslut i maj 2003 begärde ytterligare information angående fortsatt utbyggnad av digital TV. Kulturdepartementet har konkretiserat frågeställningarna och vidarefört dessa till Teracom vid två möten. Frågorna gällde vilken kostnaden är för dels utbyggnaden av två digitala nät från 90 % upp till 98 % befolkningstäckning, dels ytterligare utbyggnad från 98 % upp till 99,8 % nedbrutet på lägsta praktiska/ekonomiska stationsnivå. Vidare efterfrågade departementet förslag på etappindelningar och tidsplaner för utbyggnad av digital TV och släckning av de analoga näten, inklusive befolkningstäckning. Därutöver ville man veta vilka faktorer – från kostnadssynpunkt – som är viktigast att beakta vid utbyggnaden av digital TV.

I skrivelsen anger Teracom kostnaden för utbyggnad av två nät från nuvarande 90 % till 98 % täckning till ca 125 miljoner kronor. Kostnaden för ett nät med motsvarande utbyggnad beräknas till 80 miljoner kronor.

Därutöver uppskattar Teracom kostnaden för utbyggnad för parallell sändning av ett nät från 98 % till 99,5 % till 167 miljoner kronor. En sådan utbyggnad till 99,8 % beräknas till 200 miljoner kronor.

Teracom redovisar också kostnaden för ett annat sätt att genomföra utbyggnaden från 98 % till 99,8 %, nämligen genom konvertering av befintliga analoga sändare. Kostnaden för en sådan konvertering beräknas till 11 miljoner kronor.

I skrivelsen redovisar Teracom därutöver ett grovt förslag till etappindelningar, tidsplaner och metod för genomförande av TV-digitaliseringen.

Vidare redovisas kostnadsdrivande aspekter avseende kostnader relaterade till digital-TV-nät, skrotningkostnader för analog-TV samt kostnader relaterade till mottagare.

Avtal mellan SVT, UR och Teracom

SVT, UR och Teracom har den 16 februari 2004 ingått en överenskommelse om att teckna ett avtal om analog och digital TV-distribution för perioden 2004–2013. Avtalsparterna har därefter i en skrivelse som kommit in till

Kulturdepartementet den 26 februari 2003 redovisat vissa förutsättningar för avtalet.

De tre bolagen har vid utformningen av avtalet förutsatt att medel under perioden 2004–2005 i överensstämmelse med vad som redovisas i budgetpropositionen för 2004 tillförs distributionskontot dels genom upplåning i Riksgälden, dels genom överföring från rundradiokontot. De medel som därigenom disponeras på distributionskontot tillförs SVT och UR. Vidare har förutsatts att upplåningen skall återbetalas inom det utrymme som skapas genom att distributionskostnaderna minskar när den analoga distributionen upphör. För perioden 2006–2013 förutsätts att distributionskontot tillförs medel från rundradiokontot i enlighet med den plan för medelstilldelning till distributionskontot som Kulturdepartementet redovisat för Teracom, SVT och UR vid möten i november 2003 och januari 2004 och att detta belopp (480 miljoner kronor) skall ökas med 2 % varje år fram till dess att skulden är återbetald. Detta förutsätts vara fallet senast vid utgången av 2013.

Vidare förutsätter avtalet att det digitala nät (MUX1) i vilket SVT och UR sänder skall vid full utbyggnad täcka 99,8 % av den fastboende befolkningen. Teracom har för sin del förutsatt att täckningen av de sista 1,8 % skall ske genom att analoga TV-sändare tas i anspråk för digital utsändning, dvs. ingen parallell analog och digital utsändning kommer att förekomma.

Inom ramen för avtalet kommer man att komma överens om en justering av täckningen för regionala sändningar i det digitala sändarnätet jämfört med det analoga i syfte att hushåll skall kunna ta emot vad som uppfattas vara ”rätt” regionalt nyhetsprogram från SVT.

Därutöver är parterna överens om att SVT:s och UR:s placering i kanalspektrum skall vara sådan att mottagning av digitala sändningar skall kunna ske med antennutrustning av det slag som i dag krävs i hushållen för mottagning av de analoga UHF-sändningarna. Det innebär att förändringar av de frekvenser MUX1 sänder över kan bli aktuella. Parterna konstaterar dock att hushåll kan behöva byta antennutrustning för att kunna ta emot den digitala utsändningen av SVT:s och UR:s programtjänster.

I proposition 2003/04:118 redovisar regeringen att parterna har meddelat att de den 4 mars 2004 har ingått ett avtal i enlighet med överenskommelsen (s. 6).

Propositionen

Regeringens förslag och bedömning

Regeringen föreslår att de digitala marksändningarna från Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR) skall ha samma räckvidd som företagens nuvarande analoga marksändningar. Detta innebär att minst 99,8 % av befolkningen skall kunna ta emot sändningarna med utomhusantenn i sina permanenta bostäder.

Vidare bedömer regeringen att minst 98 % av befolkningen bör kunna ta emot digitala marksändningar från ytterligare minst en frekvenskanal.

Skälen för förslaget om utbyggnad

Som skäl anför regeringen att det vid skiftet från analog till digital sändningsteknik bör eftersträvas att så många hushåll som möjligt kan använda den mottagningsteknik som är billigast och minst komplicerad för konsumenterna och att hushållen drabbas av så små olägenheter som möjligt vid själva övergången.

Regeringen påpekar att full befolkningstäckning för de digitala TV-sändningarna kan uppnås genom enbart marksändningar eller genom en kombination av marksändningar och satellitsändningar. De skäl som främst anförs för att de digitala marksändningarna endast bör byggas ut i begränsad omfattning och att de hushåll som inte nås från marksändare bör hänvisas till satellitmottagning är enligt regeringen att distributionskostnaderna för programföretagen blir lägre än om motsvarande räckvidd uppnås genom marksändning. Regeringen framhåller vidare att Post- och telestyrelsen (PTS) anser att en konvertering av befintliga sändare för digital sändning innebär att möjligheterna att frigöra frekvenser för andra användningsområden blir mindre.

Vidare anför regeringen att om de digitala marksändningarna byggs ut i mindre omfattning kommer de konsumenter som endast ges tillgång till satellitmottagning att drabbas av olägenheter. Det är enligt regeringen ofta mer komplicerat att ta emot digitala satellitsändningar än digitala marksändningar. Därutöver är det inte möjligt att till överkomliga kostnader ordna satellitmottagning på alla platser. Regeringen påpekar också att även den som endast vill se avgiftsfria TV-program måste ha ett programkort eftersom satellitsändningar krypteras. Detta medför extra kostnader.

Regeringen hänvisar till Teracoms beräkning, enligt vilken investeringskostnaden för att bygga ut två sändarnät från en befolkningstäckning om nuvarande 90 % till 98 % uppgår till 125 miljoner kronor. Om endast ett sändarnät byggs ut uppgår kostnaden till 80 miljoner kronor.

Därutöver anför regeringen att den ytterligare kostnaden för att anlägga ett nytt nät från 98 % till 99,8 % befolkningstäckning uppgår enligt Teracom till 200 miljoner kronor. Teracom presenterar emellertid en teknisk lösning som innebär att man kan nå från 98 % till 99,8 % befolkningstäckning utan stora investeringar. Enligt denna lösning kommer de sändare som i dag används för de analoga sändningarna av SVT 2 att sända ut SVT:s och UR:s digitala program efter det att de analoga sändningarna har lagts ned. Regeringen anför att man på detta sätt kan uppnå samma räckvidd som för de analoga sändningarna trots att investeringskostnaderna uppgår till endast 11 miljoner kronor.

Om ett helt nytt sändarnät byggs ut kan enligt regeringen parallella sändningar med analog och digital teknik pågå under en övergångsperiod. I de områden där befintliga sändare konverteras sker övergången utan parallellsändning.

Regeringen anser att det bör vara möjligt att ta emot digitala marksändningar i alla områden där man för närvarande kan ta emot analoga TV-sändningar från de större sändarstationerna. Digitala sändningar bör därför enligt regeringen inledas på de platser där de större sändarstationerna i dag endast sänder med analog teknik. Vidare anför regeringen att även ett antal mindre sändarstationer behöver digitaliseras för att mottagningsmöjligheterna inom de större sändarstationernas täckningsområden skall bli tillfredsställande. Genom dessa åtgärder kommer enligt regeringen räckvidden för de digitala marksändningarna att öka från 90 % till 98 % av befolkningen.

Enligt regeringens uppfattning bör dels det digitala sändarnät som används av SVT och UR, dels ytterligare minst ett digitalt sändarnät på det angivna sättet byggas ut till en befolkningstäckning om minst 98 %. Regeringen anser inte att det för närvarande finns anledning att från statsmakternas sida ställa krav på större räckvidd för övriga digitala marksändningar.

När det gäller hur full befolkningstäckning skall uppnås för public service-televisionen bedömer regeringen, av skäl som redovisats i det föregående, att enbart satellitmottagning är en sämre lösning för konsumenterna än mottagning från marksändare. Regeringen framhåller den av Teracom presenterade tekniska lösningen för utbyggnaden som innebär att man kan nå samma befolkningstäckning som för de analoga marksändningarna för en bråkdel av investeringskostnaden för att bygga nytt. Härvid anför regeringen att såväl kostnaden för att bygga ett helt nytt nät i de berörda områdena som de problem som det skulle innebära om räckvidden för de digitala marksändningarna var lägre och vissa hushåll enbart skulle kunna ta emot public service-televisionen via satellit, talar för att denna lösning bör väljas. Förutsättningen är enligt regeringen att de hushåll som inte får någon parallellsändning får särskild service och information inför övergången. Det behöver också skapas tekniska förutsättningar för att den digitala utrustningen skall kunna installeras och prövas innan övergången har ägt rum, t.ex. genom att det sänds testbilder med digital teknik.

Vad gäller det som PTS anför i sitt remissyttrande om att en konvertering av befintliga sändare för digital sändning minskar möjligheterna att frigöra frekvenser anför regeringen att konsumenternas möjlighet att få tillgång till public service-televisionens sändningar på det mest fördelaktiga sättet emellertid väger tyngst i detta sammanhang.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att de digitala marksändningarna av SVT:s och UR:s TV-program ges samma räckvidd som dessa företags analoga sändningar. Det innebär enligt regeringen att ca 99,8 % av befolkningen skall kunna ta emot programmen med utomhusantenn i sina permanenta bostäder. Regeringen framhåller att de hushåll som i dag kan ta emot SVT:s och UR:s analoga marksändningar därmed kommer att ha tillgång till digitala marksändningar även efter det att de analoga marksändningarna har upphört.

Regeringen påpekar att den fortsatta utbyggnaden upp till en befolkningstäckning om 98 % kan, enligt uppgifter som Teracom har redovisat, vara fullbordad under 2004.

Vidare anför regeringen att hushåll som tar emot program från mindre sändarstationer utanför de större sändarstationernas täckningsområden kommer att få möjlighet att ta emot SVT:s och UR:s digitala marksändningar när nedläggningen av de analoga sändningarna inleds i de aktuella områdena. Regeringen framhåller att detta enligt riksdagens beslut skall ske tidigast när lagstiftningen om skyldighet att vidareända vissa TV-program i kabelnät har anpassats till att alla marksändningar är digitala. Enligt regeringen har remissbehandlingen av Radio- och TV-lagsutredningens förslag till sådana ändringar nyligen avslutats. Regeringen påpekar att Digital-TV-kommissionen har i uppdrag att lägga fram en plan för när de analoga sändningarna skall upphöra i olika områden.

Regeringen erinrar om att kulturutskottet har förutsatt att problem som sammanhänger med att det i vissa gränsområden är svårt att ta emot regionala nyheter från den egna regionen skall lösas i samband med den fortsatta utbyggnaden av de digitala marksändningarna (se bl.a. bet. 2002/03:KrU6 s. 18). Det avtal som ingåtts mellan SVT, UR och Teracom innebär enligt regeringen att täckningen för regionala sändningar i det digitala sändarnätet kommer att justeras så att hushåll skall kunna ta emot vad som uppfattas som rätt regionalt nyhetsprogram från SVT.

Ekonomiska konsekvenser

När det gäller förslaget ekonomiska konsekvenser anför regeringen att de digitala marksändningarna av TV-program från SVT och UR föreslås få samma räckvidd som dessa företags analoga marksändningar genom att dels de återstående fjorton större sändarstationerna samt vissa mindre sändarstationer förses med digital sändarutrustning, dels ett antal mindre sändarstationer utanför de större sändarstationernas räckviddsområden konverteras från analog till digital sändning. Regeringen anför att SVT, UR och Teracom har ingått ett avtal om analog och digital TV-distribution för perioden 2004–2013. Enligt regeringen är därmed omställningen av SVT:s och UR:s markbundna TV-sändningar från analog till digital distribution tryggad. Regeringen framhåller att avtalet bygger på förutsättningen att den fortsatta medelsanvisningen från rundradiokontot till distributionskontot kommer att utvecklas på det sätt som förutsattes när distributionskontot inrättades (se prop. 2000/01:94 s. 72). Enligt regeringen kommer underskottet på distributionskontot att vara återbetalat senast vid avtalsperiodens slut. Regeringen påpekar att statsbudgeten således inte påverkas.

Vidare anser regeringen att ytterligare ett sändarnät bör byggas ut till en befolkningstäckning om minst 98 % genom att de återstående fjorton större sändarstationerna samt vissa mindre sändarstationer förses med digital sändarutrustning. Regeringen anför att TV 4 AB har förklarat sig berett att svara för de kostnader som uppkommer i samband med utbyggnaden. Under förutsätt-

ning att bindande avtal ingås bedömer regeringen att sändningar med den angivna räckvidden kan bekostas genom avgifter från programföretag som använder nätet.

Därutöver framhåller regeringen att övergången från analoga till digitala sändningar innebär att konsumenterna behöver digital mottagningsutrustning i form av s.k. digital-TV-boxar eller TV-apparater med inbyggd digital-TV-mottagare. Priserna på digital-TV-boxar och annan digital utrustning kan enligt regeringen förväntas sjunka på samma sätt som har skett i andra länder där viktiga programtjänster sänds okrypterat i digital marksändning.

Motionerna

Med anledning av propositionen

I motion *K29* av Gunnar Hökmark m.fl. (m) yrkas att riksdagen avslår proposition 2003/04:118 i enlighet med vad som anförs i motionen (yrkande 1). Enligt motionärerna har staten valt den teknik som är ekonomiskt och tekniskt underlägsen, eftersom det är den enda tekniken som på grund av sitt begränsade utrymme ger det offentliga kontroll över det som vidare sänds. Motionärerna framhåller att regeringens satsning på marknätet för digital TV har blivit ytterligt kostsam. Vidare finns det anledning att befara att låsningen vid marknätet tvingar in alltför många konsumenter, och därmed en större del av medierna, i den distributionsform som har lägst kapacitet och sämst utrymme för interaktivitet. Motionärerna anför att det faktum att det markbundna nätet är sämre, mer begränsat och dyrare än andra digitala alternativ också innebär att regeringens satsning på marknätet leder till att man motverkar de krav som måste ställas på mediepolitiken, nämligen att verka för största möjliga utrymme för yttrandefrihet och informationsfrihet. På samma gång leder det begränsade utrymmet i marknätet till att fördelningen av frekvenser blir en politisk maktutövning. Därutöver framhåller motionärerna att digital TV i marknätet riskerar att låsa breda frekvensområden som annars kan användas till mobila Internettjänster. Motionärerna anför vidare att det digitala marknätet har varit behäftat med betydande ekonomiska kostnader och problem. En orsak är enligt motionärerna att de markbundna sändningarna är avsevärt dyrare än andra digitala distributionsformer. Motionärerna påpekar att mycket talar för att SVT i en kostnadsbedömning bör prioritera de betydligt billigare sändningarna via satellit och kabel framför det dyrbara marknätet. Enligt motionärerna bör frågan om det digitala marknätet grundas på marknadsmässiga överväganden bland aktörerna på marknaden. Staten skall hålla sig teknikneutral och inte försöka styra vare sig teknikutveckling eller konkurrens inom medieområdet.

Därutöver yrkas i motionen att riksdagen beslutar att upphäva beslutet om att de analoga marksändningarna skall upphöra den 1 februari 2008 i enlighet med vad som anförs i motionen (yrkande 2). Enligt motionärerna måste en släckning vara ett resultat av konsumenternas önskemål och intresse för de fördelar en ny teknik erbjuder. En släckning kan därför inte bli aktuell förrän

det övervägande flertalet konsumenter har gått över till annan distribution än de marksända analoga sändningarna. Motionärerna anser att regeringen bör sätta upp andra villkor för en släckning. Villkoren bör präglas av en hänsyn till TV-publiken och ta sikte på att den digitala tekniken har utvecklats så långt att övergången från analog teknik skall kunna ske utan att stora grupper ställs utanför den programverksamhet som de betalar för.

I motion K28 av Tobias Krantz m.fl. (fp) yrkas att riksdagen avslår regeringens proposition om digitala TV-sändningar (yrkande 1). Folkpartiet oroas över att regeringen låst sig vid vissa tekniska lösningar, som dessutom kostar onödigt stora summor och därmed urholkar kvaliteten i dagens sändningar i SVT. Motionärerna framhåller att satellit- eller Internetdistribuerade TV-kanaler har samma täckning som marksänd TV. Att regeringen vill ha marksänd digital TV beror enligt motionärerna på att regeringen vill kontrollera TV genom lagstiftning. Folkpartiet anser att det behövs en ny sammanhållen lagstiftning för elektroniska medier som tillåter större frihet. Digitaliseringen av TV är inte en fråga för staten utan för konsumenter och producenter av TV. Folkpartiet oroar sig också för att pengarna till public service späs ut på fler sändningstimmar i fler kanaler i stället för koncentreras till ett unikt kvalitetsinnehåll.

Därutöver yrkas i motionen att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att beslutet om nedsläckning av det analoga TV-nätet måste omprövas (yrkande 2). Enligt motionärerna är det vare sig nödvändigt, önskvärt eller realistiskt att stänga av de analoga sändningarna år 2008. Marknaden kan själv bestämma hur teknikskiftet bör genomföras. Motionärerna anför att om tvånget för SVT att nå alla hushåll via marknätet upphörde och ersattes med ett teknikneutralt åliggande att nå hushållen, skulle företaget kunna välja en kombination av olika distributionstekniker som sammantaget skulle bli billigare. Med ett sådant teknikneutralt regelverk som Folkpartiet förordar är det inte självklart att det är ekonomiskt försvarbart vare sig för SVT eller hushållen att släcka det analoga marknätet under över-skådlig tid.

Från allmänna motionstiden 2003

I motion K439 av Peter Jonsson (s) yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts om priskonkurrensen på det fasta digitala TV-nätet. Motionären anför att ett konsumentproblem som behöver uppmärksammas är när ett företag börjar erbjuda tilläggstjänster men samtidigt kräver att konsumenten måste ha ett visst TV-abonnemang innan han kan ta del av andra tjänster. Enligt motionären är det viktigt för den enskilda konsumenten att själv kunna välja vilka tjänster han eller hon vill ha tillgång till. Operatörerna kan kontrollera prisbilden och servicen gentemot konsumenten utan att konsumenten har möjlighet att påverka eller jämföra likvärdiga alternativ.

I motion K444 av Gunnar Hökmark m.fl. (m) yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts om övergången från analog till digital

TV (yrkande 14). Motionärerna anför härvid i huvudsak samma argument som under yrkande 1 ovan i motion *K29*.

Därutöver yrkas i motionen att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anføres om tidpunkt för släckning av det analoga marknätet (yrkande 15). Härvid anføres i huvudsak samma argument som under yrkande 2 ovan i motion *K29*.

I motionen yrkas också att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anføres om statens roll vid teknikskiften inom medierna (yrkande 16). Motionärerna anser att staten skall förhålla sig teknikneutral och inte försöka styra vare sig teknikutveckling eller konkurrens inom medieområdet.

I motion *Kr326* av Birgitta Sellén m.fl. (c) yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anføres om att alla som i dag kan se analoga TV-sändningar skall garanteras TV-mottagning via digitala marksändningar eller undantagsvis via satellit (yrkande 27). Motionärerna anför att det är viktigt att alla som i dag kan se analoga sändningar garanteras tillgång till TV-mottagning antingen via digitala marksändningar eller undantagsvis via satellit.

Vidare yrkas i motionen att riksdagen ger regeringen till känna vad som anføres om en utbyggnad av det digitala TV-nätet (yrkande 28). Motionärerna vill öka möjligheterna för en decentralisering genom fler lokala och regionala TV-kanaler. Alla bör enligt motionärerna få tillgång till det viktigaste svenska och nordiska utbudet. Motionärerna anför att det blir möjligt om man satsar på en utbyggnad av ett digitalt nät i mark.

Därutöver yrkas i motionen att riksdagen ger regeringen till känna vad som i motionen anføres om att kommissionen som skall se över direktiven om digitala TV-sändningar även bör se över kryptering samt konsumentekonomiska konsekvenser av det digitala teknikskiftet (yrkande 29). Centerpartiet efterlyser en utredning som ser över marknaden. Vem skall betala tillbehören – är det konsumenterna, distributörerna, staten eller någon annan aktör? Motionärerna frågar sig vilka aktörer som behöver samverka för att få detta att hända till 2008. Vidare anser de att Digital-TV-kommissionen bör titta närmare på huruvida sändningarna skall sändas okrypterade eller krypterade.

I motion *Kr359* av Lennart Kollmats m.fl. (fp) yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anføres om att vilken digitaliseringsteknik som skall användas skall avgöras av marknaden (yrkande 5). Motionärerna välkomnar den digitala tekniken och framhåller att den som vill gå över till digital-TV kan göra det redan i dag via kabel eller satellit. Enligt motionärerna borde SVT i stället få i uppdrag att nå hushållen med den teknik som bolaget självt anser mest lämplig. Det skulle innebära en kombination av satellit, marknät och kabel i både analog och digital form. Sammantaget skulle det enligt motionärerna bli billigare för både hushållen, SVT och staten.

Därutöver yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anføres om att ett statligt operatörsföretag inte självständigt skall få välja ut vilka programföretag som skall ingå i ett sändarnät (yrkande 6). Motionärerna påpekar att regeringen i avvaktan på att utredningen om ett statligt operatörs-

företag har slutfört sitt arbete skall meddela vilka som får tillstånd att sända i det digitala marknätet. Enligt motionärerna verkar vissa kommersiella företag komma att erbjudas något av en gräddfil. De kommer att kunna sända ut sina program till hela svenska folket. I stället för intäkter genom att tittarna betalar avgifter kommer intäkterna genom reklam som blir mycket lukrativ, eftersom en stor del av befolkningen nås. Motionärerna anför att detta kommer att innebära att ett statligt sändningstillstånd blir en mycket stor konkurrensfördel jämfört med situationen för de programföretag som ställs utanför av regeringen.

Kulturutskottets yttrande

Kulturutskottet anser att public service-företagen skall ha en stark ställning i en tid när radio- och TV-publiken har tillgång till ett omfattande utbud av programkanaler med skiftande kvalitet och att alla i Sverige skall ha tillgång till public service-företagens programutbud. TV-publiken skall således – oavsett bostadsort – kunna erbjudas ett mångsidigt programutbud av hög kvalitet, präglad bl.a. av det demokratiska statsskickets grundidéer och av krav på opartiskhet och saklighet. Ett förverkligande av regeringens förslag är enligt utskottets synsätt en stor fördel för TV-publiken i hela landet. Därmed kommer praktiskt taget hela befolkningen att kunna välja mellan olika distributionsalternativ för att ta emot TV-sändningarna från SVT och UR. Kulturutskottet konstaterar att såväl demokratiska som kultur- och mediepolitiska skäl talar för en full utbyggnad av det digitala markbundna TV-nätet. Regeringsförslaget ligger också i linje med de av riksdagen fastställda målen för mediepolitiken (prop. 2000/01:1 utg.omr. 17 s. 98, bet. 2000/01:KrU1 s. 96 f., rskr. 2000/01:59).

Vidare framhåller kulturutskottet att det av propositionen framgår att de ekonomiska förutsättningarna för att bygga ut det markbundna digitala TV-nätet har ändrats väsentligt sedan riksdagen vid 2002/03 års riksmöte behandlade frågan. Utbyggnaden från 98 % till 99,8 % hushållstäckning kan åstadkommas genom en modifiering av den befintliga analoga sändarutrustningen till en kostnad som är väsentligt lägre än den skulle vara om samma täckningsområde skulle förses med ny digital sändarutrustning. Av propositionen framgår att det är denna tekniska lösning som regeringen förordar. Kulturutskottet välkomnar detta nya förslag till teknisk lösning som innebär en betydligt lägre kostnad för en nära nog full utbyggnad av marknätet.

Kulturutskottet påpekar att utvecklingen av distributionskontot som finansierar SVT:s och UR:s TV-distribution något berörs i propositionen. Utskottet bedömer att den redovisning som lämnats om förutsättningen för att underskottet på kontot skall vara utjämnat vid utgången av år 2013 är realistisk.

Därutöver anför utskottet att det i motion K28 (fp) hävdas att digitalsatsningen urholkar SVT. I den mån motionärerna avser satsningen på den digitala sändningstekniken vill utskottet påminna om att distributionskontot inrättades med tanke på att kostnaderna för distributionen skulle hållas helt åt-

skilda från SVT:s och UR:s övriga medelstildelning, som främst avser programverksamheten.

Kulturutskottet anför att det i propositionen nämns några av de olägenheter som skulle kunna uppstå för konsumenterna om de digitala marksändningarna skulle byggas ut i mindre omfattning än vad som föreslås i propositionen, dvs. till lägre täckningsgrad än 99,8 % av befolkningen. I propositionen anges att det inte är möjligt att ta emot satellitsändningar överallt. En annan olägenhet är att satellitsända TV-program är krypterade, varför alla – även den som endast vill se avgiftsfria TV-program – måste ha ett programkort, vilket medför extra kostnader. Enligt vad kulturutskottet har inhämtat måste de TV-hushåll som endast önskar se SVT:s och UR:s programkanaler erlagga en depositionsavgift till någon av programkortsleverantörerna Canal Digital eller Viasat för att få tillgång till programkortet. Detta kan för konsumenten te sig krångligt. Enligt kulturutskottets uppfattning är det emellertid en fördel att de allra flesta TV-konsumenter kommer att ha alternativa möjligheter att ta emot SVT:s och UR:s program även i fortsättningen.

Sannolikt kommer enligt utskottet även vissa problem att visa sig för TV-konsumenterna vid övergången från analog till digital marksänd TV. Det är kulturutskottets förhoppning att den kommission som regeringen nyligen har tillsatt för att förbereda systemövergången på ett effektivt sätt kommer att kunna minimera problemen. Utskottet har noterat att kommissionens uppdrag är att utifrån ett konsumentperspektiv bl.a. planera hur omställningen skall genomföras, följa utbyggnaden av digitala sändningar, följa utvecklingen på digital-TV-marknaden och samordna informationen till allmänheten om omställningen.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet förslaget i propositionen. Utskottet avstyrker förslagen i motionerna K28 (fp) yrkande 1 och K29 (m) yrkande 1 om avslag på propositionen. Likaledes avstyrker utskottet förslagen om att upphäva eller ompröva riksdagens tidigare beslut om att de analoga marksändningarna skall ha upphört den 1 februari 2008, vilka framförts i motionerna K28 (fp) yrkande 2 och K29 (m) yrkande 2.

Slutligen bör enligt utskottet nämnas att utskottet vid flera riksmöten har behandlat motioner om de svårigheter som finns i vissa delar av landet att ta emot regionala nyheter från den egna regionen (senast i bet. 2002/03:KrU6 s. 18). Utskottet har med tillfredsställelse noterat att det avtal som SVT, UR och Teracom AB har ingått innebär att täckningen för regionala sändningar i det digitala nätet kommer att justeras så att hushållen i fortsättningen kommer att kunna se "rätt" regionalt program (se prop. s. 10).

Utskottets ställningstagande

Som framgått ovan godkände riksdagen under föregående riksmöte regeringens förslag om att den marksända televisionen skall övergå till digital teknik. Regeringen har nu återkommit till riksdagen med förslag beträffande de digitala marksändningarnas räckvidd. Härvid vill konstitutionsutskottet i likhet med regeringen framhålla att det vid skiftet från analog till digital sändnings-

teknik bör eftersträvas att så många hushåll som möjligt kan använda den mottagningsteknik som är billigast och minst komplicerad för konsumenterna och att hushållen drabbas av så små olägenheter som möjligt vid själva övergången.

Regeringens nu aktuella förslag avser utbyggnaden av de digitala marksändningarna beträffande SVT:s och UR:s TV-program. Kulturutskottet anser att ett förverkligande av regeringens förslag är en stor fördel för TV-publiken i hela landet. Därmed kommer praktiskt taget hela befolkningen att kunna välja mellan olika distributionsalternativ för att ta emot TV-sändningarna från SVT och UR. Kulturutskottet framhåller att såväl demokratiska som kultur- och mediepolitiska skäl talar för en full utbyggnad av det digitala markbundna TV-nätet. Konstitutionsutskottet instämmer i detta.

När det gäller hur full befolkningstäckning skall uppnås för public service-televisionen delar konstitutionsutskottet regeringens bedömning att enbart satellitmottagning är en sämre lösning för konsumenterna än mottagning från marksändare. Kulturutskottet har härvid anfört att det är en fördel att de allra flesta TV-konsumenterna kommer att ha alternativa möjligheter att ta emot SVT:s och UR:s program även i fortsättningen. I denna del framhåller regeringen en teknisk lösning för utbyggnaden som enligt regeringen innebär att man kan nå samma befolkningstäckning som för de analoga marksändningarna för en bråkdel av investeringskostnaden för att bygga nytt. Denna tekniska lösning innebär att befintliga sändare konverteras från analog till digital sändning i vissa områden, varför övergången där kommer att ske utan parallellsändning. Förutsättningen är enligt regeringen att hushåll utan parallellsändning får särskild service och information inför övergången. Utskottet delar härvid regeringens uppfattning att konsumenternas möjlighet att få tillgång till public service-televisionens sändningar på det mest fördelaktiga sättet väger tyngre än en möjlighet att frigöra frekvenser för andra användningsområden. Kulturutskottet välkomnar detta nya förslag till teknisk lösning som innebär en betydligt lägre kostnad för en nära nog full utbyggnad av marknätet.

Kulturutskottet bedömer vidare att den redovisning som lämnats i propositionen om förutsättningen för att underskottet på distributionskontot, som finansierar SVT:s och UR:s TV-distribution, skall vara utjämnat vid utgången av år 2013 är realistisk. Vad gäller vad som anförs i motion K28 om att digitalisationsningen urholkar SVT, framhåller kulturutskottet att distributionskontot inrättades med tanke på att kostnaderna för distributionen skulle hållas åtskilda från SVT:s och UR:s övriga medelstilldelning, som främst avser programverksamheten.

Mot bakgrund av vad som nu anförs tillstyrker konstitutionsutskottet, i likhet med kulturutskottet, regeringens förslag att de digitala marksändningarna av SVT:s och UR:s TV-program ges samma räckvidd som dessa företags analoga sändningar. Därmed kommer ca 99,8 % av befolkningen att kunna ta emot programmen med utomhusantenn i sina permanenta bostäder. I enlighet härmed avstyrker utskottet motionerna K28 yrkande 1, K29 yrkande 1, K444

yrkandena 14 och 16 samt Kr359 yrkande 5. Vidare synes vad som anförs i motion Kr326 yrkandena 27 och 28 vara i huvudsak tillgodosedda, varför motionen avslås i berörda delar.

Av redovisningen ovan framgår att riksdagen under föregående riksmöte beslutade att de analoga marksändningarna av TV skall ha upphört den 1 februari 2008. Enligt utskottets mening finns inte skäl att nu ompröva detta beslut. Motionerna K28 yrkande 2, K29 yrkande 2 och K444 yrkande 15 avstyrks därmed.

Regeringen har nyligen, som framgått ovan, beslutat om en kommission som skall förbereda övergången från analoga till digitala marksändningar samt samordna den informationsverksamhet som behövs. Vid fullgörandet av uppgiften skall kommissionen i första hand ta hänsyn till konsumenternas önskemål och behov. Utskottet finner att vad som efterfrågas i motionerna K439 och Kr326 yrkande 29 väsentligen ryms inom kommissionens uppdrag och avstyrker därför motionerna.

I motion Kr359 yrkande 6 tas frågan om ett statligt operatörsföretag och om tillståndsgivning upp. Av redovisningen ovan framgår att Radio- och TV-lagsutredningen nyligen har avlämnat ett delbetänkande med bl.a. förslag om ett fristående operatörsföretag och tillståndsgivning genom myndighet. I avvaktan på beredningen av utredningens förslag kommer gällande ordning med tillstånd av regeringen att gälla. Utskottet, som inte vill föregripa beredningen av utredningens förslag, avstyrker den nämnda motionen i berörd del.

Utskottets överväganden om övriga frågor

Grundläggande principer och former för programföretags verksamhet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motioner som rör grundläggande principer och former för programföretags verksamhet samt teknikneutral medielagstiftning. Jämför reservationerna 3 och 4.

Motionerna

I motion *K271* av Bo Lundgren m.fl. yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförs om sändningsrätter för radio och TV (yrkande 10). Motionärerna framhåller att yttrandefrihet och rätten till fri åsiktsbildning utgör omistliga hörnstenar i ett demokratiskt samhälle. I Europakonventionen kommer detta synsätt till uttryck genom artikel 10, vilken stadgar att rätten att t.ex. sända radio eller TV är en civil rättighet, samt genom artikel 6 enligt vilken en sådan rättighet inte får begränsas utan rättslig prövning. Enligt motionärerna framstår mot bakgrund av detta den svenska medieregleringen, som bl.a. innebär att staten har monopol på fördelningen av sändningsrätter för markbunden radio och TV utan möjlighet för den enskilde till rättslig prövning, som oförenlig med konventionen. Motionärerna anser att det är angeläget att stärka den enskildes rättighetsskydd så att det stämmer bättre överens med konventionens.

I motion *K444* av Gunnar Hökmark m.fl. (m) yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförs om från staten oberoende medier (yrkande 1). Vidare yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförs om tryck-, yttrande- respektive etableringsfrihet (yrkande 4). Därutöver yrkas ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om formerna för fördelning av sändningstillstånd (yrkande 6).

Motionärerna framhåller att yttrandefriheten och tryckfriheten är centrala värden i fria och demokratiska samhällen. Tankefrihet och informationsfrihet är fundamentala för bevarandet av ett fritt och öppet samhälle. Enligt motionärerna är av grundläggande vikt i detta sammanhang att medier är fria från statlig styrning. Fria medier är en förutsättning för att t.ex. informations- och pressfriheten skall kunna fungera som uttrycksmedel för människors tankar och samhällsengagemang och som kontroll av den offentliga maktutövningen. Motionärerna anser att i ett fritt och demokratiskt samhälle skall det råda frihet att ge ut och distribuera medieprodukter samt att fritt pröva deras ekonomiska bärkraft. Politiskt grundat godtycke och den offentliga maktens uppfattningar får inte avgöra förutsättningarna för mediernas utveckling och växtkraft. Vidare anför motionärerna att en huvuduppgift för statens åtagan-

den på medieområdet måste vara att säkerställa en etableringsfrihet för nya kanaler utan att samtidigt reglera deras programverksamhet. Där utrymmet är begränsat skall koncessioner fördelas på motsvarande sätt som gjordes enligt den privata lokalradions ursprungliga regelverk, dvs. genom ett auktionsförfarande.

I motion *Kr359* av Lennart Kollmats m.fl. (fp) yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av en fri konkurrens på TV-marknaden (yrkande 3). Motionärerna anför att det är utomordentligt viktigt att massmedieföretag står fria från beroende till regeringen och att den fria konkurrensen skall värnas. Folkpartiet är motståndare till att politiska beslut skall fattas om innehållet i det digitala marknätet. Regeringens digital-TV-politik är därför djupt oroande.

Därutöver yrkas i motionen att riksdagen begär att regeringen låter göra en översyn av den samlade medielagstiftningen i syfte att uppnå teknikneutralitet enligt vad i motionen anförts (yrkande 10). Motionärerna anser att ett nyckelord i utvecklingen är teknikkonvergens, dvs. att allt fler medier utnyttjar alltmer lika teknik. Det är därför viktigt med ett helhetsgrepp på det mediala utbudet utan hänsyn till vilken teknik som används för att distribuera innehållet. Lagstiftning och politik måste enligt motionärerna bli mer teknikneutrala. Det behöver göras en bred översyn av den medielagstiftning som finns i dag, innefattande kulturpolitiska mål och stödformer, i syfte att uppnå en större teknikneutralitet.

Bakgrund

Tidigare riksdagsbehandling

I betänkande 2002/03:KU25 *Massmediefrågor* lämnade konstitutionsutskottet en utförlig redovisning av gällande grundlagsregler på det yttrandefrihetsrättsliga området och av radio- och TV-lagens (1996:844) bestämmelser om sändningstillstånd m.m. (s. 9–11). Vidare redogjorde utskottet för förarbetsuttalanden vid radio- och TV-lagens tillkomst.

Utskottet har vid ett flertal tillfällen behandlat motionsyrkanden med ett liknande innehåll som de nu aktuella. Vid riksmötet 2001/02 anförde utskottet i sitt ställningstagande att utskottet, som ansåg att svensk lagstiftning på området motsvarar Europakonventionens krav, inte fann skäl att frångå sina tidigare bedömningar när det gäller statens agerande rörande medier och grundläggande principer och former för programföretags verksamhet (bet. 2001/02:KU33 s. 17). Motionerna avstyrktes därför i berörda delar.

Vid samma tillfälle behandlade utskottet också ett motionsyrkande om teknikneutralt regelverk för TV-sändning. Utskottet avstyrkte motionen med hänvisning till sin bedömning från riksmötet dessförinnan, då utskottet inte sett någon anledning att föregripa det pågående arbetet med konvergensfrågorna inom EU och behandlingen av Mediegrundlagsutredningens förslag (bet. 2000/01:KU18).

Även under föregående riksmöte behandlade utskottet motioner som rörde grundläggande principer och former för programföretags verksamhet och vidhöll då sin tidigare bedömning (bet. 2002/03:KU25 s. 12).

Under våren 2001 tog riksdagen ställning till sändningstillstånd och tillståndsvillkor för den radio- och TV-verksamhet i allmänhetens tjänst som skall bedrivas av Sveriges Television AB, Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB t.o.m. den 31 december 2005 (prop. 2000/01:94, bet. 2000/01:KrU8, rskr. 2000/01:268).

Lagen om elektronisk kommunikation, m.m.

En ny lag om elektronisk kommunikation, m.m. trädde i kraft den 25 juli 2003 (SFS 2003:389, prop. 2002/03:110, bet. 2002/03:TU6, rskr. 2002/03:228). Den nya lagen ersatte den tidigare telelagen (1993:597) och lagen (1993:599) om radiokommunikation. Lagen gäller alla elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster med tillhörande installationer och tjänster samt annan radioanvändning. Lagen är dock inte tillämplig på innehåll som överförs i elektroniska kommunikationsnät med hjälp av elektroniska kommunikationstjänster. Genom den nya lagen genomfördes till övervägande del det nya EG-regelverket (ett ramdirektiv, fyra särdirektiv samt ett beslut) för elektronisk kommunikation och tillhörande tjänster.

I den nya lagen har tillståndskravet för användning av radiosändare och nummer ur en nationell nummerplan bibehållits, medan kravet på teletillstånd har upphört. Däremot bibehölls det dubbla prövningsförfarandet för utsändningar till allmänheten av ljudradio- och TV-program. Sådana sändningar kräver alltså också i fortsättningen tillstånd enligt radio- och TV-lagen.

När det gäller regleringsstrukturen anfördes i förarbetena att överskådligheten och gränsdragningsproblemen med anledning av konvergensen talade för en samordning av de olika författningarna med anknytning till elektronisk kommunikation (a. prop. s.106 f.). På det infrastrukturella regleringsområdet och på området för överföringstjänster var enligt regeringen en samordning speciellt lämplig, vilket borde ske i en särskild lag. När det gällde frågan om en sådan lagstiftning borde utsträckas att omfatta även regleringsområden utanför de nämnda områdena anförde regeringen att det fanns anledning att skilja mellan regleringen för tele, medier och IT. Regeringen ansåg beträffande medieområdet att reglerna i princip kunde delas upp i två delar. Den ena delen är relaterad till innehållet i program m.m. och avser sändningsverksamheten. Den andra delen avser infrastrukturen för överföring, överföringen och mottagningen av sändningarna. Regeringen framhöll att de innehållsrelaterade bestämmelserna inte har ett sådant samband med infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i allmänhet att det är motiverat att ha dem i samma lag. Radio- och TV-lagen borde därför behållas som en särskild lag. Detsamma gäller enligt regeringen de regleringar som bygger på radio- och TV-lagens innehållsregleringar, såsom lagen om koncessionsavgift på televisionens och radions område, lokalradioförordningen, förordningen om digitala ljudradiosändningar och förordningen om marksänd digital TV.

Pågående arbete

Sverige

Regeringen beslutade den 30 april 2003 att tillkalla en beredning på det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga området (Ju 2003:04, dir. 2003:58). Beredningen har till uppgift att följa utvecklingen på det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga området samt utreda och lämna förslag till lösningar av olika problem på området. En särskilt viktig uppgift är att lämna förslag till hur de problem som är relaterade till den tekniska och mediala utvecklingen skall lösas.

Beredningen bör vid sina överväganden eftersträva att tekniken inte skall vara av avgörande betydelse för mediernas grundlagsskydd. I beredningens uppdrag ligger således att överväga frågan om det mot bakgrund av den tekniska och mediala utvecklingen är möjligt att i längden behålla en teknikberoende grundlagsreglering av yttrandefriheten i medierna och om det på sikt finns anledning att slå samman tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) till en grundlag omfattande såväl tryckfrihet som annan yttrandefrihet.

Radio- och TV-lagsutredningen har bl.a., som redovisats ovan, i uppdrag att överväga frågan om skyldighet att vidarebefordra vissa TV-program (dir. 2002:30). Regeringen hänvisar i direktiven till att Utredningen om elektronisk kommunikation i sitt delbetänkande *Lag om elektronisk kommunikation* (SOU 2002:60) anført att konvergensutvecklingen och digitaliseringen av TV-sändningarna i marknätet aktualiserar en rad frågeställningar som rör vidare-sändningsskyldigheten. En sådan frågeställning är vilket eller vilka nät som skyldigheten skall gälla för om en bostad är ansluten till flera olika trådnät där TV-program kan sändas vidare till allmänheten. Utredningen föreslog att frågor som rör skyldigheten att vidarebefordra TV-program utreds vidare i annat sammanhang där ansvarsfrågor, omfattningen av skyldigheten m.m. analyseras.

Europeiska unionen

Europeiska kommissionen har i ett meddelande den 15 december 2003 (KOM[2003]784 slutlig) rörande framtiden för europeisk lagstiftning på det audiovisuella området redogjort för sina slutsatser om regelverket på området. Kommissionen anför att även om effekterna av de tekniska förändringarna på utvecklingen av den audiovisuella marknaden har varit långsammare än vad man trodde för bara några år sedan, kommer digital teknik och konvergens i allt större utsträckning att medföra nytt innehåll, nytt sätt att framställa det och nya affärsmodeller för att finansiera det. Enligt kommissionen måste regleringspolitiken i sektorn säkerställa vissa allmänna intressen, som kulturell mångfald, rätt till information, skydd av minderåriga och konsumentskydd nu och i framtiden. Det omfattande samråd som har genomförts bekräftade att dessa mål inte ifrågasätts vid utvecklingen av tekniken eller marknaden, utan vad som ifrågasätts är hur dessa mål skall kunna uppnås i en förändrad miljö.

När det gäller framtida reglering kommer kommissionen att gå vidare med en strategi i två steg. I det korta perspektivet kan man enligt kommissionen få bättre rättssäkerhet genom att kommissionen utarbetar ett tolkningsmeddelande om TV-reklam, eftersom det inte behövs någon översyn av själva direktivet. Kommissionen anför vidare att på medellång sikt är det några frågor som kräver ytterligare övervägande och diskussion, vilket skulle kunna leda till ändringar av TV-direktivet på ett senare stadium. Frågorna kommer antingen att analyseras av kommissionen med hjälp av expertråd (fokusgrupper) eller så kommer kommissionen att beställa oberoende studier om respektive ämnen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller tidigare ställningstaganden när det gäller grundläggande principer och former för programföretags verksamhet. Därmed avstyrker utskottet motionerna K271 yrkande 10, K444 yrkandena 1, 4 och 6 samt Kr359 yrkande 3.

När det gäller vad som anförs i motion Kr359 yrkande 10 om teknikneutral medielagstiftning vill utskottet framhålla följande. Som redovisats ovan hänvisade utskottet vid sin senaste behandling av ett liknande motionsyrkande till bl.a. det då pågående EU-arbetet med konvergensfrågan. Ett nytt EU-regelverk för elektronisk kommunikation och tillhörande tjänster har numera till övervägande del genomförts i Sverige genom den nya lagen om elektronisk kommunikation, som trädde i kraft den 25 juli 2003 och ersatte den tidigare telelagen. Genom den nya lagen samordnades författningar med anknytning till elektronisk kommunikation och som var att hänföra till det infrastrukturella regleringsområdet. Lagen gjordes dock inte tillämplig på innehåll som överförs i elektroniska kommunikationsnät med hjälp av elektroniska kommunikationstjänster. Bland annat behölls radio- och TV-lagen och till den anknytande lagar som särskilda lagar. Vidare bereds, som framgår av redovisningen ovan, konvergensfrågan i såväl beredningen på det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga området som Radio- och TV-lagsutredningen. Konvergensfrågan är även aktuell i EU-arbetet på det audiovisuella området. Utskottet, som utgår från att regeringen följer konvergensfrågans utveckling, anser inte att någon sådan åtgärd som begärs i den nämnda motionen är påkallad. Motionen avstyrks därför i berörd del.

Mediekoncentration

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker en motion som rör olika frågor om mediekoncentration.

Jämför reservation 5.

Motionen

I motion *K388* av Gustav Fridolin m.fl. (mp) yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att utreda distributionskanalerna för tidskrifter ur ett tryck- och yttrandefrihetsperspektiv (yrkande 1). Vidare yrkas att riksdagen begär att regeringen lämnar förslag till ändring i konkurrenslagen där en särskild regel ingår om att prövningen i fall som har betydelse för den grundlagsskyddade sektorn skall ske under beaktande av de grundläggande intressena av att säkerställa ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett fritt konstnärligt skapande (yrkande 2). Därutöver yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att regeringen återkommer med förslag till mediekoncentrationslag (yrkande 3).

Motionärerna framhåller att det krävs distributionskanaler för att tryck- och yttrandefriheten skall kunna fungera i praktiken så att de tidningar och tidskrifter som trycks verkligen kan nå sina läsare. Motionärerna anser att situationen är sådan i dag att distributionskanalerna krymps och kontrolleras av några enstaka, dominerande förlag. Enligt motionärerna hotas därmed mångfalden och den grundläggande tryck- och yttrandefriheten sätts ur spel, vilket är mycket allvarligt. Miljöpartiet vill gå längre än Mediekoncentrationskommittén gjorde med sina förslag genom att t.ex. lagstiftningen kompletteras så att även tidskrifter ges ett liknande skydd som dagstidningar. Motionärerna framhåller att principen att konkurrenslagen är underordnad tryck- och yttrandefrihetslagstiftningen är viktig för att inte ge möjlighet åt en myndighet eller annat organ att hindra tryckning eller utgivning av skriften på grund av dess innehåll. Dock måste den rådande situationen, där lagstiftningen i praktiken innebär en begränsning av tryckfriheten, förändras. Miljöpartiet föreslår därför att en utredning görs av distributionskanalerna för tidskrifter ur ett tryck- och yttrandefrihetsperspektiv och med hänsyn till de förslag som Mediekoncentrationskommittén lämnade.

Vidare anser Miljöpartiet, för att ytterligare säkerställa att konkurrenslagen tillämpas med beaktande av mediesektorns särart, att en särskild regel bör införas i konkurrenslagen om att prövningen i fall som har betydelse för den grundlagsskyddade sektorn skall ske under beaktande av de grundläggande intressena av att säkerställa ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett konstnärligt skapande.

Miljöpartiet anser också att en mediekoncentrationslag bör införas för att bl.a. förhindra situationer där bolag med dominerande ställning hämmar en effektiv konkurrens.

Bakgrund

Mediekoncentrationskommittén

Mediekoncentrationskommittén tillkallades genom ett beslut av regeringen den 13 november 1997. Den hade till uppgift att lägga fram förslag till lagstiftning för att slå vakt om mångfalden i svenska medier och motverka sådan ägar- och maktkoncentration inom massmedierna som kan skada ett fritt och brett meningsutbyte och en fri och allsidig upplysning (dir. 1997:30).

I februari 1999 avlämnade kommittén betänkandet *Yttrandefriheten och konkurrensen* (SOU 1999:30). Kommittén ansåg att konkurrenslagens förbud mot konkurrensbegränsande samarbete och mot missbruk av dominerande ställning utan problem bör kunna vara tillämpliga för mediesektorn under förutsättning att vissa särbestämmelser meddelas. Samtidigt som en öppning gjordes i tryckfrihetsförordningen för att säkerställa konkurrenslagens tillämplighet borde det enligt kommittén uttryckligen föreskrivas i tryckfrihetsförordningen att en tillämpning av konkurrenslagen ej ger stöd för myndighet eller annat allmänt organ att på grund av skrifts innehåll hindra tryckning eller utgivning av skriften eller dess spridning bland allmänheten och inte heller inskränker den befogenhet som enligt tryckfrihetsförordningen tillkommer utgivare av periodisk skrift. Motsvarande föreskrifter borde meddelas i yttrandefrihetsgrundlagen.

För att ytterligare säkerställa att konkurrenslagen tillämpas med beaktande av mediesektorns särart borde enligt kommittén en särskild regel tas in i konkurrenslagen om att prövningen i fall som har betydelse för den grundlagskyddade sektorn skall ske under beaktande av de grundläggande intressena av att säkerställa ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett fritt konstnärligt skapande.

Kommittén föreslog vidare att en särskild mediekoncentrationslag infördes vid sidan av konkurrenslagen.

Under riksmötet 2001/02 inhämtade konstitutionsutskottet från Regeringskansliet att några lagstiftningsåtgärder då inte planerades med anledning av Mediekoncentrationskommitténs förslag (bet. 2001/02:KU33 s. 9).

Pågående arbete i Regeringskansliet

I budgetpropositionen för 2004 (prop. 2003/04:1 utg.omr. 17 s. 93) anför regeringen att, i enlighet med målet för regeringens mediepolitik, skall ett brett ägande eftersträvas för att motverka sådan ägar- och maktkoncentration inom massmedierna som kan skada ett fritt och brett meningsutbyte och en fri och allsidig upplysning. Regeringen framhåller att mångfalden i medierna kan minska och den fria opinionsbildningen försvåras om enskilda ägare eller grupper av ägare får en dominerande ställning i företag som kontrollerar massmedier med stor genomslagskraft.

Regeringen anför att den kontinuerligt arbetar med att stärka mångfalden på medieområdet. Stora satsningar har enligt regeringen gjorts på en radio och

TV i allmänhetens tjänst för att skapa en stark motvikt till de kommersiella alternativen. Mångfald och lokal förankring betonas i regelverket för sändningstillstånd för kommersiell lokalradio. Vidare framhåller regeringen att presstödet i sin helhet syftar till att stärka mångfalden på dagspressområdet.

Regeringen har vidare gett Konkurrensverket i uppdrag att kartlägga och analysera förhållandena på mediemarknaden i syfte att få ett konkurrensrättsligt perspektiv på frågan om ägarkoncentration i medierna. Konkurrensverket redovisade sitt uppdrag i november 2003 genom rapporten *Konkurrens och samarbete inom medierna*. Verket föreslår bl.a. att frågan om konkurrenslagen (1993:20) är tillämplig på medieområdet bör klargöras. Det anser också att distributionsstödet till dagspressen bör ses över i syfte att förändra eller avveckla stödet.

Utskottet har inhämtat att Konkurrensverkets rapport är föremål för beredning i Regeringskansliet.

Tidigare riksdagsbehandling

Konstitutionsutskottet behandlade motionsyrkanden med liknande innehåll som de nu aktuella vid riksmötet 2001/02 (bet. 2001/02:KU33 s. 9). I sitt ställningstagande framhöll utskottet att fri åsiktsbildning är ett omistligt inslag i ett demokratiskt samhälle. Det är enligt utskottet obestridligt att massmedierna spelar en betydande roll för opinionsbildningen i moderna demokratier och därmed för möjligheterna att förstärka och fördjupa demokratin. Mångfald inom massmedierna med möjlighet för många olika röster och uppfattningar att göra sig hörda är därför av vital betydelse för vårt samhälle.

Utskottet anförde vidare att bland svenska massmedier har traditionellt dagspressen intagit en särställning när det gäller nyhetsförmedling och i synnerhet opinionsbildning. Även om dagspressens ställning har förändrats betydligt sedan presstödet infördes är den alltjämt speciell. Ett statligt presstöd i form av bl.a. distributionsstöd är enligt utskottets mening av väsentlig betydelse när det gäller att motverka koncentrationstendenser och upprätthålla mångfalden inom dagspressen. Utskottet ansåg också att det kan finnas goda skäl att överväga ytterligare åtgärder när det gäller att motverka koncentrationstendenser och öka mångfalden på medieområdet.

Mot den anförda bakgrunden var utskottet av uppfattningen att frågor om mångfald inom massmedierna även fortsättningsvis borde ägnas stor uppmärksamhet och att ytterligare åtgärder kunde behöva övervägas på detta område. Utskottet utgick från att regeringen delar utskottets inställning och ansåg det inte nödvändigt med några sådana tillkännagivanden som begärdes i motionerna. Motionsyrkandena avstyrktes därför.

Skriftligt svar på fråga

Kulturminister Marita Ulvskog svarade den 28 april 2004 på en skriftlig fråga från en riksdagsledamot om hon avser att verka för en mediekoncentrationsslag. I svaret anför hon att regeringen kontinuerligt arbetar med att stärka mångfalden på medieområdet. I detta arbete ingår bl.a. satsningar på en radio

och TV i allmänhetens tjänst, presstöd till dagstidningar samt krav på mångfald och lokal förankring i regelverket för sändningstillstånd för kommersiell lokalradio.

Vidare redovisar Marita Ulvskog uppdraget till Mediekoncentrationskommittén. Hon anför att någon lagrådsremiss med anledning av kommitténs förslag ännu inte har beslutats. Skälet till att regeringen ännu inte lagt fram några lagförslag mot ägarkoncentration på mediemarknaden är enligt kulturministern att det breda stöd som krävs för grundlagsändringar har saknats bland riksdagens partier.

Hon anför därutöver att det emellertid finns anledning att hålla frågan om lagstiftning mot ägarkoncentration levande, och frågan följs kontinuerligt inom Regeringskansliet. Kulturministern framhåller att det av Konkurrensverkets rapport, som lämnades till regeringen i november 2003, framgår att verkets bedömning är att grundlagarna inte utgör hinder mot att tillämpa konkurrenslagen på det grundlagsskyddade området, men att det också finns skäl att klargöra rättsläget genom lagstiftning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet är alltjämt av uppfattningen att frågor om mångfald inom massmedierna även fortsättningsvis bör ägnas stor uppmärksamhet och att ytterligare åtgärder kan behöva övervägas. Som framgått arbetar regeringen kontinuerligt med att stärka mångfalden på medieområdet. I detta sammanhang redovisar regeringen bl.a. det ovan nämnda uppdraget till Konkurrensverket. Mot denna bakgrund anser utskottet att några åtgärder från riksdagens sida i enlighet med vad som anförs i motion K388 yrkandena 1–3 inte är påkallade. Motionen avstyrks därför i sin helhet.

Filmcensur

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker en motion om en översyn av lagen om granskning och kontroll av filmer och videogram.

Motionen

I motion K362 av Ulla Hoffmann m.fl. (v) yrkas att riksdagen begär att regeringen ser över hur lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram efterföljs och vid behov återkommer till riksdagen med nya lagförslag (yrkande 1). Enligt motionärerna granskas i dag bara en liten andel av de filmer som kommer ut på marknaden, eftersom en film endast granskas om distributören lämnar in den till Statens biografbyrå eller om filmen blir anmäld. Motionärerna anför att år 2002 blev 220 porrfilmer granskade och av dessa gjordes klipp i 14. De sista sju åren har inga filmer blivit stoppade.

Enligt motionärerna framstår detta som mycket märkligt när man tar del av utbudet och förekomsten av våld i pornografin. Vänsterpartiet vill att lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram skall efterlevas och föreslår därför att en översyn av lagens tillämpning görs. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om förbättringar.

Bakgrund

Gällande regler

Lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram innehåller i 1–3 §§ bestämmelser om Statens biografbyrås granskningsplikt.

Enligt 1 § skall framställningen i en film eller ett videogram vara granskad och godkänd av Statens biografbyrå innan den får visas vid allmän sammankomst eller offentlig tillställning.

Vidare sägs i 2 § att från granskningsplikt enligt denna lag undantas filmer och videogram som

1. sänds i ett TV-program som omfattas av yttrandefrihetsgrundlagen,
2. utgör reklam för vara eller tjänst,
3. visas vid varumässa, utställning eller sportevenemang, om inte själva visningen utgör en allmän sammankomst,
4. visas inom ett museum som ett led i museets normala utställningsverksamhet och är en dokumentär framställning.

I 7 § föreskrivs att filmer eller videogram som har lämnats in för granskning skall återlämnas till den som har begärt granskningen. Vidare sägs att om en framställning har godkänts delvis skall biografbyrån spela av de delar som inte har godkänts och bevara dessa avspelningar. Om framställningen är en film får dock biografbyrån i stället klippa av och bevara de delar som inte har godkänts.

Den tillsyn som Statens biografbyrå utövar regleras i 10–14 §§.

Enligt 10 § skall Statens biografbyrå utöva tillsynen över efterlevnaden av denna lag samt av 16 kap. 10 b (olaga våldsskildring) och 10 c §§ (otillåten utlämning av teknisk upptagning) brottsbalken när det gäller rörliga bilder. Byrån skall därvid verka för att överträdelser av bestämmelserna beivras. Byrån får också uppdra åt därtill lämpade personer att utöva tillsyn för byråns räkning.

I 16 kap. 19 § brottsbalken får allmänt åtal för brott som avses i 10 c § väckas endast efter medgivande av Statens biografbyrå. I fråga om brott som avses i 10 b § skall Statens biografbyrå yttra sig innan allmänt åtal väcks såvitt avser filmer eller videogram.

I förordningen (1990:992) om granskning och kontroll av filmer och videogram föreskrivs att den som vill begära granskning av framställningen i en film eller ett videogram skriftligen skall ansöka om detta hos Statens biografbyrå (2 §).

Tidigare riksdagsbehandling

I budgetpropositionen för 2004 anför regeringen att riksdagens kulturutskott i sitt betänkande 2002/03:KrU1 hade framhållit att man inför kommande redovisningar av regeringens dialog med Statens biografbyrå om målformuleringarna för myndigheten och deras tillämpning skulle välkomna en bedömning av möjligheterna att följa upp de fastställda målen och få en mera utförlig angivelse av vilka konkreta resultat mål- och resultatdialogerna utmynnat i.

För riksdagens information kan enligt regeringen därför följande nämnas. Mål- och resultatdialoger förs kontinuerligt med Statens biografbyrå. Den dialog som fördes med byrån inför utformningen av regleringsbrevet för 2003 resulterade bl.a. i förändrade verksamhetsmål för verksamhetsgrenarna Granskning av filmer och Tillsyn samt i ändrade återrapporteringskrav för verksamhetsgrenen Tillsyn. Regeringen framhåller också att i regleringsbrevet för 2003 har verksamhetsgrenen Yttranden i åtalsärenden införlivats i grenen Tillsyn. Ett syfte med förändringarna är att de skall förbättra möjligheterna att följa upp målen.

Vid sin behandling av budgetpropositionen i denna del fann kulturutskottet det intressant att den mål- och resultatdialog som förts mellan regeringen och Statens biografbyrå resulterat i förändrade verksamhetsmål i regleringsbrevet (bet. 2003/04:KrU1 s. 88 f.). Det är utskottets förhoppning att dessa ändringar kommer att leda till att möjligheterna att följa upp målen för myndighetens verksamhet förbättras.

Utskottets ställningstagande

Som framgått ovan har den förda mål- och resultatdialogen mellan regeringen och Statens biografbyrå resulterat i förändrade verksamhetsmål i regleringsbrevet för 2003. Ett syfte med detta är att förbättra möjligheterna att följa upp målen för byråns verksamhet. Utskottet utgår från att en utvärdering görs huruvida syftet med de förändrade verksamhetsmålen uppnås och anser att en sådan utvärdering bör avvaktas. Därmed är utskottet inte nu berett att förorda någon sådan åtgärd som efterfrågas i motion K362 yrkande 1, varför motionen avstyrks i berörd del.

Rätt till genmäle

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker en motion om en rätt i lag till genmäle.

Jämför reservation 6.

Motionen

I motion K382 av Ingvar Svensson m.fl. (kd) yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförs om övervägande av laglig genmälesrätt (yrkande 1). Motionärerna anför att mediasamhället tenderar att karakteriseras av tillspetsning och konkretisering, vinkling, personifiering, intensifiering och

polarisering. Denna utveckling kan i flera avseenden hota enskildas integritet och värdighet. Enligt motionärerna borde det vara en självklarhet att medierna tar ett demokratiskt och etiskt ansvar i sitt arbete. Ändå bör ett förstärkt skydd övervägas. Motionärerna framhåller att på andra håll i Europa har en laglig genmälesrätt diskuterats. Bestämmelsen i 6 kap. 3 § radio- och TV-lagen om att uppgifter skall ”beriktigas när det är befogat” blir enligt motionärerna lätt en gummiparagraf utan egentlig kärna. Motionärerna anser att en mer detaljerad och substantiell genmälesrätt bör övervägas eftersom självsaneringen knappast är omfattande på området.

Tidigare riksdagsbehandling

Konstitutionsutskottet har vid flera riksmöten behandlat motionsyrkanden rörande frågan om rätten till genmäle. I betänkande 2002/03:KU17 lämnade utskottet en utförlig redovisning av gällande regler om beriktigande och genmäle (s. 10–12).

I sitt ställningstagande anförde utskottet att enligt tryckfrihetsförordningen skall en ansvarig utgivare för en periodisk skrift, och under straffansvar, bestämma över skriftens innehåll så att intet däri får införas mot utgivarens vilja. Motsvarande bestämmelse finns i yttrandefrihetsgrundlagen. Detta bör enligt utskottet inte ändras. Utskottet framhöll att det därmed inte finns utrymme för att införa en laglig genmälesrätt. Pressens samarbetsnämnd har fastställt etiska regler för press, TV och radio. Den som känner sig kränkt eller på annat sätt orättvist behandlad i en tidningspublicering har möjligheten att vända sig till Allmänhetens pressombudsman samt till Pressens opinionsnämnd. Granskningsnämnden för radio och TV övervakar genom granskning i efterhand om sända program står i överensstämmelse med radio- och TV-lagen och de villkor som kan gälla för sändningarna. Med hänsyn till vad som anförts ovan var utskottet inte berett att införa en laglig genmälesrätt och avstyrkte motionen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sitt ställningstagande från föregående riksmöte och avstyrker därmed motion K382 yrkande 1.

”Negativ textreklam”

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker en motion om åtgärder mot s.k. negativ textreklam.

Jämför reservation 7.

Motionen

I motion K382 av Ingvar Svensson m.fl. (kd) yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anføres om regelverk för ”negativ textreklam”

(yrkande 2). Motionärerna anför att ett medium t.ex. systematiskt kan missgynna och misskreditera genom att beskriva företag, organisation eller produkt på ett osakligt och felaktigt sätt. Möjligheterna att beivra den typen av verksamhet är enligt motionärerna liten. Motionärerna anser att systematisk och osaklig misskreditering också borde bli föremål för den medieetiska debatten. Regeringen borde ta initiativ till överläggningar med branschen för att åstadkomma frivilliga överenskommelser inom området. Om inte detta kan åstadkommas bör möjligheterna till lagstiftning undersökas. Motionärerna anser att detta bör ges regeringen till känna.

Bakgrund

Gällande regler

Enligt 5 kap. 1 § brottsbalken (BrB) döms den för förtal som utpekar någon som brottslig eller klandervärd i sitt levnadssätt eller annars lämnar uppgift som är ägnad att utsätta denne för andras missaktning.

Förtal måste rikta sig mot en människa (Holmberg m.fl., Kommentar till brottsbalken, 6:e uppl., s. 247 f.). Bestämmelsen kan dock anses tillämplig på sådana yttranden som formellt avser t.ex. en juridisk person, en kår, invånarna i ett hus eller annan grupp men som måste förstås så att en eller flera bestämda personer därigenom utpekas.

Straffrättskommittén föreslog att straff för ekonomiskt förtal skulle tas upp bland förmögenhetsbrotten. Vid lagrådsremissen 1958 anförde departementschefen som skäl mot förslaget att, i den mån det var fråga om sådana näringsförhållanden och ekonomiska förhållanden som inte kunde sägas ha något samband med det personliga anseendet, hade det föreslagna stadgandet sin väsentliga betydelse i förhållandet olika näringsidkare emellan och berörde således spörsmål som lämpligast borde regleras i lagstiftningen mot illojal konkurrens.

Tidigare riksdagsbehandling

Konstitutionsutskottet behandlade under riksmötet 1997/98 en motion som bl.a. rörde frågan om etiska publiceringsregler i allmänhet (bet. 1997/98: KU16).

I sin bakgrundbeskrivning redogjorde utskottet för att frågan om pressetiska normer under år 1970 fick en ingående behandling av konstitutionsutskottet (bet. KU1970:41). En fyllig redovisning av de gällande pressetiska normerna och de organ som verkade för pressens självsanering redovisades. Utskottet hade överläggningar med Pressens opinionsnämnd och Pressens samarbetsnämnd. Studieresor företogs till det västtyska pressrådet, Internationella pressinstitutet och det brittiska pressrådet. Utskottet hänvisade till ett tidigare uttalande om att det inte kunde förnekas att missförhållanden förekommer på sina håll i pressen men att det i första hand borde ankomma på pressen själv att vidta åtgärder för att hålla journalistiken på en önskvärd

kvalitativ nivå. Utskottet hänvisade vidare till åtgärder som vidtagits från pressens sida. Utskottet ville inte förneka att de åtgärder som vidtagits från pressens sida – förstärkning av Pressens Opinionsnämnd, tillsättande av en pressombudsman samt yrkeskodex för Journalistförbundets medlemmar – kunde utgöra värdefulla bidrag till att åstadkomma en bättre ordning på området. De resurser som ställts till förfogande syntes enligt utskottet otillräckliga, men det fanns anledning att avvakta resultatet av reformerna.

År 1974 föreslog justitieutskottet (bet. JuU1974:21) ett tillkännagivande till regeringen om en förutsättningslös utredning om gränsdragningen mellan behovet av skydd mot skadeverkningar av ekonomiskt förtal och intresset av att bevara de vida gränserna för yttrandefrihet och tryckfrihet. I riksdagens kammare underströks i debatten behovet av yttrandefrihet och tryckfrihet, och vid omröstningen föll justitieutskottets förslag.

Konstitutionsutskottet framhöll år 1993 (bet. 1993/94:KU3 s. 27) att det med hänsyn till vikten av vidast möjliga yttrandefrihet i första hand bör ankomma på pressen själv att vidta åtgärder för att hålla journalistiken på en önskvärd kvalitativ nivå.

Utskottet redogjorde för de pressetiska reglernas innehåll. Därutöver redogjordes för det då aktuella förslaget om en lag om ansvar för elektroniska anslagstavlor samt för arbete inom EU rörande spridning av straffvärda meddelanden genom globala kommunikationsnät.

I sitt ställningstagande anförde utskottet att när det gäller pressetiska regler hade utskottet tidigare hänvisat till vikten av vidast möjliga yttrandefrihet och framhållit att det i första hand bör ankomma på pressen att själv vidta åtgärder för att hålla journalistiken på en önskvärd kvalitativ nivå. Utskottet framhöll att sådana regler har funnits sedan länge och regelbundet har varit föremål för omarbetningar. Senast år 1997 genomfördes en omarbetning. Utskottet var inte berett att förorda ett tillkännagivande till regeringen i fråga om de pressetiska reglerna. Motionen avstyrktes följaktligen i denna del.

De pressetiska reglerna

Enligt de etiska reglerna för press, radio och TV skall dessa medier ha största frihet inom ramen för tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen för att kunna tjäna som nyhetsförmedlare och granskare av samhällslivet. Härvid gäller dock att skydda enskilda mot oförskyllt lidande genom publicitet. I publicitetsreglerna, som i tillämpliga delar också gäller bilder, finns regler om respekt för den personliga integriteten. Publicitet som kan kränka privatlivets helgd skall noga övervägas. Man skall avstå från sådan publicitet om inte ett uppenbart allmänintresse kräver offentlig belysning. Stor försiktighet skall iaktas vid publicering av självmord och självmordsförsök, särskilt med hänsyn till anhöriga och till vad som sagts om privatlivets helgd. Offren för brott och olyckor skall visas största möjliga hänsyn, och publicering av namn och bild skall prövas noga med hänsyn tagen till offren och deras anhöriga.

För tolkning av begreppet ”god publicistisk sed” svarar för pressens del i första hand Pressens Opinionsnämnd samt i ärenden som inte hänskjutits till nämnden Allmänhetens pressombudsman.

Av stadgarna för Pressens Opinionsnämnd framgår att nämnden primärt prövar anmälningar från enskilda personer. Vidare sägs att anmälningar från företag, organisationer och myndigheter i allmänhet bör prövas endast om det gäller rättelse eller genmäle.

Pressens textreklamkommitté

Pressens textreklamkommitté har till uppgift att pröva otillbörligt gynnande på redaktionell plats, s.k. textreklam. Huvudmän för kommittén är Tidningsutgivarna, Journalistförbundet, Sveriges Tidskrifter och Publicistklubben. Kommittén prövar ca 20–30 ärenden per år.

Enligt de riktlinjer som kommittén har utfärdat skall publicister slå vakt om förtroendet för press, radio och TV och värna om mediernas integritet. Man skall inte låta misstankar uppstå hos allmänheten att utomstående otillbörligt kan påverka innehåll i program. I riktlinjerna sägs att material som publiceras eller presenteras på redaktionell plats inte skall utgöra eller uppfattas som reklambudskap.

Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan omfattas inte ekonomiskt förtal av gällande straffbestämmelser. Vid brottsbalkens införande avsågs förslag om en sådan straffbestämmelse med hänvisning till att frågan hade sin väsentliga betydelse i förhållandet olika näringsidkare emellan och således berörde spörsmål som lämpligast borde regleras i lagstiftningen mot illojal konkurrens. Därefter har förslag i riksdagen som syftat till ett skydd mot skadeverkningar av ekonomiskt förtal fallit med hänvisning till behovet av yttrandefrihet och tryckfrihet. Konstitutionsutskottet har vidare uttalat att med hänsyn till vikten av vidast möjliga yttrandefrihet får det ankomma på pressen själv att vidta åtgärder för att hålla journalistiken på en önskvärd kvalitativ nivå. Av reglerna för den pressetiska verksamheten vid Pressens Opinionsnämnd framgår att nämnden primärt prövar anmälningar från enskilda personer och att anmälningar från företag, organisationer och myndigheter i allmänhet bör prövas endast om det gäller rättelse eller genmäle. Av redovisningen ovan framgår vidare att riktlinjerna från Pressens Textreklamkommitté innebär att material som publiceras eller presenteras på redaktionell plats inte skall utgöra eller uppfattas som reklambudskap.

Utskottet är inte berett att med anledning av vad som anförs i motion K382 yrkande 2 förordna någon annan inriktning av de pressetiska reglerna än vad dessa har i dag. Motionen avstyrks därför i berörd del.

Granskningsnämnden för radio och TV

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker en motion om en översyn av verksamheten vid Granskningsnämnden för radio och TV.
Jämför reservation 8.

Motionen

I motion *K382* av Ingvar Svensson m.fl. (kd) yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anføres om en allsidig och relevant utvärdering av verksamheten hos Granskningsnämnden för radio och TV (yrkande 3). Enligt motionärerna är det viktigt att statliga myndigheter seriöst ägnar sig åt det som de är tillsatta att sköta. Motionärerna anser att det finns en risk för att granskningen över en tidsperiod leder till avtrubning vid de olika bedömningarna. Därför borde det nu vara dags att genomföra en allsidig och relevant utvärdering av Granskningsnämndens verksamhet. Det bör enligt motionärerna ges regeringen till känna.

Bakgrund

Gällande regler, m.m.

Enligt 9 kap. 2 § radio- och TV-lagen övervakar Granskningsnämnden för radio och TV genom granskning i efterhand om sända program står i överensstämmelse med lagen och de villkor som kan gälla för sändningarna.

Granskningsnämndens verksamhet regleras i förordningen (1994:728) med instruktion för Granskningsnämnden för radio och TV.

Enligt 1 § har nämnden till uppgift att utöva tillsyn över efterlevnaden av regler för sändningarnas innehåll i fråga om ljudradio- och TV-sändningar till allmänheten. I granskningen ingår kontroll av att den som på grund av tillstånd enligt 2 kap. 2 § första och tredje–femte styckena radio- och TV-lagen (1996:844) har rätt att sända ljudradio- och TV-program utövar denna rätt i enlighet med det tillstånd för programverksamheten som gäller. Nämnden skall också följa innehållet i utländska ljudradio- och TV-sändningar som riktas till den svenska allmänheten.

Vidare sägs i 4 § att nämnden granskar program efter anmälan eller på eget initiativ.

Nämnden skall enligt 6 § se till att information om beslut av större vikt eller principiell betydelse sprids till allmänheten.

Granskningsnämnden har vidare i uppgift att bedöma om SVT:s, SR:s, UR:s och TV 4:s uppföljningsrapporter ger statsmakterna och allmänheten tillräcklig information om hur programföretagen levt upp till de krav och syften som regeringen angett i sändningstillstånden. Nämnden publicerar också regelbundet rapporter och informationsmaterial.

Tidigare riksdagsbehandling

Riksdagen har vid flera riksmöten behandlat motionsyrkanden med liknande innehåll som det nu aktuella. Detta skedde senast under föregående riksmöte. Konstitutionsutskottet var då i sitt ställningstagande inte berett att förorda en utvärdering av Granskningsnämndens verksamhet (bet. 2002/03:KU25 s. 35). Motionen avstyrktes därför i berörd del.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller tidigare ställningstagande och avstyrker motion K382 yrkande 3.

Effekter av sexualiseringen av det offentliga rummet och en stereotyp heterosexuell norm

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker, mot bakgrund av det arbete som regeringen initierat, en motion om en översyn av lagstiftning och regleringar på reklam- och medieområdet i syfte att få mer kunskap om effekterna av sexualiseringen av det offentliga rummet och en stereotyp heterosexuell norm.

Jämför reservation 9.

Motionen

I motion *So568* av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförs om en översyn av lagstiftning och regleringar på reklam- och medieområdet (yrkande 3). Motionärerna anför att sexualiseringen av det offentliga rummet bidrar till att både kvinnor och män exponeras på ett fördomsfullt sätt. Genom reklam, massmedier och på Internet skapas schabloniserade skönhetsideal av kvinnor och män. Även om det inte finns entydiga samband mellan mediebudskapets innehåll och dess effekter på mottagarna så bidrar enligt motionärerna en ständig exponering av dessa bilder till en normalisering, en avtrubning, där man riskerar att inte längre reagera på könsförtryck, trakasserier och sexualiserat våld. Miljöpartiet menar att det är viktigt att samhället skaffar sig mer kunskap om hur både sexualiseringen av det offentliga rummet och den stereotypa heterosexuella norm som är rådande i mediebilden påverkar människors möjligheter att utveckla den kärlek som de själva önskar. Utifrån ovanstående resonemang vill motionärerna ha en översyn av lagstiftning och regleringar av reklam- och medieområdet om vilka förändringar som skulle behöva göras.

Bakgrund

Näringslivets etiska råd mot könsdiskriminerande reklam

År 1988 inrättades Näringslivets etiska råd mot könsdiskriminerande reklam (ERK). Rådet har enligt sina stadgar till uppgift att genom normbildande verksamhet motverka könsdiskriminering i reklam och bidra till en hög etisk standard hos annonsörer och reklamproducenter. Huvudmän för rådet är bl.a. Annonsörföreningen, Sveriges Reklamförbund och Svenska Tidningsutgivarföreningen. ERK uttalar sig om en viss marknadsföringsåtgärd eller åtgärd med anknytning till marknadsföring som riktar sig till den svenska marknaden kan anses strida mot Internationella handelskammarens grundregler för reklam. I dessa föreskrivs bl.a. att reklam skall utformas med vederbörlig känsla för socialt ansvar. Vidare sägs att reklam inte får vara diskriminerande i fråga om ras, religion eller kön. Därutöver tillämpar ERK tre särskilda kriterier för könsdiskriminerande reklam, nämligen 1) reklam som framställer kvinnor eller män som rena sexobjekt och som kan anses kränkande (sexistisk reklam), 2) reklam som konserverar en otidsenlig syn på könsrollerna och därigenom framställer kvinnor eller män på ett nedvärderande sätt (schabloniserande reklam) samt 3) reklam som på något annat nedvärderande sätt är uppenbart könsdiskriminerande för kvinnor eller män.

ERK prövar anmälningar från enskilda eller från myndigheter samt kommunala organ. Därutöver kan rådet pröva frågor på eget initiativ. Ställningstaganden som innebär att en marknadsföringsåtgärd ansetts könsdiskriminerande offentliggörs bl.a. genom underrättelser till medier och via Internet på rådets hemsida.

Våldsskildringsrådet

Regeringen beslutade den 5 juni 2003 om tilläggsdirektiv till Rådet mot skadliga våldsskildringar (Våldsskildringsrådet, dir. 2003:75). Enligt direktiven skall rådet inrikta sin verksamhet på barns och ungas mediesituation. Syftet skall vara att minska riskerna för skadlig mediepåverkan på barn och unga. Uppdraget omfattar såväl traditionella som nya elektroniska rörliga bildmedier, exempelvis film, TV, video, dvd, datorspel, TV-spel och Internet.

Rådet skall ägna våldsskildringar och pornografi särskild uppmärksamhet. Det skall ha ett tydligt genusperspektiv på sitt arbete.

Vidare skall rådet arbeta utåtriktat och resultatitriktat. Det skall vara pådrivande i exempelvis kontakterna med mediebranscherna samt söka samarbete med andra aktörer. Rådet skall aktivt involvera barn och unga i arbetet. Uppgiften att vara ett samarbetsorgan för ett antal andra myndigheter upphör.

Därutöver skall rådet i årliga rapporter redovisa resultatet av sitt arbete samt strategier för det fortsatta arbetet.

Pågående arbete i Regeringskansliet

Regeringen överlämnade i maj 2003 skrivelsen *Jämt och ständigt – regeringens jämställdhetspolitik med handlingsplan för mandatperioden* (skr. 2002/03:140). I skrivelsen anförde regeringen att sexualiseringen av det offentliga rummet utgör ett av de fem s.k. fokusområdena som skall lyftas fram i regeringens jämställdhetspolitik under mandatperioden (s. 8, 13 och 44). För att öka kunskapen på detta område avsåg regeringen att tillsätta en expertgrupp för frågor som rör sexualiseringen av det offentliga rummet.

I november 2003 tog regeringen initiativ till projektet FLICKA (bet. 2003/04:LU8 s. 52). Syftet med projektet är att dels få till stånd dialoger med medier, reklambransch, annonsörer m.fl. om deras roll och ansvar när det gäller påverkan på barn och unga, dels få i gång en diskussion och ett engagemang bland unga flickor och pojkar om marknadskrafterna och hur de styr unga flickors och pojkars bild av sig själva och andra. Även föräldrarna utgör en viktig målgrupp i detta arbete. Projektet skall pågå under hela 2004.

Utskottet har inhämtat att Regeringskansliet planerar att hålla en hearing under våren 2004 rörande sexualiseringen av det offentliga rummet. Hearingen arrangeras i samarbete med Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Till hearingen skall kallas bl.a. forskare och andra experter. Vid hearingen skall också en paneldiskussion hållas. Syftet med hearingen är att få uppslag till hur det fortsatta arbetet bör fortgå rörande åtgärder för att motverka sexualiseringen av det offentliga rummet.

Tidigare riksdagsbehandling

Lagutskottet behandlade i februari 2004 motioner med krav på lagstiftning mot könsdiskriminerande reklam (bet. 2003/04:LU8 s. 50 f.) Utskottet delade motionärernas uppfattning att diskriminerande reklam i alla former, däribland givetvis även könsdiskriminerande reklam, är helt oacceptabel. De uttalanden som utskottet gjorde vid marknadsföringslagens tillkomst våren 1995 (bet. 1994/95:LU32) äger dock, enligt utskottets mening, alltjämt giltighet. Utskottet anförde att för att lagstiftning mot könsdiskriminerande reklam skall komma i fråga krävs således dels att detta framstår som enda alternativet att komma till rätta med problemet, dels att den diskriminerande reklamen förekommer i sådan omfattning och är av sådan art att inskränkningar i tryckfriheten och yttrandefriheten är oundgängligen påkallade. Utskottet kunde för sin del inte se att situationen är sådan i dag och var således inte berett att ställa sig bakom kraven på lagstiftning. Utskottet utgår dock från att regeringen noga följer utvecklingen på området och vidtar erforderliga åtgärder. Skulle det därvid visa sig att utvecklingen går i en sådan riktning att det, enligt regeringens bedömning, finns skäl att överväga lagstiftningsåtgärder, har utskottet inget emot att frågan utreds.

I detta sammanhang ville utskottet uttrycka sin tillfredsställelse över den aviserade expertgruppen om sexualiseringen av det offentliga rummet och det

nyligen påbörjade FLICKA-projektet. Utskottet skulle med stort intresse följa det fortsatta arbetet och ta del av resultatet därav.

Med det anförda avslög utskottet motionerna.

Utskottets ställningstagande

Som framgår av redovisningen ovan utgör sexualiseringen av det offentliga rummet ett av de fem s.k. fokusområdena som skall lyftas fram i regeringens jämställdhetspolitik under mandatperioden. Regeringen aviserade härvid att en särskild expertgrupp skulle tillsättas för att öka kunskapen på detta område. Inom kort kommer regeringen att hålla en hearing i frågan vars syfte är att få uppslag till hur arbetet därefter skall fortgå. Vidare kan konstateras att enligt det nya uppdrag som Våldsskildringsrådet har fått skall rådet inrikta sin verksamhet på barns och ungas mediasituation. Våldsskildringar och pornografi skall ägnas särskild uppmärksamhet. Rådet skall också ha ett tydligt genusperspektiv på sitt arbete. Därutöver kan framhållas att det av regeringen initierade projektet FLICKA har som syfte att få till stånd dialoger med medier, reklambransch, annonsörer m.fl. om deras roll och ansvar när det gäller påverkan på barn och unga, dels få i gång en diskussion och ett engagemang bland unga flickor och pojkar om marknadskrafterna och hur de styr unga flickors och pojkars bild av sig själva och andra.

Mot bakgrund av vad som nu anförts anser utskottet att det finns goda möjligheter att de frågor som tas upp i motion So568 yrkande 3 blir belysta i det arbete som regeringen har initierat. Utskottet, som utgår från att regeringen följer de aktuella frågornas utveckling, anser inte att någon sådan åtgärd som efterfrågas i den nämnda motionen nu är påkallad. Motionen avstyrks därför i berörd del.

Digital radio

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motioner om en utvärdering av DAB, om fördelning av sändningstillstånd för digital TV och om den digitala radions framtid med hänvisning till redan utfört utredningsarbete och nu pågående beredningsarbete.

Jämför reservation 10.

Motionerna

I motion *K444* av Gunnar Hökmark m.fl. yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en utvärdering av misslyckandet med DAB (yrkande 17). Motionärerna anför att långsiktighet och förutsägbarhet måste vara grundläggande i utarbetandet av en ny ordning för digital radio. En utvärdering av den hittills misslyckade satsningen på Digital Audio Broadcasting (DAB) behöver enligt motionärerna genomföras. Motionärerna

understryker att det fortsatta arbetet inte får låsas fast vid enbart en av många möjliga standarder och tekniker. Den i dag valda tekniken måste förutsättningslöst prövas mot såväl nätradio som sändningar via 3G eller andra mobiltelefonnät. Enligt motionärerna kommer fortsatt sändning med analog teknik sannolikt att behövas under mycket lång tid framöver om inte avgörande tekniksprång tas, vilka medger billiga digitala mottagare och därmed allmän spridning. Motionärerna framhåller vikten av att grunden bör vara radions innehåll och tillgänglighet, inte fixering vid tekniken för sändning.

Därutöver yrkas i motionen att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförs om fördelning av koncessioner för digitalradion (yrkande 18). Enligt motionärerna skall koncessioner fördelas på motsvarande sätt som den privata lokalradions ursprungliga regelverk, nämligen genom ett auktionsförfarande. Motionärerna anser att staten inte skall lägga sig i hur frekvensbanden utnyttjas utöver de hänsyn som av tekniska skäl talar för att närliggande frekvensområden bör utnyttjas för samma typ av användningsområden. Enligt motionärerna blir statlig reglering på grund av trängsel i etern för radiostationer allt mindre aktuell i takt med att den tekniska utvecklingen gör utnyttjandet av frekvensbanden effektivare.

I motion *Kr359* av Lennart Kollmats m.fl. (fp) yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförs om att den digitala radion inte får utsättas för samma ingrepp som skett med digital TV (yrkande 7). Enligt motionärerna finns det oroväckande tecken på att samma krafter som agerade för en statsdirigerad utveckling av digital TV i marknätet nu agerar för att få en liknande politiskt styrd process med den digitala radion. Motionärerna anför att detta bör med kraft avvisas. Det misslyckade försöket att tvinga fram en digital TV mot konsumenternas vilja får inte upprepas med digitalradion. Detta bör enligt motionärerna ges regeringen till känna.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 19 juni 2002 om tilläggsdirektiv till utredningen om digital radio m.m. (dir. 2002:85). Enligt direktiven skulle utredningen fr.o.m. denna dag utföra sitt arbete som en parlamentarisk kommitté. Uppdraget var en fortsättning på det arbete som genomförts av en särskild utredare (dir. 2001:88) och som redovisats i delbetänkandet *Digital radio* (SOU 2002:38). Kommittén skulle med utgångspunkt i vad som framkommit i delbetänkandet

- göra en samlad analys av den digitala radions framtidsförutsättningar,
- ta ställning till den digitala radions framtid,
- lämna förslag till lagändringar och andra åtgärder som följer av kommitténs överväganden.

Uppdraget skulle vara slutfört senast den 30 maj 2003.

Utredningen, som antagit namnet Digitalradiokommittén, avlämnade i februari 2004 sitt slutbetänkande *Digital Radio* (SOU 2004:16). Kommittén bedömer att digitaliseringen av ljudradio i Sverige bör fortsätta. Vid en jämfö-

relse mellan olika standarder för distribution av digital ljudradio har enligt kommittén DAB-standarden framstått som den mest överlägsna befintliga standarden. Kommittén anser det dock svårförutsägbart vilken eller vilka digitala plattformar som lämpligen bör användas vid ett tekniskifte från analog till digital distribution av ljudradio. Enligt kommittén bör det, i stället för att utse en särskild standard för sådan distribution, skapas förutsättningar för programföretagen att distribuera ljudradio via olika digitala standarder som i framtiden kommer att ha motsvarande täckning som dagens FM-nät. Kommittén anser att de digitala sändningarna inledningsvis bör bedrivas utifrån ett innovationsperspektiv, dvs. att sändningsverksamheten skall skapa utrymme för ett mångsidigare och för fler grupper mera tillgängligt utbud för att öka radiomedietts attraktivitet. En utvärdering bör göras år 2008, varefter man kan ta ställning till om det finns möjlighet att gå vidare med ett tekniskifte och inrikta politiken på att ersätta de nuvarande analoga sändningarna med digitala sändningar. Kommittén anser vidare att under en första etapp, som föreslås inledas under år 2005, bör omfattningen av investeringarna i DAB-näten begränsas.

Beträffande fördelningen av kapacitet i sändarnäten gör kommittén bedömningen att Sveriges Radio, under den första etappen av den fortsatta sändningsverksamheten, bör förfoga över hela kapaciteten i det nationella DAB-nätet samt cirka en tredjedel av kapaciteten i det regionalt nedbrytbara DAB-nätet. Övrig kapacitet i det regionala DAB-nätet bör upplåtas till privata aktörer. Tillstånd bör därvid erbjudas att bedriva såväl regionala som nationella ljudradiosändningar. Vid konkurrens om sändningstillstånd bör enligt kommittén tillstånd fördelas enligt de grundprinciper som gäller för fördelning av tillstånd att bedriva analog lokalradio.

Kommittén anser att incitament bör skapas för att underlätta driften av lokala digitala ljudradiosändningar. Dessa föreslås utgöras av möjligheter för innehavare av tillstånd att sända analog lokalradio att få lättnader i form av sänkta koncessionsavgifter eller sänkta krav på skyldighet att sända viss mängd eget material och program med lokal anknytning. Tillståndshavare som erhållit sitt sändningstillstånd före den 1 juli 2001 skall kunna erhålla lättnader av koncessionsavgifterna om tillståndshavaren erhåller tillstånd att bedriva DAB-sändningar. På motsvarande sätt skall tillståndshavare som erhållit sändningstillstånd efter den 1 juli 2001 kunna erhålla lättnader avseende villkor för sändningars innehåll i sin analoga sändningsverksamhet.

Enligt uppgift från Kulturdepartementet har Digitalradioutredningens förslag gått ut på remiss. Remissyttrandena skall avlämnas senast den 31 augusti 2004.

Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan ingick i Digitalradiokommitténs uppdrag att göra en samlad analys av den digitala radions framtidsförutsättningar och att ta ställning till den digitala radions framtid. Genom det nu avlämnade betänkandet

har kommittén fullgjort sitt uppdrag. En utvärdering av DAB som standard för distribution av digital radio har därvid gjorts. I enlighet med detta bör enligt utskottets mening motion K444 yrkande 17 avstyrkas.

Vad gäller vad som anförs i motionerna K444 yrkandena 18 om fördelning av koncessioner för digitalradion anser utskottet att beredningen av Digitalradiokommitténs förslag inte bör föregripas och avstyrker motionen i berörd del.

Av samma skäl avstyrker utskottet motion Kr359 yrkande 7 om att den digitala radion inte får utsättas för samma ingrepp som skett med digital TV.

Kommersiell nationell radio

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motioner med yrkande om en nationell kommersiell radio med hänvisning till pågående beredningsarbete.

Jämför reservation 11.

Motionerna

I motion K382 av Ingvar Svensson m.fl. (kd) yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförs om en utredning om nationell fri radio på kommersiell grund (yrkande 6). Motionärerna framhåller att många andra länder tolererar fria nationella radiostationer som är kommersiellt finansierade. Enligt motionärerna bör man pröva också en sådan möjlighet i Sverige. Regeringen bör därför överväga möjligheten av fri nationell radio på kommersiell grund.

I motion K444 av Gunnar Hökmark m.fl. (m) yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförs om koncessioner för fria nationella radiokanaler samt möjligheten till lokala radiostationers nationella samverkan (yrkande 13). Motionärerna anför att förbudet mot nationella kanaler inverkar negativt på utbudet för lyssnarna. Underlaget för att satsa på kvalitet och kvalificerade programkoncept urholkas genom att varje radiostation begränsas till ett litet sändningsområde. Enligt motionärerna har privata lokalradiostationer därigenom ett för litet publikunderlag för att kunna utveckla programutbudet. Detta motverkar möjligheten till mångfald och undandrar därigenom lyssnarna chanserna till en högkvalitativ riksstäckande kanal, samtidigt som de befintliga statliga, riksstäckande kanalerna inte utsätts för någon konkurrens. Motionärerna anser att mot denna bakgrund bör koncessioner för fria nationella radiokanaler erbjudas. De privata lokala radiostationerna skall ges möjlighet att inom nätverk samverka nationellt om olika delar av programutbudet. Härigenom skapas möjlighet till kvalitetskanaler som riktar sig mot olika delar av publiken och som kan nå tillräckligt underlag för att finansiera ett fördjupat programutbud.

Tidigare riksdagsbehandling

I samband med konstitutionsutskottets behandling våren 2000 av proposition 1999/2000:55 *Kommersiell lokalradio* avstyrkte utskottet ett motionsyrkande om en utredning rörande inrättandet av en nationell fri radio på kommersiell grund. Utskottet pekade på att syftet med införandet av privata reklamfinansierade ljudradiosändningar var att främja självständigt lokalt förankrade radiostationer. Utskottet framhöll att det analoga sändningsutrymmet är begränsat och ger utrymme endast för ett mindre antal nya sändningstillstånd. Vidare framhölls att behovet av mångfald gör att det är angeläget att minst två tillstånd så långt möjligt skall kunna ges för varje sändningsområde. Mot den bakgrunden var utskottet inte berett att förorda en ordning som innebär att analogt sändningsutrymme avsett för den kommersiella lokalradion i stället används för rikstäckande kommersiell radio.

Under våren 2001 avstyrkte utskottet, som inte var berett att frånga sin tidigare bedömning, ett liknande motionsyrkande (bet. 2000/01:KU22 s. 9). Utskottet gjorde samma bedömning under föregående riksmöte med anledning av då väckta motionsyrkanden i samma fråga (bet. 2001/02:KU33 s. 16 f.).

Vid sin behandling av liknande motionsyrkanden under föregående riksmöte var utskottet inte heller nu berett att frånga sin tidigare bedömning när det gäller rikstäckande kommersiell radio. Motionerna avstyrktes därför. Utskottet noterade att frågan om önskad fördelning i den digitala radion mellan rikstäckande, regionala och lokala sändningar skulle bli föremål för överväganden inom Digitalradioutredningens fortsatta arbete.

Utskottets ställningstagande

Som framgått ovan föreslår Digitalradiokommittén att privata aktörer under en första etapp av fortsatt sändningsverksamhet i den digitala ljudradion bör erbjudas tillstånd att bedriva såväl regionala som nationella sändningar. Tillstånd till privata aktörer bör enligt kommittén, vid konkurrens, fördelas enligt de grundprinciper som gäller för fördelning av tillstånd att bedriva analog lokalradio. Utskottet, som inte vill föregripa beredningen av kommitténs förslag, avstyrker motionerna K382 yrkande 6 samt K444 yrkande 13.

Närradion

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker med hänvisning till pågående beredningsarbete en motion om bevarandet av närradions ideella och lokala inriktning.

Motionen

I motion *Kr386* av Dan Kihlström m.fl. (kd) yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförs om bevarandet av närradions ideella och

lokala inriktning (yrkande 2). Motionärerna anför att Radio- och TV-verket i sin utredning om närradion konstaterat att kommersialiseringen ännu inte utgör något stort problem för närradion. Kristdemokraterna anser ändå att en skärpning i fråga om vem som skall få tillstånd att sända närradio bör ske för att komma till rätta med detta problem. Även det s.k. riksförbudets nuvarande utformning är enligt motionärerna olyckligt. Detta har inneburit att vissa aktörer skaffat ett flertal licenser för att kunna sända mer än tio timmar centralt producerat material, samtidigt som de inte producerar något lokalt material. I Radio- och TV-verkets utredning föreslås att lagen ändras så att det är möjligt att söka dispens från riksförbudet, dock maximalt 14 sändningsdagar per kalenderår. Kristdemokraterna anser att detta är fel väg att gå. Lagen bör i stället utformas så att den anger att en viss andel måste vara lokalt producerad. Genom att höja kraven på vilka föreningar som sänder närradio och på så sätt försvåra för rent kommersiella aktörer, samtidigt som utrymmet för ökad samverkan ges åt föreningarna, ges enligt motionärerna bättre förutsättningar för att utveckla närradions styrka och särart. Annars riskerar närradion på sikt att dö ut, vilket skulle innebära en demokratisk förlust.

Bakgrund

Gällande regler

Enligt 6 kap. 6 § radio- och TV-lagen får i närradio endast sändas program som har framställts särskilt för den egna verksamheten, om innehållet i sändningarna

- är av särskilt intresse för tillståndshavarens medlemmar,
- främjar kunskap och utbildning, eller
- utgör upptagningar av lokala kulturella tillställningar.

Vidare sägs i 7 § att en närradioförenings programutbud endast får innehålla

1. sändningar från evenemang av gemensamt intresse för tillståndshavarna,
2. information, i begränsad omfattning, om kommunal verksamhet,
3. uppgifter om program och programtider samt andra upplysningar om närradioverksamheten på orten, och
4. provsändningar av program, framställda av juridiska personer som är behöriga att få tillstånd att sända närradio, i varje enskilt fall under högst tre månader.

Pågående arbete i Regeringskansliet

I budgetpropositionen för 2004 (prop. 2003/04:1 utg.omr. 17 s. 94) anförde regeringen att det under senare år har framkommit att vissa föreningar som får sändningstillstånd för närradio har för avsikt att sända program utan eller med begränsad anknytning till det lokala föreningslivet. Det har enligt regeringen funnits farhågor att en sådan utveckling skall leda närradion bort från att vara en lokal föreningsradio med utrymme för olika åsikter. Mot denna bakgrund gav regeringen i december 2001 Radio- och TV-verket i uppdrag att bedöma

hur närradion i dag uppfyller syftet att vara en lokal föreningsradio utan kommersiella intressen. Uppdraget redovisades i maj 2002. Därefter gav regeringen i december 2002 Radio- och TV-verket i uppdrag att göra en uppföljning av den tidigare rapporten. Verket redovisade detta uppdrag i april 2003. Regeringen framhåller att det i rapporten bl.a. föreslås ett skärpt krav på lokal förankring som ett villkor för att få sända närradio. Radio- och TV-verkets rapport har remitterats.

Regeringen anför vidare att en samlad analys av framtidsförutsättningarna för lokal icke-kommersiell radio och TV har påbörjats inom Regeringskansliet.

Regeringen beslutade den 18 mars 2004 om en lagrådsremiss rörande skärpta krav i radio- och TV-lagen på anknytning till sändningsområdet för att ideella föreningar skall få tillstånd att sända närradio.

Utskottet har inhämtat att en proposition planeras att avlämnas till riksdagen under maj 2004.

Tidigare riksdagsbehandling

Konstitutionsutskottet behandlade liknande frågor om närradion som de nu aktuella senast under riksmötet 2001/02. Utskottet avstyrkte då motionerna med hänvisning till att pågående arbete med utvärdering av bl.a. gällande ordning för närradioverksamheten borde avvaktas (bet. 2001/02:KU33 s. 36).

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att pågående beredningsarbete bör avvaktas och avstyrker därför motion Kr386 yrkande 2.

Regionala koncessioner för TV

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker en motion om regionala koncessioner för TV. Jämför reservation 12.

Motionen

I motion *K444* av Gunnar Hökmark m.fl. (m) yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts om regionala koncessioner (yrkande 12). Enligt motionärerna bör staten genom regionala koncessioner ge olika TV-stationer möjlighet att, redan i det analoga nätet, börja sända med olika delar av landet som sändningsområden. TV-bolag som växer fram ur en sådan process skall kunna genomföra nationella sändningar genom samarbete.

Bakgrund

Gällande sändningstillstånd m.m.

I 2 kap. 2 § första stycket radio- och TV-lagen (1996:844) får tillstånd att sända TV-program och tillstånd att till hela landet eller till utlandet sända ljudradio meddelas av regeringen.

Enligt 3 kap. 2 § första stycket 1 anges att villkor för sändningstillstånd får avse skyldighet att sända program till hela landet eller till en viss del av landet.

Vidare får villkor för sändningstillstånd avse skyldighet att regionalt sända och producera program.

Våren 2001 beslutade riksdagen (prop. 2000/01:94, bet. 2000/01:KrU8, rskr. 2000/01:268) att godkänna regeringens förslag om villkor och riktlinjer för en ny sändningstillståndsperiod för Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR).

Regeringen beslutade den 20 december 2001 att meddela SVT tillstånd att sända rikstäckande television. Att samtidigt sända rikstäckande program innebär enligt tillståndet rätt att dela upp sändningen i regionala sändningar. Som villkor anges vidare att SVT samtidigt skall sända två TV-program till hela landet. Tillståndet innehåller också villkor som tar sikte på regionala nyhetsprogram samt regionalt producerade program. Tillståndsperioden avser tiden den 1 januari 2002 t.o.m. den 31 december 2005.

Samma dag beslutade regeringen att meddela UR tillstånd att sända rikstäckande ljudradio och television. Sändningstillståndet innebär rätt att i hela landet sända program med utnyttjande av Sveriges Televisions och Sveriges Radios sändningsutrymme enligt överenskommelse som träffas bolagen emellan. Att samtidigt sända ett rikstäckande program innebär enligt tillståndet rätt att dela upp sändningen i regionala sändningar. Tillståndet trädde i kraft den 1 januari 2002 och gäller t.o.m. den 31 december 2005.

Därutöver beslutade regeringen den 20 december 2001 att meddela TV 4 AB tillstånd att sända rikstäckande marksänd television med analog teknik. Sändningstillståndet innebär rätt att i hela landet, under hela dygnet samtidigt sända ett program. Att samtidigt sända ett rikstäckande program innebär enligt tillståndet rätt att dela upp sändningen i regionala sändningar. Tillståndet innehåller vidare villkor om att TV 4 skall sända program till hela landet. Som villkor uppställs också skyldighet att regionalt sända och producera program. Tillståndet trädde i kraft den 1 januari 2002 och gäller t.o.m. den 31 december 2005.

Digital marksänd TV

Som redovisats ovan beslutade riksdagen att digital marksänd TV borde införas i Sverige (prop. 1996/97:67, bet. 1996/97:KU17, rskr. 1996/97:178). I samband härmed uttalades när det gällde urvalet av programföretag som skulle ges tillstånd att sända marksänd digital TV bl.a. att det borde eftersträ-

vas att mer än ett programföretag deltar i sändningsverksamheten på varje ort (a. prop. s. 30). Normalt borde inte ett företag ensamt kunna disponera en hel multiplex. Lokala och regionala program borde ges företräde, liksom program som är förankrade i den svenska kulturkretsen.

Radio- och TV-lagsutredningen föreslår i sitt delbetänkande *Nytt regelverk för marksänd digital TV* (SOU 2004:39) att de riktlinjer som statsmakterna angav inför starten av de digitala sändningarna i vissa delar bör gälla även fortsättningsvis (s. 205). Sålunda bör enligt kommittén tillståndsgivaren vid beviljande av tillstånd beakta att sändningsutrymme kan tas i anspråk för olika programtjänster som kompletterar varandra så att sändningarna som helhet kommer att tilltala olika intressen och smakriktningar, för lokala och regionala program och av så många oberoende programföretag som möjligt i syfte att främja yttrandefriheten och informationsfriheten och undvika maktkoncentration.

Utskottets ställningstagande

För närvarande har tre programföretag – SVT, UR och TV 4 – regeringens tillstånd att sända television i det analoga marknätet. Samtliga tillstånd har sin grund i riksdagsbeslut, för vilka en utgångspunkt har varit att tillstånden skall avse rikstäckande sändningar. Att samtidigt sända rikstäckande program innebär enligt tillstånden dock en rätt att dela upp sändningarna i regionala sändningar. De nu gällande tillstånden avser sändningsperioden t.o.m. den 31 december 2005. Utskottet är inte berett att förorda att de därpå följande tillstånden i det analoga marknätet skall ha en annan utgångspunkt än rikstäckande sändningar. Vidare vill utskottet framhålla att vad däremot gäller sändningar i det digitala marknätet har förordats att lokala och regionala program skall ges företräde. Mot bakgrund av vad som nu har anförts avstyrker utskottet motion K444 yrkande 12.

Koncessionsavgifter för kommersiell lokalradio

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker en motion om ändrade koncessionsavgifter för kommersiell lokalradio med hänvisning till pågående beredningsarbete.

Motionen

I motion K382 av Ingvar Svensson m.fl. yrkas att riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till en avvecklingsplan för de höga koncessionsavgifter som gäller för de ursprungliga tillstånden för kommersiell lokalradio ned till en rimlig nivå (yrkande 8). När nu ett nytt system för tilldelning av tillstånd har trätt i kraft talar enligt motionärerna mycket för att man avveck-

lar de genomgående höga koncessionsavgifterna för de befintliga tillstånden ned till en rimlig nivå.

Bakgrund

Lokalradiolagens bestämmelser i 15–17 §§ och 32–37 §§ om avgift fortsätter enligt övergångsbestämmelserna till lagen om ändring i lagen (1992:72) om koncessionsavgift på televisionens område att gälla i fråga om tillstånd som meddelats före den 1 juli 2000 och därefter förlängs.

I proposition 1999/2000:55 *Kommersiell lokalradio* uttalade regeringen i fråga om befintliga tillstånd att den i och för sig hade den utgångspunkten att de nya reglerna skall gälla även dessa. Detta var dock enligt regeringen inte möjligt fullt ut. För befintliga tillstånd skulle därför den avgift som fastställts vid auktionsförfarande betalas även under kommande tillståndsperioder. För nya tillstånd skulle en koncessionsavgift om 40 000 kr per år betalas. Avgiften skulle justeras årligen med hänsyn till konsumentprisindex.

Av propositionen framgick att den årliga avgiften för att sända lokalradio varierade som ett resultat av auktionerna mellan minimiavgiften 21 300 kr och 3 369 100 kr. Den genomsnittliga avgiften uppgick till 1,4 miljoner kronor per år. Flertalet av programföretagen har uppvisat förluster fram till utgången av år 1998. Lagrådet ansåg att det från principiella utgångspunkter kunde ifrågasättas att avgiftsbestämmelserna i lokalradiolagen skulle fortsätta att gälla allt framgent eftersom det medförde att mycket stora avgiftsskillnader kunde förekomma även sedan kraven på programinnehåll m.m. blivit enhetliga. Enligt Lagrådet borde det finnas en sluttidpunkt även för de avgifter som de nuvarande tillståndshavarna betalade, lämpligen vid utgången av år 2008. Regeringen framhöll å sin sida att de nya bestämmelserna syftade till att stimulera mångfald och lokal förankring inom den kommersiella lokalradion. Ökade krav skulle ställas på de nya tillståndshavarna som fick sitt tillstånd i konkurrens. Krav på programinnehåll som kan ställas i form av tillståndsvillkor avseende eget material och program med lokal anknytning skulle bara bli tillämpliga på de nya tillstånden. Mot denna bakgrund ansåg regeringen att den avgift som fastställts vid auktionsförfarandet borde gälla för de befintliga tillstånden även under kommande avtalsperioder. Vidare anfördes att den som bedrev verksamhet inom lokalradion alltid har möjlighet att frånträda sitt tillstånd och ansöka på nytt enligt det nya regelsystemet.

Vid sin behandling av propositionen anförde konstitutionsutskottet att det med hänvisning till den nyss angivna bakgrunden inte var berett att förorda en annan lösning av avgiftsfrågan än den som regeringen föreslog (bet. 1999/2000:KU15).

Utskottet behandlade senast under föregående riksmöte ett motionsyrkande med ett liknande innehåll som det nu aktuella (bet. 2002/03:KU25 s. 28–29). Därvid vidhöll utskottet sin tidigare bedömning att någon förändring av reglerna om koncessionsavgifter för de ursprungliga tillstånden att sända kommersiell lokalradio inte borde ske. Motionen avstyrktes således.

Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan i avsnittet rörande digital radio föreslår Digitalradio-kommittén att tillståndshavare som erhållit sändningstillstånd för analog ljudradio före den 1 juli 2001 skall kunna erhålla lättnader av koncessionsavgifter om tillståndshavaren erhåller tillstånd att bedriva DAB-sändningar. Utskottet, som inte vill föregripa beredningen av kommitténs förslag, avstyrker motion K382 yrkande 8.

Koncessionsavgift för TV

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker med hänvisning till pågående beredningsarbete motioner om ändrade koncessionsavgifter för TV.

Motionerna

I motion K382 av Ingvar Svensson m.fl. (kd) yrkas att riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om hur koncessionsavgiften för TV-sändning i det analoga nätet skall justeras enligt vad i motionen anförs (yrkande 9). Enligt motionärerna finns det inte något som helst sakligt skäl att ta ut koncessionsavgift på intäkter av sändningar med digital teknik, eftersom någon ensamrätt inte föreligger. Motionärerna anser att det är uppenbart att lagen i denna del strider mot generalitetsprincipen genom att lagstiftningen endast kommer att gälla en enda TV-kanal, men inte någon av de övriga likställda. Vidare anför motionärerna att det kan vara fråga om olaglig särbeskattning. Bestämmelsen kan också vara i strid med EG-rätten, t.ex. kan uttalade skillnader i skattebelastning som gynnar vissa företag ses som ett statsstöd i EG-rättslig mening. Motionärerna framhåller därutöver att koncessionsavgiften har utretts och att utredaren föreslagit en rak avtrappning fram till nedsläckningsdatum för det analoga TV-nätet. En sådan lösning är enligt motionärerna alltför trubbig. Vid omförhandling av sändningstillståndet bör avgiften för återstående tid i det analoga nätet justeras. Motionärerna anser att till dess att ett nytt sändningstillstånd träder i kraft bör en justering av avgiften i proportion till andelen tittare i det analoga nätet ske. De regelbundna mätningar som görs bör kunna utgöra underlag för att justera koncessionsavgiften.

I motion K444 av Gunnar Hökmark m.fl. (m) yrkas att riksdagen beslutar att koncessionsavgifterna för TV 4 AB avvecklas i enlighet med vad som anförs i motionen (yrkande 10). Motionärernas utgångspunkt är att vid en öppenhet för ny teknik och enskilda aktörers etableringsfrihet minskar värdet av det privilegium som TV 4 AB tilldelats vad gäller reklamfinansierade marksändningar. På motsvarande sätt bör de särskilda krav som ställs på TV 4 AB i form av koncessionsavgift och krav på programinnehåll avvecklas.

Bakgrund

Gällande bestämmelser

Enligt 1 § första stycket lagen (1992:72) om koncessionsavgift på televisionens och radions område skall ett programföretag som enligt 2 kap. 2 § första stycket radio- och TV-lagen (1996:844) har tillstånd att i hela landet sända TV-program med analog sändningsteknik betala koncessionsavgift till staten under förutsättning att företaget har rätt att sända reklam i en sådan sändning och är ensamt om denna rätt här i landet.

Av 2–4 §§ framgår att koncessionsavgiften består av en fast del och en rörlig del och beräknas fr.o.m. månaden efter den då sändningsverksamheten påbörjats.

Före den 1 juli 2001 var skyldigheten att betala koncessionsavgift knuten till programföretaget som var ensamt om rätten att bedriva rikstäckande sändningar med reklam, oavsett sändningsteknik. Detta ändrades genom ett beslut av riksdagen under riksmötet 2000/01 (prop. 2000/01:132, bet. 2000/01:KU26, rskr. 2000/01:277). Därmed gäller från och med den 1 juli 2001 att avgiftsskyldighet förutsätter att programföretaget är ensamt om att ha tillstånd att med analog sändningsteknik bedriva rikstäckande TV-sändningar med reklam.

En lagändring gjordes också under riksmötet 2001/02 (prop. 2001/02:170, bet. 2001/02:KU36, rskr. 2001/02:272). Före den 1 juli 2002 gjordes vid beräkningen av koncessionsavgiften ingen åtskillnad på sådana reklamintäkter som härrörde från sändningar med analog sändningsteknik och andra sändningar. Från och med den 1 juli 2002 gäller enligt 4 § att koncessionsavgiften skall beräknas på de intäkter som utgör vederlag till programföretaget för att det sänder annonser i sändningar som sker med stöd av tillståndet enligt 2 kap. 2 § första stycket radio- och tv-lagen att sända TV-program med analog sändningsteknik och i sändningar som i huvudsak överensstämmer med dessa sändningar.

I betänkande 2002/03:KU25 lämnades en utförlig redovisning rörande bakgrunden till gällande bestämmelser (s. 30–32).

Tidigare riksdagsbehandling

Vid behandlingen av proposition 2001/02:170 *Vissa frågor om koncessionsavgift på televisionens område* behandlade utskottet också en motion med ett liknande yrkande som en av de nu aktuella. I sitt ställningstagande delade utskottet regeringens bedömning att parallellsändning av TV 4 AB:s analoga program i det digitala marknätet för närvarande inte torde alstra några särskilda intäkter mot bakgrund av att annonsörernas intresse av att sända reklam i TV 4 AB:s analoga program är en följd av att reklamutsändningen når hela landet (bet. 2001/02:KU36 s. 11 f.). Att programmet även sänds parallellt i det digitala marknätet saknade enligt utskottet betydelse eftersom målet att nå ut till alla hushåll redan är uppfyllt genom marksändningen och parallellsänd-

ningen via satellit. Som regeringen framhållit var det därför motiverat att den rörliga delen av koncessionsavgiften tills vidare beräknas även på annonsintäkter från sändningar i det digitala marknätet som i huvudsak överensstämmer med sändningar som sker med stöd av tillstånd att sända med analog sändningsteknik.

Utskottet gjorde vidare samma bedömning som regeringen när det gäller generalitetsprincipen. Avgiftsskyldigheten för sändningar i det digitala marknätet gällde enligt förslaget endast sådana sändningar som i huvudsak överensstämmer med dem som sänds analogt med ensamrätt att sända reklam i hela landet, och dessa sändningar kan inte anses alstra särskilda reklamintäkter. Avgiften kunde enligt utskottet därför inte anses strida mot generalitetsprincipen.

I likhet med regeringen ansåg utskottet inte heller att förslaget innebar ett otillåtet statsstöd, mot bakgrund av att TV 4 AB:s konkurrenter i det digitala marknätet inte har en särställning som liknar den som TV 4 AB har när det gäller den analoga sändningen och parallellsändningen och som är motivet för att koncessionsavgift över huvud taget tas ut.

Mot denna bakgrund tillstyrkte utskottet regeringens förslag och avstyrkte bl.a. den nämnda motionen.

Avslutningsvis ville utskottet emellertid erinra om vad utskottet anförde våren 2001 om att starka skäl – mot bakgrund av en ökad andel av digitala sändningar – talar för en åtskillnad när det gäller reklamintäkter som härrör från analoga respektive digitala sändningar. Utskottet ville understryka vikten av att beredningsarbetet med anledning av den grundliga översyn av reglerna för koncessionsavgiften som begärdes i sammanhanget och som regeringen nu beslutat om bedrivs skyndsamt.

Konstitutionsutskottet behandlade även under föregående riksmöte en motion med liknande yrkande som en av de nu aktuella. Utskottet hänvisade till att en utredning om en översyn av reglerna för koncessionsavgift på televisionens område, som tillkallats på riksdagens begäran, inom kort skulle redovisa sitt uppdrag. Detta arbete borde enligt utskottets mening inte föregripas. Motionen avstyrktes därför.

Pågående arbete i Regeringskansliet

Regeringen beslutade den 14 mars 2002 att en särskild utredare skulle göra en översyn av reglerna för koncessionsavgift på televisionens område (dir. 2002:44). Utredaren skulle beskriva förändringarna inom TV-området och analysera vilka konsekvenser utvecklingen haft för konkurrensituationen på TV-reklammarknaden. Därutöver skulle utredaren analysera hur konkurrensituationen på TV-reklammarknaden kan komma att påverkas av skiftet från analog till digital sändningsteknik. Slutligen skulle utredaren överväga behovet av att ändra reglerna för koncessionsavgift på TV-området, dels beträffande avgiftsskyldigheten, dels beträffande avgiftens storlek och hur avgiften skall beräknas.

Utredningen, som antog namnet Koncessionsavgiftsutredningen, avlämnade i april 2003 betänkandet *Koncessionsavgift på televisionens område* (SOU 2003:47). Utredningen anser att en avgiftsskyldighet är fortsatt motiverad för att fylla avsedd konkurrensreglerande funktion på TV-reklammarknaden. Koncessionsavgiftens konstruktion med en fast och en rörlig del bör behållas. Procentsatser och beloppsgränser bör enligt utredningen inte ändras. Vidare anför utredningen att när de analoga sändningarna upphör finns inte längre förutsättningar att tillämpa lagen. Utredningen föreslår att bestämmelserna om koncessionsavgift på televisionens område skall upphöra att gälla vid utgången av september månad 2007.

Till följd av att tittarna gradvis kommer att övergå till att ta emot TV-program sända med digital teknik bör det programföretag som har sändningstillstånd ges rätt till en reduktion av avgiften för tiden fram till dess att de analoga sändningarna upphör, dvs. under åren 2004–2007. Utredningen föreslår att avgiftsbeloppen skall reduceras med 20 % för år 2004, med 40 % för år 2005, med 60 % för år 2006 och med 80 % för år 2007. Därutöver föreslår utredningen att koncessionsavgiften för reklamintäkter som härrör från regionala sändningar skall beräknas särskilt. Avgiften skall tas ut med 20 % av de intäkterna.

Koncessionsutredningens betänkande har remissbehandlats. Enligt uppgift från Kulturdepartementet pågår ett beredningsarbete inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att pågående beredningsarbete inte bör föregripas och avstyrker därför motionerna K382 yrkande 9 och K444 yrkande 10.

Lokal radio och TV

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motioner om lokala sändningar i TV 4 och om stöd till lokal-TV.

Motionerna

I motion K365 av Rigmor Stenmark (c) yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en positiv utveckling för de lokala TV- och radiostationerna. Motionären anför att det är av yttersta vikt att de TV-stationer som sänder lokalt i TV 4 får vara kvar samt att de ges förutsättningar att arbeta utifrån ett lokalt perspektiv. Såväl lokal TV som lokala radiostationer fyller enligt motionären en viktig samhällsfunktion. De är garanten för bevakning av varje regions särintresse. Motionären framhåller vidare att lokala stationer också är en garant för att det lokala kulturlivet speglas på ett rättvist sätt. Därutöver är de viktiga instrument som informationskällor till de

människor som turistar på olika håll i vårt land. Enligt motionären är det viktigt att riksdagen uttalar sig positivt och ger förutsättningar som är till stöd för en utveckling av de lokala TV- och radiostationerna. Hon framhåller att det är till gagn för den lokala demokratin och för mångfalden inom massmedierna.

I motion *Kr386* av Dan Kihlström m.fl. (kd) yrkas att riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om hur lokal-TV kan stärkas och utvecklas (yrkande 3). Motionärerna framhåller att det via kabel-TV finns flera public access-kanaler, eller ”Öppna kanalen”, som den ofta heter. I dessa kanaler har föreningar och organisationer möjlighet att till en låg kostnad göra TV. Motionärerna uppfattar dessa kanaler som en liten men ur ett demokratiskt perspektiv viktig plattform. Vidare anför motionärerna att lokal-TV och närradion i dag är två kanaler där det finns en stor andel invandrare som driver egna kanaler. Detta är enligt motionärerna mycket viktigt, inte minst ur ett demokratiskt perspektiv. Lokal-TV bör därför utvecklas, inte avvecklas.

Bakgrund

Gällande regler m.m. rörande TV 4:s regionala sändningar

För att sända TV-program med hjälp av radiovågor på frekvens under tre gigahertz krävs enligt 2 kap. 1 och 2 §§ radio- och TV-lagen tillstånd av regeringen. Efter en ändring av 3 kap. 2 §, som trädde i kraft den 1 juli 1997 (prop. 1996/97:101, bet. 1996/97:KU19, rskr. 1996/97:208), föreskrivs i lagen att villkor för sändningstillstånd får avse bl.a. skyldighet att regionalt sända och producera program.

Som villkor för TV 4 AB:s sändningstillstånd för perioden den 1 januari 2002–den 31 december 2005 gäller bl.a. att bolaget regionalt skall sända och producera program i minst samma antal områden och i minst samma omfattning som under år 1996. I avtalet med TV 4 som gällde vid den tiden fanns inga direkta krav på regionala sändningar. TV 4 åtog sig ensidigt att upprätta redaktioner i Malmö, Göteborg och Norrland. Detta åtagande uppfylldes inte, utan TV 4 valde att i stället träffa avtal med ett flertal lokala TV-stationer om att sända regionala program på fasta tider i TV 4:s sändningar (se prop. 1996/97:101).

Utredningar m.m. rörande lokal icke-kommersiell TV

Regeringen beslutade den 19 december 2002 att ge Riksförbundet Öppna Kanaler i Sverige i uppdrag att under 2003 och 2004 ansvara för att bl.a. utbildningsinsatser och ett ökat erfarenhetsutbyte kommer till stånd inom området icke-kommersiell lokal-TV (Ku2002/2756/Me). Insatserna skall bl.a. syfta till att utveckla folkrörelsernas möjligheter att använda TV-mediet som ett forum för kommunikation, lokal kultur och debatt. Verksamheten skall omfatta så många som möjligt av dem som är aktiva inom den icke-kommersiella lokal-TV-verksamheten. Samtliga förordnade lokala kabelsän-

darföretag skall enligt uppdraget ges möjlighet att ta del av de aktiviteter som kommer att äga rum inom ramen för uppdraget. För 2003 fördelas 1 miljon kronor för uppdraget, och för 2004 beräknas samma belopp.

Enligt regeringens beslut skall Riksförbundet Öppna Kanaler i Sverige lämna en slutlig redovisning av uppdraget till Radio- och TV-verket senast den 1 mars 2005.

Vidare har regeringen genom tilläggsdirektiv (dir. 2003:30) till Radio- och TV-lagsutredningen gett utredningen i uppdrag att bl.a. analysera hur de lokala icke-kommersiella TV-sändningarna påverkas av digitaliseringen och om förutsättningarna för sådana sändningar kan förbättras genom lagstiftning. Uppdraget skall redovisas före utgången av 2004.

I budgetpropositionen (prop. 2003/04:1 utg.omr. 17 s. 94) anför regeringen att en samlad analys av framtidsförutsättningarna för lokal icke-kommersiell radio och TV har påbörjats inom Regeringskansliet.

Tidigare riksdagsbehandling

Vid riksmötet 1997/98 behandlade utskottet en motion om regionala aspekter i koncessionsgivningen avseende bl.a. TV 4. Utskottet, som avstyrkte motionen, hänvisade till att tillståndsvillkoren för TV 4 innehåller klara krav på regional verksamhet. Mot denna bakgrund saknades enligt utskottets mening anledning för riksdagen att göra ett tillkännagivande till regeringen om behovet av regionala aspekter i koncessionsgivning (bet. 1997/98:KU16).

Senast under föregående riksmöte behandlade utskottet en motion med ett liknande innehåll som den nu aktuella. Utskottet vidhöll sin tidigare bedömning och avstyrkte motionen (bet. 2002/03:KU25 s. 40).

Under föregående riksmöte behandlade utskottet även en motion rörande hur lokal-TV kan stärkas och utvecklas (a. bet. s. 18). Utskottet hänvisade till att regeringen beslutat att ge Riksförbundet Öppna Kanaler i Sverige i uppdrag att under 2003 och 2004 ansvara för att bl.a. utbildningsinsatser och ett ökat erfarenhetsutbyte kommer till stånd inom området icke-kommersiell lokal-TV. Härvid påpekade utskottet att insatserna bl.a. skall syfta till att utveckla folkrörelsernas möjligheter att använda TV-mediet som ett forum för kommunikation, lokal kultur och debatt. Regeringen hade fördelat särskilda medel för uppdraget. Utskottet, som utgick från att regeringen följer upp resultatet av uppdraget till Riksförbundet Öppna Kanaler i Sverige, ansåg att vad som anförs i motionerna om ett ökat stöd till lokal-TV och Öppna kanalen därmed till väsentlig del hade tillgodosetts. Motionerna avstyrktes således i berörda delar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller tidigare ställningstagande när det gäller regionala aspekter i fråga om TV 4:s koncession och avstyrker därför motion K365.

Av redovisningen ovan framgår att regeringen har vidtagit en rad åtgärder i syfte att uppnå bättre förutsättningar för lokal icke-kommersiell TV. Vad som

anförs i motion Kr386 yrkande 3 synes därmed vara i huvudsak tillgodosett. Utskottet anser att motionen därför bör avslås i berörd del.

Reklamtid i kommersiell lokalradio

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker en motion om reklamtid i kommersiell lokalradio.

Jämför reservation 13.

Motionen

I motion K382 av Ingvar Svensson m.fl. (kd) yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförs om förändrade regler för reklamtid i den kommersiella lokalradion (yrkande 7). Enligt motionärerna finns det en självreglerande nivå för hur mycket radiokonsumenten vill stå ut med av reklambudskap. De föreslår därför att reglerna på området lättas upp. Motionärerna anser att man bör kunna tolerera en generell regel om 15 % av sändningstiden kombinerad med möjligheten att sända upp till 12 minuters reklam per timme under sex timmar per dygn.

Bakgrund

Gällande regler

I 7 kap. radio- och TV-lagen (1996:844) finns bestämmelser om reklam och annan annonsering.

Enligt 5 § gäller som huvudregel att annonser får sändas högst 8 minuter under en timme mellan hela klockslag. I TV-sändning får denna tid dels under sändningstiden mellan 19.00 och 24.00, dels i rena undantagsfall utsträckas till högst 10 minuter. Om sändningstiden inte omfattar en timme mellan hela klockslag får annonser sändas under högst 10 % av den tiden.

Riksdagen har nyligen beslutat om ett nytt undantag från reglerna om annonstiden per timme mellan hela klockslag (prop. 2003/04:66, bet. 2003/04:KU16, rskr. 2003/05:165).

Tidigare riksdagsbehandling

I samband med behandlingen av regeringens proposition 1999/2000:55 *Kommersiell lokalradio* under våren 2000 avstyrkte utskottet motionsyrkanden om ändrade regler för reklamtider i radio och TV. Utskottet konstaterade att det ingick i Digital-TV-kommitténs uppdrag att ta fram minst två utvärderingsrapporter där det skulle ingå en ekonomisk analys av sändningsverksamheten (dir. 1997:134). Analysen skulle bl.a. omfatta sändningskostnaderna och programföretagens och konsumenternas intresse och betalningsvilja. Utskot-

tet, som förutsatte att frågan om reklamtiderna i kommersiell radio och TV också i övrigt följdes inom Regeringskansliet, var inte berett att då förorda förändrade regler för reklam i radio och TV (bet. 1999/2000:KU15 s. 18).

Utskottet behandlade också under riksmötet 2000/01 ett motionsyrkande om ändrade regler för reklamtid i kommersiell lokalradio (bet. 2000/01:KU22). Liksom vid behandlingen under riksmötet 1999/2000 förutsatte utskottet att frågan om reklamtider för kommersiell lokalradio följdes inom Regeringskansliet. Motionen avstyrktes därför.

Under riksmötet 2001/02 behandlade utskottet proposition 2001/02:82 *Ändrade regler om annonser i TV-sändningar* med förslag till ändringar i radio- och TV-lagen om hur annonser får sättas in i TV-sändningar. I detta sammanhang behandlade utskottet en motion med liknande innehåll som den nu aktuella. Utskottet ansåg att det inte var påkallat att nu förorda någon ändring av reglerna för reklamtid i den kommersiella lokalradion, utan utskottet utgick liksom tidigare från att frågan följdes inom Regeringskansliet. Utskottet avstyrkte därför motionen.

En liknande motion behandlades även under föregående riksmöte. Utskottet ansåg alltså att någon ändring av reglerna för reklamtid i den kommersiella lokalradion inte var påkallad. Motionen borde enligt utskottet därför avslås.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande och avstyrker därmed motion K382 yrkande 7.

Regler i TV-direktivet mot reklam för barn

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker en motion om att Sverige aktivt bör verka för att EG:s TV-direktiv skall omfatta regler om reklam riktad till barn. Någon åtgärd från riksdagens sida är enligt utskottet inte påkallad.

Motionen

I motion L352 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (s) yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Sverige aktivt bör medverka till att EG:s direktiv om TV även omfattar regler för reklam riktad till barn (yrkande 1). Motionärerna framhåller att Sverige är ganska ensamt i EU om förbud mot barnreklam i TV. Inställningen bland EU-länderna är enligt motionärerna att reklam inte är bevisat skadligt för barn, att det är viktigt att värna om TV-industrin och att självsanering är det bästa sättet för att få bort de värsta inslagen. Motionärerna anser att Sverige bör medverka till ett EG-direktiv som omfattar reklam riktad till barn.

Bakgrund

EG:s TV-direktiv

Rådets direktiv 89/552/EEG av den 3 oktober 1989 om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television, ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 97/36/EG (TV-direktivet), har till syfte att möjliggöra fri rörlighet för TV-sändningar. Direktivet innebär att den medlemsstat varifrån en sändning härrör skall se till att sändningen följer lagen i den medlemsstaten. Andra medlemsstater skall tillåta fri mottagning och får inte hindra vidare sändning av en TV-sändning från en annan medlemsstat av skäl som omfattas av direktivet. Direktivet innehåller minimiregler som gäller för TV-sändningar från EU:s medlemsstater.

I kapitel 1, artikel 1, definieras TV-reklam, smyg reklam, sponsring och TV-köp.

Vidare sägs i kapitel 2, artikel 2.1, att den ansvariga medlemsstaten skall säkerställa att alla TV-sändningar som sänds av programföretag inom dess jurisdiktion överensstämmer med bestämmelserna i det rättssystem som gäller för sändningar avsedda för allmänheten i den medlemsstaten.

I artikel 3.1 föreskrivs att medlemsstaterna har frihet att föreskriva att TV-programföretagen inom deras jurisdiktion skall följa mer detaljerade eller striktare regler inom de områden som omfattas av direktivet.

Kapitel 4 innehåller bestämmelser om TV-reklam, sponsring och köp-TV. Här finns t.ex. regler om reklamens placering och förbud mot viss typ av reklam samt om tillåten mängd reklam. Några regler som särskilt rör reklam riktad till barn finns inte i direktivet.

Enligt artikel 20 får medlemsstaterna, med vederbörlig hänsyn till gemenskapsrätten, fastställa andra villkor än de som anges bl.a. i artikel 11.2–5 i fråga om sändningar som är avsedda uteslutande för det nationella territoriet och som inte kan tas emot, direkt eller indirekt, av allmänheten i en eller flera andra medlemsstater. Detta gäller utan att det påverkar tillämpningen av artikel 3.

Europeiska kommissionen avlämnade den 6 januari 2003 den fjärde rapporten om tillämpningen av TV-direktivet till rådet, Europaparlamentet, Europeiska och sociala kommittén samt Regionkommittén (KOM[2002]778 slutlig). När det gäller kommissionens slutsatser och framtidsutsikter konstaterades att rådet den 11 november 2002 antog slutsatserna om översynen av TV-direktivet och betonade den breda enigheten om att det finns behov av omfattande förberedelser innan man utarbetar några kommande förslag gällande direktivet.

Till rapporten bifogade kommissionen ett arbetsprogram i syfte att inleda en allmän debatt som är öppen för alla berörda parter, inklusive kandidatländerna och deras medborgare. Den skall behandla frågor i samband med översynen av TV-direktivet, särskilt enligt vad som föreskrivs i artikel 26 mot

bakgrund av ny teknisk utveckling. Kommissionens syfte är att bedöma behovet av att uppdatera eller anpassa direktivet och, om nödvändigt, vidta sammanhängande eller ytterligare åtgärder.

Kommissionen har i ett meddelande den 15 december 2003 (KOM[2003]784 slutlig) rörande framtiden för europeisk lagstiftning på det audiovisuella området redogjort för sina slutsatser om regelverket på området. Enligt kommissionen måste regleringspolitiken i sektorn säkerställa vissa allmänna intressen, som kulturell mångfald, rätt till information, skydd av minderåriga och konsumentskydd nu och i framtiden. Det omfattande samråd som har genomförts bekräftade att dessa mål inte ifrågasätts vid utvecklingen av tekniken eller marknaden, utan vad som ifrågasätts är hur dessa mål skall kunna uppnås i en förändrad miljö.

När det gäller framtida reglering kommer kommissionen att gå vidare med en strategi i två steg. I det korta perspektivet kan man enligt kommissionen få bättre rättssäkerhet genom att kommissionen utarbetar ett tolkningsmeddelande om TV-reklam, eftersom det inte behövs någon översyn av själva direktivet. Kommissionen anför vidare att på medellång sikt är det några frågor som kräver ytterligare övervägande och diskussion, vilket skulle kunna leda till ändringar av TV-direktivet på ett senare stadium. Frågorna kommer antingen att analyseras av kommissionen med hjälp av expertråd (fokusgrupper) eller så kommer kommissionen att beställa oberoende studier om respektive ämnen.

Svenskt initiativ till förändringar i TV-direktiv

Enligt ett pressmeddelande från Kulturdepartementet den 2 mars 2004 har Sverige samma dag presenterat ett förslag till tillägg i EG:s TV-direktiv vid det informella ministermötet i Dublin. I meddelandet framhålls att det är av yttersta vikt för Sverige att de svenska förbuden för exempelvis barn- och alkoholreklam går att tillämpa inom EU.

Enligt det svenska förslaget skall (om den andra medlemsstaten begär det) programbolag som etablerat sig i en annan medlemsstat än den som företaget riktar sina sändningar emot vara tvingat att följa de regler som gäller för sändningar i den mottagande medlemsstaten.

Kulturministern anför i meddelandet att fri rörlighet för TV-sändningar har kommit att bli synonymt med att ett antal kommersiella programföretag ägnar sig åt regelshopping inom EU och etablerar sig i den medlemsstat som för tillfället erbjuder de förmånligaste reklambestämmelserna. Detta innebär enligt kulturministern att svensk lag kringgås. Det kan dessutom få konsekvenser för själva programinnehållet.

Tidigare riksdagsbehandling

Konstitutionsutskottet behandlade under föregående riksmöte en motion med ett liknande innehåll som den nu aktuella (bet. 2002/03:KU25 s. 27 f.). Utskottet framhöll att det inom EU hade påbörjats ett arbete för att förbereda ett kommande förslag till ändringar av TV-direktivet. Teman i detta arbete var

bl.a. TV-reklam samt skydd av minderåriga. Utskottet utgick från att regeringen härvid fortsatt med kraft verkade för att regler om reklam riktade till barn skall införas i ett reviderat TV-direktiv. Någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av vad som anförs i motionen var enligt utskottet därför inte påkallad. Motionen avstyrktes i berörd del.

Utskottets ställningstagande

Som framgått ovan har man från svensk sida presenterat ett förslag om tillägg till EG:s TV-direktiv i syfte att förhindra s.k. regelshopping, varvid de svenska förbuden för exempelvis barnreklam inte skall kunna kringgås inom EU. Utskottet utgår vidare alltjämt från att regeringen med kraft verkar för att regler om reklam riktade till barn också införs i TV-direktivet. Någon sådan åtgärd som efterfrågas i motion L352 yrkande 1 är därmed inte påkallad. Motionen avstyrks i berörd del.

Skyldighet att vidaresända program, s.k. *must carry*

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker en motion om begränsning av *must carry*-skyldigheten.

Jämför reservation 14.

Motionen

I motion *K444* av Gunnar Hökmark m.fl. (m) yrkas att riksdagen beslutar att begränsa *must carry*-skyldigheten i enlighet med vad som anförs i motionen (yrkande 11). Enligt motionärerna finns ingen anledning att ålägga kabelägare att kostnadsfritt distribuera kommersiella program. De anser vidare att det kan ifrågasättas om dagens omfattande *must carry*-skyldighet är förenlig med yttrandefrihetsgrundlagen. Motionärerna anför att kravet på allmänhetens tillgång till allsidig information måste anses tillgodosett genom att de licensbetalda public service-kanalerna SVT 1 och SVT 2 omfattas av *must carry*-skyldigheten. *Must carry*-regeln bör enligt motionärerna därför begränsas till enbart public service-kanalerna.

Bakgrund

Gällande bestämmelse

I 8 kap. 1 § radio- och TV-lagen finns regler om skyldighet att vidarebefordra vissa sändningar i kabelnät, s.k. *must carry*. Skyldigheten gäller sedan den 1 februari 1999 TV-sändningar som sker med tillstånd av regeringen, dock högst tre samtidigt sända TV-program från tillståndshavare vars verksamhet finansieras genom TV-avgiftsmedel samt högst ett program från andra till-

ståndshavare. Skyldigheten gäller endast för sändningar för vilka sändningstillståndet har förenats med krav på opartiskhet och saklighet samt ett villkor om ett mångsidigt programutbud där det skall ingå nyheter. Program som har sänts ut med endast digital teknik behöver endast sändas vidare med samma teknik i kabelnäten.

Pågående arbete i Regeringskansliet

Regeringen beslutade den 13 mars 2003 att Radio- och TV-lagsutredningen skulle överväga vissa ytterligare frågor och föreslå de lagändringar som föranleds av övervägandena (dir. 2003:30). En av de nya frågorna som skulle utredas var skyldigheten att vidarebefordra vissa TV-program. I denna del skulle uppdraget redovisas före utgången av november 2003.

Radio- och TV-lagsutredningen avlämnade i november 2003 betänkandet *Must carry* (SOU 2003:109). Utredningen bedömer att de skäl som bär upp reglerna om vidareändningsplikt i svensk lagstiftning fortfarande är giltiga och kommer att vara det även efter det att de analoga marksändningarna har upphört. Andra möjligheter för att garantera de kabelanslutna fastigheterna tillgång till ett grundläggande TV-utbud efter digitaliseringen av marknätet anser utredningen vara otillräckliga. Utredningen anser att ett lagstadgat krav på vidareändningsplikt är motiverat utifrån ett starkt allmänt intresse av att tillförsäkra alla hushåll tillgång till ett grundläggande utbud av TV-program och står därmed i överensstämmelse med EG-rätten.

Utredningen bedömer därutöver att det saknas anledning att ändra de huvudsakliga kriterierna för vilka program som kan komma i fråga. Utgångspunkten är att vidareändningsplikten inte bör omfatta mer frekvensutrymme än den gör i dag, men att digitaliseringen ger utrymme för att utöka antalet TV-program som skall ha *must carry*-status. Utredningen föreslår att vidareändningsplikten skall omfatta hela SVT:s och UR:s programutbud. Efter digitaliseringen av sändningarna i marknätet bör skyldigheten även omfatta program som sänds av tillståndshavare som inte finansieras med TV-avgiftsmedel, dock endast de som sänds med stöd av sändningstillstånd som innehåller krav på opartiskhet och saklighet samt villkor om mångsidigt programutbud där det skall ingå nyheter. Skyldigheten bör enligt utredningen begränsas till tre sådana programtjänster.

Utredningen föreslår att sändningsplikten även skall omfatta text-TV samt tjänster utöver själva programtjänsten, om de har direkt anknytning till TV-program som omfattas av sändningsplikt.

Enligt utredningen skall bestämmelsen om vidareändningsplikt vara teknikneutral.

Vidare föreslår utredningen en bestämmelse som ger en kabeloperatör rätt till skälig ersättning från programföretag för ersättningskostnader enligt upphovsrättslagen, om vidareändningsplikten annars skulle bli orimligt betungande.

Från Regeringskansliet har aviserats att en proposition om vidarebefordran av TV-program (s.k. *must carry*) skall lämnas till riksdagen under september 2004.

Tidigare riksdagsbehandling

I samband med riksdagens behandling av förslaget till nu gällande regel om s.k. *must carry*-skyldighet i radio- och TV-lagen avstyrkte konstitutionsutskottet två motionsyrkanden som tog sikte på att skyldigheten att vidarebefordra program inte skulle omfatta fler program än de som finansieras genom TV-avgift, dvs. SVT 1 och SVT 2 (bet. 1998/99:KU6). Utskottet konstaterade att det i 3 kap. 1 § andra stycket yttrandefrihetsgrundlagen stadgas att friheten enligt första stycket att sända program genom tråd inte hindrar att det i lag meddelas föreskrifter i fråga om skyldighet för nätinnehavare att ge utrymme för vissa program i den utsträckning det behövs med hänsyn till allmänhetens intresse av tillgång till allsidig upplysning. Det fanns enligt utskottet således ett uttryckligt grundlagsstöd för bestämmelsen om sändningsplikt i 8 kap. 1 § radio- och TV-lagen. Grundlagsstödet förutsätter dock att vidareändringar behövs med hänsyn till allmänhetens tillgång till allsidig upplysning. Enligt utskottets mening innebar regeringens förslag att skyldigheten att vidarebefordra TV-sändningar i kabelnät skulle få en rimlig omfattning när de digitala sändningarna i marknät inleddes.

Utskottet har därefter vid flera riksmöten vidhållit sin tidigare bedömning och avstyrkt motionsyrkanden om begränsningar av *must carry*-skyldigheten. Detta skedde senast i betänkandet 2002/03:KU25 (s. 42 f.).

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som inte vill föregripa beredningen av Radio- och TV-lagsutredningens förslag, avstyrker motion K444 yrkande 11.

Åtgärder mot piratkort

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motioner om åtgärder mot s.k. piratkort. Jämför reservation 15 och 16.

Motionerna

I motion *K408* av Eva Flyborg (fp) yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att förbjuda innehav av s.k. piratkort för att därigenom se betal-TV utan att erlägga avgift. Motionären hänvisar till uppgifter från STOP-föreningen, enligt vilken det finns minst 150 000 piratkort och dekodrar bland de svenska hushållen. Det innebär att bolagens årliga förlust är mellan 0,5 till 1 miljard kronor. Konstnärer, författare, skådespelare,

regissörer, musiker m.fl. går miste om ersättningar som de har rätt till som upphovsmän. Mot denna bakgrund anser motionären att det enda rimliga är att förbjuda innehav av piratkort i likhet med vad som gäller i andra länder, t.ex. Danmark.

I motion *Kr326* av Birgitta Sellén m.fl. (c) yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att det behövs ökade incitament för att komma åt tillverkningen och distributionen av piratkort (yrkande 30). Motionärerna anför att åtgärder bör vidtas när det gäller tillverkningen och distributionen av piratkort, eftersom det är svårt att kontrollera innehavet av piratkort. Då kan man också få ett stopp på försäljningen, och piratkorten kan inte brukas i samma omfattning som i dag. Genom att försvåra eller helst strypa tillgången på piratkort kan man enligt motionärerna förhoppningsvis få en lösning på problemet. Centerpartiet anser att det är nödvändigt med ökade incitament för att stoppa tillverkningen och distributionen av piratkort. Detta bör ges regeringen till känna.

Bakgrund

Gällande bestämmelser

I lagen (2000:171) om förbud beträffande viss avkodningsutrustning finns bestämmelser som avser att förhindra tillgång till vissa tjänster. Lagen trädde i kraft den 1 maj 2000 och innebar bl.a. en anpassning till Europaparlamentets och rådets direktiv 98/84/EG av den 20 november 1998 om det rättsliga skyddet för tjänster som bygger på eller utgörs av villkorad tillgång (prop. 1999/2000:49, bet. 1999/2000:KU16, rskr. 1999:2000:171). Genom lagen skärptes tidigare gällande svenska regler om förbud mot avkodningsutrustning som ger obehörig tillgång till radio- och TV-sändningar. Vidare kom även informationssamhällets tjänster att omfattas av den nya lagen.

Enligt 2 § avses med tjänst i denna lag

- 1) en ljudradio- eller TV-sändning som är riktad till allmänheten,
- 2) varje annan tjänst som utförs elektroniskt, på distans och på begäran av mottagaren, och
- 3) tillhandahållandet av villkorad tillgång till en tjänst som avses i 1 och 2, betraktat som en tjänst i sig.

Vidare sägs i 4 § att med avkodningsutrustning avses utrustning eller programvara som utformats eller anpassats för att göra en tjänst som omfattas av lagen tillgänglig i tolkningsbar form.

I 5 § föreskrivs att avkodningsutrustning inte får yrkesmässigt eller annars i förvärvssyfte tillverkas, importeras, distribueras, säljas, hyras ut, innehas, installeras, underhållas eller bytas ut i syfte att göra en tjänst som omfattas av lagen tillgänglig i tolkningsbar form utan tjänsteleverantörens godkännande.

Enligt 6 § skall den som på annat sätt än genom import uppsåtligen bryter mot 5 § dömas till böter eller fängelse i högst två år. Om straff för olovlig införsel finns bestämmelse i lagen (2000:1225) om straff för smuggling.

Därutöver sägs i 9 § att den som uppsåtligen bryter mot 5 § skall betala skäligen ersättning för att den tjänst som gjorts tillgänglig genom gärningen har utnyttjats samt ersättning för den ytterligare ekonomiska skada som gärningen har medfört.

Tidigare riksdagsbehandling

I samband med konstitutionsutskottets behandling av regeringens förslag till gällande lag om förbud beträffande viss avkodningsutrustning behandlades också en motion med yrkande om att lagen skulle kompletteras så att även innehav av olagligt kopierat kort förbjöds. I andra hand begärdes att regeringen inom tre år skulle återkomma till riksdagen med en utvärdering för att visa om piratkopieringen minskat i Sverige (bet. 1999/2000:KU16 s. 4 f.).

När det gällde frågan om att kriminalisera privat innehav av utrustning delade utskottet regeringens bedömning. Regeringen erinrade om att EG-direktivet endast avser verksamheter för kommersiella ändamål, och att det av främst proportionalitets- och subsidiaritets-skäl inte ansetts befogat att föreskriva gemensamma regler i fråga om privat innehav eller användning av olovlig utrustning. Regeringen hade förståelse för vissa remissinstansers invändningar mot att privat innehav inte föreslogs bli omfattat av förbudet. Dock påminde regeringen om att frågan om ett förbud mot privat innehav av olaglig utrustning togs upp redan i samband med tillkomsten av den tidigare lagen. Då gjordes bedömningen att rättsväsendets resurser borde koncentreras på sådan verksamhet som genom omfattning, regelbundenhet m.m. kan leda till mer allvarliga skadeverkningar. Detta ställningstagande hade enligt regeringen alltjämt bäring. Till detta kom att efterlevnaden av ett sådant förbud i praktiken skulle bli omöjlig att kontrollera, och regeringen ansåg att det finns risk att ett sådant förbud inte skulle få något genomslag utan tvärtom bidra till att minska respekten för lagstiftningen i allmänhet. För att en kriminalisering av privat innehav skall komma i fråga borde det enligt regeringen även finnas ett starkt samhälleligt intresse av ett förbud av sådant slag. Uppgifter från de nordiska länder (Finland och Norge) som har infört förbud mot privat innehav visade enligt regeringen inte på ett tillförlitligt sätt att just denna reglering har haft en påtaglig effekt på tillgången till olaglig utrustning.

Regeringen påminde vidare om att åtgärder mot ”piratverksamhet” hade vidtagits inom EU och ansåg att den utvidgade skadeståndsskyldighet som föreslog i propositionen innebar att skadeverkningarna kunde begränsas.

Utskottet avstyrkte därmed yrkandet i den aktuella motionen om en kriminalisering av innehav av olagligt kopierade kort. Emellertid framhöll utskottet att ställningstagandet innebar att utskottet inte ville förringa den ekonomiska skada som privat innehav av avkodningsutrustning kan medföra. Enligt utskottet fanns det därför anledning för regeringen att noga följa utvecklingen inom området och effekterna av den nya lagen. Utskottet förutsatte att så skedde och ansåg därför inte att något sådant tillkännagivande som efterfrågades i motionen behövdes.

Skriftligt svar på fråga

Kulturminister Marita Ulvskog svarade den 5 mars 2003 på en skriftlig fråga om piratkopierade dekoderkort för betal-TV. Det som efterfrågades var vilka åtgärder som kommer att vidtas för att försvåra innehav av s.k. piratkort. Marita Ulvskog framhöll att lagstiftningen om förbud beträffande viss avkodningsutrustning skiljer sig från det upphovsrättsliga skyddet. Det upphovsrättsliga skyddet ger den som har skapat ett verk, t.ex. en bok, ett konstverk eller ett datorprogram, vissa rättigheter, både ekonomiska och ideella, att förfoga över det. Skyddet för kodade tjänster syftar till att säkerställa att en leverantör får ersättning för en tjänst han utför.

Vidare anförde Marita Ulvskog att frågan om förbud mot privat innehav av avkodningsutrustning berördes vid tillkomsten av lagen. Då gjorde regeringen bedömningen att rättsväsendets resurser borde koncentreras på sådan verksamhet som genom omfattning, regelbundenhet m.m. kan leda till mer allvarliga skadeverkningar. Härtill kommer enligt kulturministern att efterlevnaden av ett förbud mot privat innehav i praktiken skulle bli mycket svårt att kontrollera. Hon påpekade att riksdagen godtog regeringens bedömning.

Därutöver anförde Marita Ulvskog att hon noga följt utvecklingen sedan dess på detta område och därför är väl medveten om den problembild som skisseras i den skriftliga frågan. Hon ville i detta sammanhang peka på resultatet av det förhandlingsarbete som just nu pågår inom EU:s s.k. tredje pelare om ett rambeslut om angrepp på informationssystem som kan bli av intresse för denna fråga.

Utskottets kansli har inhämtat att det inom Regeringskansliet bereds en s.k. godkännandeproposition rörande ett utkast till rambeslut om angrepp på informationssystem. Vidare har från Regeringskansliet uppgivits att lagen om förbud mot viss avkodningsutrustning kan komma att beröras i den aviserade propositionen om upphovsrätten i informationssamhället – genomförande av direktiv 2001/29 EG m.m. vilken planeras att avlämnas till riksdagen under hösten 2004.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill framhålla att riksdagen vid antagandet av lagen om förbud beträffande viss avkodningsutrustning delade regeringens bedömning att förbud mot privat innehav av s.k. piratkort inte skulle införas. Som framgått ovan kan den nämnda lagen komma att beröras i två lagstiftningsärenden, som för närvarande är under beredning i Regeringskansliet. Utskottet, som utgår från att regeringen alltjämt är väl medveten om de problem som påtalas i motionerna K408 och Kr326 yrkande 30 och följer utvecklingen av dessa frågor, anser inte att någon åtgärd är påkallad från riksdagens sida. Motionerna avstyrks därför i berörd del.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. De digitala TV-sändningarnas räckvidd (punkt 1)

av Gunnar Hökmark (m), Helena Bargholtz (fp), Henrik S Järrel (m), Tobias Krantz (fp) och Nils Fredrik Aurelius (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse: Riksdagen avslår proposition 2003/04:118 och tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 1. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:K28 yrkande 1, 2003/04:K29 yrkande 1, 2003/04:K444 yrkandena 14 och 16 och 2003/04:Kr359 yrkande 5 och avslår motion 2003/04:Kr326 yrkandena 27 och 28.

Ställningstagande

Vår uppfattning är att verksamheten i det digitala marknätet bör grundas på marknadsmässiga överväganden bland aktörerna på marknaden. Staten skall förhålla sig teknikneutral och inte försöka styra vare sig teknikutveckling eller konkurrens inom medieområdet. Aktörer på en fri marknad kan själva bestämma vilken distributionsform som är mest attraktiv samt hur ett eventuellt teknikskifte skall genomföras.

Staten har valt den teknik som är ekonomiskt och tekniskt underlägsen. Den kostar onödigt stora summor och riskerar dessutom att urholka kvaliteten i dagens sändningar i SVT. Genom kabel-, satellit- eller Internetdistribuerad digital TV kan man uppnå samma täckning som via marknätet. Att staten ändå valt denna teknik beror enligt vår uppfattning på att marksänd digital TV är den enda distributionsform som på grund av sitt begränsade utrymme ger det offentliga kontroll över det som vidaresänds. Vi vill framhålla att därmed tvingas dock alltfler konsumenter, och därmed en större del av medierna, in i den distributionsform som har lägst kapacitet och sämst utrymme för interaktivitet. Digital TV i marknätet riskerar dessutom att låsa breda frekvensområden som annars kan användas till mobila Internetjänster. Det bör också påpekas att det digitala marknätet har varit behäftat med betydande ekonomiska kostnader och problem.

Mot bakgrund av vad som nu anförts bör, med bifall till motionerna K28 yrkande 1, K29 yrkande 1, K444 yrkandena 14 och 16 samt Kr359 yrkande 5, proposition 2003/04:118 avslås. Därmed avstyrker vi motion Kr326 yrkandena 27 och 28.

2. Tidpunkten för övergång till digital teknik (punkt 2)

av Gunnar Hökmark (m), Helena Bargholtz (fp), Henrik S Järrel (m), Tobias Krantz (fp) och Nils Fredrik Aurelius (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:K28 yrkande 2, 2003/04:K29 yrkande 2 och 2003/04:K444 yrkande 15.

Ställningstagande

Enligt vår uppfattning bör det analoga nätet släckas ned först då en övervägande del av TV-konsumenterna har valt att gå över till en annan distributionsform. En nedsläckning bör alltså ske som en konsekvens av den tekniska utvecklingen och genom konsumenternas aktiva val. Vi anser därför att regeringen bör sätta upp andra villkor för en släckning av det analoga marknätet. Villkoren bör präglas av en hänsyn till TV-publiken och ta sikte på att den digitala tekniken har utvecklats så långt att övergången skall kunna ske utan att stora grupper ställs utanför den programverksamhet som de betalar för. Det kan därmed visa sig att det inte är ekonomiskt försvarbart för vare sig SVT eller hushållen att släcka ned det analoga marknätet under överskådlig tid. Vi anser därför, med bifall till motionerna K28 yrkande 2, K29 yrkande 2 och K444 yrkande 15, att riksdagen skall upphäva sitt beslut om att de analoga marksändningarna skall upphöra den 1 februari 2008 och att en ny prövning av en lämplig tidpunkt bör ske med utgångspunkt i vad som nu anförts.

3. Grundläggande principer och former för programföretags verksamhet (punkt 5)

av Gunnar Hökmark (m), Helena Bargholtz (fp), Henrik S Järrel (m), Tobias Krantz (fp) och Nils Fredrik Aurelius (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:K271 yrkande 10, 2003/04:K444 yrkandena 1, 4 och 6 och 2003/04:Kr359 yrkande 3.

Ställningstagande

Vi vill framhålla att yttrandefriheten och rätten till fri åsiktsbildning utgör omistliga hörnstenar i ett demokratiskt samhälle. I Europakonventionen kommer detta till uttryck genom artikel 10, vilken stadgar att rätten att t.ex. sända radio eller TV är en civil rättighet, och genom artikel 6 enligt vilken en sådan rättighet inte får begränsas utan rättslig prövning. Enligt vår uppfattning framstår mot denna bakgrund den svenska regleringen, som bl.a. innebär

att staten har monopol på sändningsrätter för radio och TV utan möjlighet för den enskilde till rättslig prövning, som oförenlig med konventionen. Vi anser att det är angeläget att i detta avseende stärka den enskildes rättighetsskydd så att det bättre stämmer överens med konventionen.

Därutöver vill vi framhålla att yttrandefriheten och tryckfriheten är centrala värden i fria och demokratiska samhällen. För att ett fritt och öppet samhälle skall bevaras är tanke- och informationsfrihet av fundamental vikt. I ett fritt och demokratiskt samhälle skall det enligt vår uppfattning råda frihet att ge ut och distribuera medieprodukter samt att fritt pröva deras ekonomiska bärkraft. Det skall vara mediekonsumenterna som, inom ramen för de tekniska begränsningar som gäller för olika medier, genom sina val avgör vilka medier som skall ha framgång. Vi vill framhålla att det är av utomordentlig vikt att massmedieföretag står fria från beroende till regeringen och att den fria konkurrensen värnas.

Vi vill också framhålla att nödvändigheten av en statlig reglering av frekvensfördelning minskar genom att den tekniska utvecklingen möjliggör ett effektivare utnyttjande av frekvensbanden. Därför anser vi att framtida koncessioner inom radio och TV skall fördelas genom ett auktionsförfarande motsvarande det som ursprungligen tillämpades för den privata lokalradion. Staten bör inte lägga sig i hur frekvensbanden utnyttjas utöver de hänsyn som behöver tas när det gäller användningsområden för närliggande frekvensområden.

Vad vi nu har anfört bör med bifall till motionerna K271 yrkande 10, K444 yrkandena 1, 4 och 6 samt Kr359 yrkande 3 ges regeringen till känna.

4. Teknikneutral medielagstiftning (punkt 6)

av Helena Bargholtz (fp) och Tobias Krantz (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 6 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 4. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Kr359 yrkande 10.

Ställningstagande

Vi vill framhålla att ett nyckelord i den utveckling vi ser i dag är teknikkonvergens. Allt fler medier utnyttjar alltmer lika teknik. Inte endast nationsgränser suddas ut när global kommunikation blir vardag. Också gränserna mellan olika medier tunnas ut alltmer och blir diffusa. Enligt vår uppfattning är det därför viktigt att ta ett helhetsgrepp över det mediala utbudet utan hänsyn till vilken teknik som används för att distribuera innehållet. Lagstiftning och politik måste bli mer teknikneutrala. Det vi i stället förordar att är stödet till svensk kultur, i detta sammanhang främst den som är förpackad i elektronisk kommunikation, ökar. Vi anser därför, i enlighet med vad som anförs i motion Kr359 yrkande 10, att det bör göras en bred översyn av den medielagstift-

ning som finns i dag, innefattande kulturpolitiska mål och stödformer, i syfte att uppnå en större teknikneutralitet.

5. Mediekoncentration (punkt 7)

av Mats Einarsson (v) och Gustav Fridolin (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 5. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:K388.

Ställningstagande

Vi vill framhålla att mångfald i medierna är av betydande vikt för den fria åsiktsbildningen. För att tryck- och yttrandefrihet skall kunna fungera i praktiken krävs distributionskanaler så att tidningar och tidskrifter verkligen kan nå sina läsare. I dag är situationen dock sådan att distributionskanalerna krymper och kontrolleras av några enstaka, dominerande förlag. Mångfalden, och därmed tryck- och yttrandefriheten, sätts därmed ur spel. Vi anser att detta är mycket allvarligt. Regeringens uppdrag till Konkurrensverket att kartlägga och analysera mediemarknaden, inklusive distributionen av tidskrifter, var välkommet, men analysen skulle endast ske från konkurrenssynpunkt. Enligt vår uppfattning bör distributionen av tidskrifter även utredas ur ett tryck- och yttrandefrihetsperspektiv. Vi instämmer därför i vad som anförs i motion K388 yrkande 1 om en sådan utredning och att hänsyn därvid skall tas till Mediekoncentrationskommitténs förslag.

Vi delar vidare uppfattningen i motion K388 yrkande 2 att en särskild regel bör införas i konkurrenslagen om att prövningen i fall som har betydelse för den grundlagsskyddade sektorn skall ske under beaktande av de grundläggande intressena av att säkerställa ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett konstnärligt skapande. Därmed säkerställs att konkurrenslagen tillämpas med beaktande av mediesektorns särart. I detta sammanhang kan noteras att Konkurrensverket i sin rapport föreslagit att frågan om konkurrenslagen är tillämplig på medieområdet bör klargöras.

Därutöver anser vi, i enlighet med vad som anförs i motion K388 yrkande 3, att en mediekoncentrationslag bör införas vid sidan av konkurrenslagen. Därmed kan situationer där bolag med en dominerande ställning hämmar en effektiv konkurrens förhindras.

Vad som nu anförs bör med bifall till motion K388 i dess helhet ges regeringen till känna.

6. Rätt till genmäle (punkt 9)

av Ingvar Svensson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 9 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 6. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:K382 yrkande 1.

Ställningstagande

Jag vill framhålla att mediasamhället tenderar att karakteriseras av tillspetsning och konkretisering, vinkling, personifiering, intensifiering och polarisering. Denna utveckling kan i flera avseenden hota enskildas integritet och värdighet. På andra håll i Europa har en laglig genmälesrätt diskuterats. Bestämmelsen i radio- och TV-lagen om beriktigande blir enligt min mening lätt en ”gummiparagraf” utan någon egentlig kärna. Eftersom självsaneringen på detta område knappast är övervägande bör en mer detaljerad och mer substantiell rätt till genmäle införas. Därmed skulle ett förstärkt skydd för den enskilde uppnås. Vad som nu anförs bör med bifall till motion K382 yrkande 1 ges regeringen till känna.

7. Negativ textreklam (punkt 10)

av Ingvar Svensson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 10 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 7. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:K382 yrkande 2.

Ställningstagande

Jag vill framhålla att ett massmedium systematiskt kan missgynna eller misskreditera genom att beskriva ett företag, en organisation eller en produkt på ett osakligt och felaktigt sätt. I dag finns en mycket liten möjlighet att beivra sådan verksamhet. Såsom anförs i motion K382 yrkande 2 borde även denna typ av systematisk och osaklig misskreditering bli föremål för den medieetiska debatten. Jag anser därför att regeringen borde ta initiativ till överläggningar med branschen för att åstadkomma frivilliga överenskommelser inom området. Om man inte lyckas med detta bör möjligheterna till lagstiftning undersökas. Vad som nu anförs bör med bifall till den nämnda motionen ges regeringen till känna.

8. Granskningsnämnden för radio och TV (punkt 11)

av Gunnar Hökmark (m), Helena Bargholtz (fp), Ingvar Svensson (kd), Henrik S Järrel (m), Tobias Krantz (fp), Kerstin Lundgren (c) och Nils Fredrik Aurelius (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 11 borde ha följande lydelse:
Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 8. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:K382 yrkande 3.

Ställningstagande

Vi vill framhålla att Granskningsnämnden för radio och TV har en viktig uppgift att fylla i sitt arbete med att hävda den enskildes integritet och värdighet. Det har ibland riktats kritik mot nämnden med hänvisning till att den rutinmässigt och utan närmare analys tycks avfärda en del anmälningar och kränkningar. I likhet med vad som anförs i motion K382 yrkande 3 vill vi framhålla att det är viktigt att statliga myndigheter seriöst ägnar sig åt det som de är tillsatta att sköta. Det finns en risk för att granskningen över en tidsperiod leder till avtrubning vid de olika bedömningarna. Enligt vår mening är det därför dags att nu genomföra en allsidig och relevant utvärdering av Granskningsnämndens verksamhet. Vad som nu anförs bör med bifall till den nämnda motionen i berörd del ges regeringen till känna.

9. Effekter av sexualiseringen av det offentliga rummet och en stereotyp heterosexuell norm (punkt 12)

av Mats Einarsson (v) och Gustav Fridolin (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 12 borde ha följande lydelse:
Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 9. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:So568 yrkande 3.

Ställningstagande

Vi vill framhålla att sexualiseringen av det offentliga rummet bidrar till att både kvinnor och män exponeras på ett fördomsfullt sätt. Som framhålls i motion So568 yrkande 3 finns inga entydiga samband mellan ett mediebudskaps innehåll och dess effekt på mottagarna. En ständig exponering av dessa schabloniserade bilder bidrar emellertid till en normalisering och en avtrubning där man riskerar att inte längre reagera på könsförtryck, trakasserier och sexualiserat våld. Det är viktigt att samhället skaffar sig mer kunskap om hur både sexualiseringen av det offentliga rummet och den stereotypa heterosexuella norm som är rådande i medierna påverkar människors möjligheter att utveckla den kärlek som de själva önskar. Regeringen har visserligen tagit vissa initiativ när det gäller kunskapsuppbyggnad kring sexualiseringen av det

offentliga området. Enligt vår mening kan det dock redan nu konstateras att det finns behov av att utifrån det nu förda resonemanget göra en översyn av lagstiftning och regleringar av reklam- och medieområdet om vilka förändringar som skulle behöva göras. Vad som nu anförs bör med bifall till den nämnda motionen ges regeringen till känna.

10. Den framtida digitalradion (punkt 15)

av Gunnar Hökmark (m), Helena Bargholtz (fp), Henrik S Järrel (m), Tobias Krantz (fp) och Nils Fredrik Aurelius (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 15 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 10. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Kr359 yrkande 7.

Ställningstagande

Vi vill framhålla att det finns oroväckande tecken på att samma krafter som agerade för en statsdirigerad utveckling av digital TV i marknätet nu agerar för en liknande styrd process med den digitala radion. Sådana tendenser måste med kraft avvisas. Enligt vår uppfattning får man inte i fråga om den digitala radion upprepa det misslyckade försöket från den digitala TV:ns område att mot konsumenternas vilja tvinga fram ett tekniskifte. Vad som nu anförs bör med bifall till motion Kr359 yrkande 7 ges regeringen till känna.

11. Kommersiell nationell radio (punkt 16)

av Gunnar Hökmark (m), Helena Bargholtz (fp), Henrik S Järrel (m), Tobias Krantz (fp) och Nils Fredrik Aurelius (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 16 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 11. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:K382 yrkande 6 och 2003/04:K444 yrkande 13.

Ställningstagande

Vi anser att det är viktigt att vidga yttrandefriheten genom att öppna för såväl nya regionala radiokanaler som fria nationella kanaler. Enligt vår uppfattning saknas både tekniska och demokratiska skäl för att begränsa den fria radions utveckling. Underlaget för att satsa på kvalitet och kvalificerade programkoncept urholkas genom att varje radiostation begränsas till ett litet sändningsområde. Förbudet mot kommersiella rikstäckande kanaler motverkar därmed möjligheten till mångfald, samtidigt som de befintliga statliga rikstäckande radiokanalerna inte utsätts för någon heltäckande konkurrens. Koncessioner för fria nationella radiokanaler bör därför erbjudas. De privata lokala radio-

Okänt namn på dokumentegenskap.

stationerna skall ges möjlighet att inom nätverk samverka nationellt om olika delar av programutbudet. Härigenom skapas möjlighet till kvalitetskanaler som riktar sig till olika delar av publiken och som kan nå tillräckligt underlag för att finansiera ett fördjupat programutbud. Vad som anförts bör med bifall till motionerna K382 yrkande 6 och K444 yrkande 13 ges regeringen till känna.

12. Regionala koncessioner för TV (punkt 18)

av Gunnar Hökmark (m), Henrik S Järrel (m) och Nils Fredrik Aurelius (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 18 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservation 12. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:K444 yrkande 12.

Ställningstagande

Vi anser att staten genom regionala koncessioner bör ge olika TV-stationer möjlighet att, redan i det analoga nätet, börja sända med olika delar av landet som sändningsområden. TV-bolag som växer fram ur en sådan process skall kunna genomföra nationella sändningar genom samarbete. Enligt vår uppfattning skall nya tillstånd inte innehålla särskilda av staten reglerade program- och reklamvillkor för vare sig TV 4 eller andra programföretag. Vad som nu anförts bör med bifall till motion K444 yrkande 12 ges regeringen till känna.

13. Reklamtid i kommersiell lokalradio (punkt 22)

av Gunnar Hökmark (m), Ingvar Svensson (kd), Henrik S Järrel (m) och Nils Fredrik Aurelius (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 22 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservation 13. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:K382 yrkande 7.

Ställningstagande

Vi delar uppfattningen i motion K382 yrkande 7 att en kommersiell lokalradio inte kan utöka sin reklam under sändningarna i alltför hög grad utan att samtidigt förlora lyssnare. Det finns således en självreglerande nivå för hur mycket reklam som kan sändas. I enlighet med vad som anförts i motionen bör därför reglerna på området lättas upp. Vad som nu har anförts bör med bifall till den nämnda motionen i berörd del ges regeringen till känna.

14. Skyldighet att vidareända program (punkt 24)

av Gunnar Hökmark (m), Helena Bargholtz (fp), Henrik S Järrel (m), Tobias Krantz (fp) och Nils Fredrik Aurelius (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 24 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 14. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:K444 yrkande 11.

Ställningstagande

Enligt vår uppfattning saknas det anledning att ålägga kabelägare att kostnadsfritt distribuera kommersiella program. Vi anser också, i likhet med vad som anförs i motion K444 yrkande 11, att det kan ifrågasättas om dagens omfattande skyldighet att vidareända program, s.k. must carry, är förenlig med yttrandefrihetsgrundlagen. Kravet på allmänhetens tillgång till allsidig information måste enligt vår mening anses tillgodosett genom att de licensbetalda public service-kanalerna omfattas av must carry-skyldighet. Denna skyldighet bör därför begränsas till enbart dessa kanaler. Vad som nu har anförts bör med bifall till den nämnda motionen i berörd del ges regeringen till känna.

15. Åtgärder mot piratkort (punkt 25)

av Kerstin Lundgren (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 25 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 15. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Kr326 yrkande 30 och avslår motion 2003/04:K408.

Ställningstagande

Det finns i dag en stor marknad för piratkopierade programkort för betal-TV i Sverige. Branschorganisationen uppskattar att det finns närmare 400 000 piratkort och att piratmarknaden omsätter ca 1 miljard kronor. Reglerna på detta område har visserligen skärpts genom den lag om förbud beträffande viss avkodningsutrustning som infördes för några år sedan. Man har dock valt att inte kriminalisera innehav av piratkort, bl.a. av skälet att det skulle bli mycket svårt att kontrollera privat innehav. Såsom anförs i motion Kr326 yrkande 30 bör i stället åtgärder vidtas som gäller tillverkningen och distributionen av piratkort. Om tillverkningen av piratkort förhindras, kan man också få ett stopp på försäljningen och därmed bruket av piratkort. Enligt Centerpartiets uppfattning är det nödvändigt med ökade incitament för att stoppa tillverkningen och distributionen av piratkort. Vad som nu anförs bör med bifall

till motionen Kr326 yrkande 30 och med avslag på motionen K408 ges regeringen till känna.

16. Åtgärder mot piratkort (punkt 25)

av Gustav Fridolin (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 16. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:K408 och avslår motion 2003/04:Kr326 yrkande 30.

Ställningstagande

Genom den nya lagen om förbud beträffande viss avkodningsutrustning, som trädde i kraft för fyra år sedan, skärptes reglerna på detta område. Något förbud mot innehav av s.k. piratkort infördes inte. Mängden av illegalt framställda och distribuerade kort är, trots den skärpta lagstiftningen, alltjämt stor. Som anförs i motion K408 lider betal-TV-bolagen därmed årligen stora förluster. Konstnärer, författare, skådespelare, regissörer, musiker m.fl. går miste om ersättningar som de har rätt till som upphovsmän. I denna situation förefaller det vara rimligt att förbjuda också innehav av piratkort. Det finns således ett behov av att utreda hur den problematiska situationen kan åtgärdas. En sådan utredning bör syfta till att ett förbud mot innehav av piratkort införs. Vad som nu anförs bör med bifall till den nämnda motionen och med avslag på motion Kr326 yrkande 30 ges regeringen till känna.

Särskilt yttrande

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttrande. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

Mediekoncentration (punkt 7)

av Gunnar Hökmark (m), Helena Bargholtz (fp), Henrik S Järrel (m), Tobias Krantz (fp) och Nils Fredrik Aurelius (m).

Massmedierna spelar i moderna demokratier en betydande roll för opinionsbildningen och därmed möjligheterna att förstärka och fördjupa demokratin. Mångfald inom medierna med möjlighet för många olika röster och uppfattningar att göra sig hörda är därför av vital betydelse för vårt samhälle. Mediekoncentrationskommitténs förslag innebär att vanlig lag, i detta fall konkurrenslagen och en ny mediekoncentrationslag, skall kunna bryta igenom tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Det är betydande ingrepp i de grundlagar som skall garantera tryck- och yttrandefrihet. Enligt vår uppfattning är det väsentligt att rågången mellan fria medier och statsmakt upprätthålls. Det sker bäst genom att tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen är tydliga och så få genombrott av vanlig lag som möjligt sker. De problem som finns vad gäller svenska medier, t.ex. att kvalitetsmedier har svårt att hävda sig och att mediekoncentrationen är betydande, kommer enligt vår mening knappast att lösas genom att en regel införs om att konkurrenslagen också skall gälla medieområdet. En sådan åtgärd kommer enbart att skapa nya problem. Sett över en längre tid kan man vidare konstatera att den tekniska utvecklingen och politiska beslut har gjort att mediekoncentrationen har minskat. Den viktigaste förändringen är att etermonopolet har fallit. Fortfarande utgör public service-bolagen det dominerande inslaget i den svenska medievärlden.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

2003/04:118 Digitala TV-sändningar:

Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om räckvidden för de digitala marksändningarna.

Följdmotioner

2003/04:K28 av Tobias Krantz m.fl. (fp):

1. Riksdagen avslår regeringens proposition om digitala TV-sändningar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att beslutet om nedsläckning av det analoga TV-nätet måste omprövas.

2003/04:K29 av Gunnar Hökmark m.fl. (m):

1. Riksdagen avslår proposition 2003/04:118.
2. Riksdagen beslutar upphäva beslutet om att de analoga marksändningarna skall upphöra den 1 februari 2008 i enlighet med vad som anförs i motionen.

Motioner från allmänna motionstiden

2003/04:K271 av Bo Lundgren m.fl. (m):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om sändningsrätter för radio och TV.

2003/04:K362 av Ulla Hoffmann m.fl. (v):

1. Riksdagen begär att regeringen ser över hur lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram efterföljs och vid behov återkommer till riksdagen med nya lagförslag.

2003/04:K365 av Rigmor Stenmark (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en positiv utveckling för de lokala TV- och radiostationerna.

2003/04:K382 av Ingvar Svensson m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om övervägande av laglig genmälesrätt.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om regelverk för ”negativ textreklam”.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en allsidig och relevant utvärdering av verksamheten hos Granskningsnämnden för radio och TV.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utredning om nationell fri radio på kommersiell grund.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förändrade regler för reklamtid i den kommersiella radion.
8. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till en avvecklingsplan ner till en rimlig nivå för de höga koncessionsavgifter som gäller för de ursprungliga tillstånden för kommersiell lokalradio.
9. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om hur koncessionsavgiften för TV-sändning i det analoga nätet skall justeras enligt vad i motionen anförs.

2003/04:K388 av Gustav Fridolin m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda distributionskanalerna för tidskrifter ur ett tryck- och yttrandefrihetsperspektiv.
2. Riksdagen begär att regeringen lämnar förslag till ändring i konkurrenslagen där en särskild regel ingår om att prövningen i fall som har betydelse för den grundlagsskyddade sektorn skall ske under beaktande av de grundläggande intressena av att säkerställa ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett fritt konstnärligt skapande.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen återkommer med förslag till mediekoncentrationsslag.

2003/04:K408 av Eva Flyborg (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förbjuda innehav av s.k. piratkort för att därigenom se betal-TV utan att erlägga avgift.

2003/04:K439 av Peter Jonsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om priskonkurrensen på det fasta digitala TV-nätet.

Okänt namn på dokumentegenskap.Fel! Okänt namn på dokumentegenskap.

2003/04:K444 av Gunnar Hökmark m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om från staten oberoende medier.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tryck-, yttrande- respektive etableringsfrihet.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om formerna för fördelning av sändningstillstånd.
10. Riksdagen beslutar att koncessionsavgiften för TV 4 avvecklas i enlighet med vad som anförs i motionen.
11. Riksdagen beslutar att begränsa must carry-skyldigheten i enlighet med vad som anförs i motionen.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om regionala koncessioner.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om koncessioner för fria nationella radiokanaler samt möjligheten till lokala radiostationers nationella samverkan.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om övergången från analog till digital TV.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tidpunkt för släckning av det analoga marknätet.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om statens roll vid teknikskiften inom medierna.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utvärdering av misslyckandet med DAB.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fördelning av koncessioner för digitalradion.

2003/04:L352 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige aktivt bör medverka till att EU:s direktiv om TV och regler för reklam även omfattar regler för reklam riktad till barn.

2003/04:So568 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om översyn av lagstiftning och regleringar på reklam- och medieområdet.

2003/04:Kr326 av Birgitta Sellén m.fl. (c):

27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att alla som i dag kan se analoga TV-sändningar skall garanteras TV-mottagning via digitala marksändningar eller undantagsvis via satellit.

28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en utbyggnad av det digitala TV-nätet.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att kommissionen som skall se över direktiven om digitala TV-sändningar även bör se över kryptering samt konsumentekonomiska konsekvenser av det digitala teknikskiftet.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att det behövs ökade incitament för att komma åt tillverkningen och distribueringen av piratkort.

2003/04:Kr359 av Lennart Kollmats m.fl. (fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av en fri konkurrens på TV-marknaden.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att frågan om vilken digitaliseringsteknik som skall användas skall avgöras av marknaden.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett statligt operatörsföretag inte självständigt skall få välja ut vilka programföretag som skall ingå i ett sändarnät.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den digitala radion inte får utsättas för samma ingrepp som skett med digital-TV.
10. Riksdagen begär att regeringen låter göra en översyn av den samlade medielagstiftningen i syfte att uppnå teknikneutralitet enligt vad i motionen anförs.

2003/04:Kr386 av Dan Kihlström m.fl. (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bevarandet av närradions ideella och lokala inriktning.
3. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om hur lokal-TV kan stärkas och utvecklas.

BILAGA 2

Yttrande från kulturutskottet 2003/04:KrU3y

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har den 15 april 2004 beslutat att bereda kulturutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2003/04:118 Digitala TV-sändningar jämte motioner.

Kulturutskottet yttrar sig i det följande

dels över propositionen, *dels* över motionerna 2003/04:K28 (fp) och 2003/04:K29 (m).

Utskottets överväganden

Propositionen

Riksdagen beslutade i maj 2003 att den marksända televisionen skall övergå till digital teknik och att de analoga marksändningarna efter en övergångsperiod skall ha upphört den 1 februari 2008 (prop. 2002/03:72, yttr. 2003/04:KrU1y, bet. 2002/03:KU33, rskr. 2002/03:196). Riksdagen begärde att regeringen skulle återkomma med förslag om de digitala sändarnätens utbyggnad, om de digitala TV-sändningarnas tillgänglighet och om riktlinjerna för tillståndsgivningen. Vidare delade riksdagen regeringens bedömning att alla som bor i Sverige bör ha möjlighet att även efter en nedsläckning av det analoga marknätet kunna ta emot programmen från SVT och UR, antingen via marknätet eller via satellit. Riksdagen ansåg också att minst två digitala marksändarnät bör byggas ut (prop. avsnitt 2 och 3).

Av den nu aktuella propositionen framkommer att regeringen anser att man bör eftersträva att – vid skiftet från analog till digital sändningsteknik – så många hushåll som möjligt kan använda den mottagningsteknik som är billigast och minst komplicerad för konsumenterna och att hushållen skall drabbas av så små olägenheter som möjligt vid själva övergången. Full befolkningstäckning för de digitala TV-sändningarna kan uppnås genom enbart marksändningar eller genom en kombination av marksändningar och satellitsändningar. Om de digitala marksändningarna skulle byggas ut i mindre omfattning skulle emellertid de konsumenter som endast ges tillgång till satellitmottagning komma att drabbas av olägenheter. Det är ofta mer komplicerat att ta emot digitala satellitsändningar än digitala marksändningar och det är inte möjligt att till överkomliga kostnader ordna satellitmottagning på alla platser. I och med att satellitsändningarna krypteras måste dessutom även den som endast vill se avgiftsfria TV-program ha ett programkort, vilket medför extra kostnader.

Teracom AB har redovisat kostnaderna för fortsatt utbyggnad av de digitala sändarnäten. Enligt Teracoms beräkning uppgår investeringskostnaden för att bygga ut två sändarnät från nuvarande 90 % befolkningstäckning till 98 % befolkningstäckning till 125 miljoner kronor. Om endast ett sändarnät byggs ut till 98 % blir investeringskostnaden 80 miljoner kronor.

Den ytterligare kostnaden för att anlägga ett nytt nät från 98 till 99,8 % befolkningstäckning anges av Teracom till 200 miljoner kronor. Teracom presenterar emellertid även en teknisk lösning som innebär att man kan nå från 98 till 99,8 % befolkningstäckning utan stora investeringar. Enligt denna lösning kommer samma sändare som i dag används för de analoga sändningarna av SVT 2 med 99,8 % täckning att sända ut SVT:s och UR:s digitala program efter det att de analoga sändningarna har lagts ned. På detta sätt kan

skap.:Fel! Okänt namn på dokumentegenkap.Fel! Okänt namn på dokumentegenkap.

man uppnå samma räckvidd som för de analoga sändningarna trots att investeringsbehovet uppgår till endast 11 miljoner kronor.

Om ett helt nytt sändarnät skulle byggas upp till 99,8 % täckning kan parallella sändningar med analog och digital teknik pågå under en övergångsperiod. Om befintliga sändare konverteras i de områden som faller utanför 98 % täckningsgrad sker övergången där utan parallellsändning.

Regeringen anser att både det digitala sändarnät som i dag används av SVT och UR och ytterligare minst ett digitalt sändarnät bör byggas ut till minst 98 % befolkningstäckning. På så sätt kommer alla som nu har möjlighet att ta emot analoga marksändningar av SVT, UR och TV 4 att även i fortsättningen ha tillgång till marksändningar från flera programföretag än SVT och UR.

När det gäller hur full befolkningstäckning, dvs. 99,8 %, skall uppnås för public service-televisionen, dvs. SVT och UR, bedömer regeringen som nämnts att enbart satellitmottagning är en sämre lösning för konsumenterna än mottagning från marksändare. Regeringen menar att kostnaden för att bygga ett helt nytt nät i de berörda områdena och de problem som det skulle innebära om räckvidden för de digitala marksändningarna var lägre och vissa hushåll enbart skulle kunna ta emot public service-televisionen via satellit talar för att lösningen med konvertering av analoga sändare till digitala sändare bör väljas. Förutsättningen är att hushållen som då blir utan parallellsändning får särskild service och information inför övergången.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att de digitala marksändningarna av SVT:s och UR:s TV-program ges samma räckvidd som de båda programföretagens analoga sändningar. Det innebär att ca 99,8 % av befolkningen skall kunna ta emot programmen med utomhusantenn i sina permanenta bostäder. Omställningen underlättas ytterligare om de digitala marksändningarna av SVT:s och UR:s TV-program i allmänhet sker på frekvenser som innebär att hushållen kan använda samma antenn som för de analoga sändningarna (prop. avsnitt 4).

SVT, UR och Teracom har ingått ett avtal om analog och digital TV-distribution för perioden 2004–2013. Därmed är enligt regeringen omställningen av SVT:s och UR:s markbundna TV-sändningar från analog till digital distribution tryggad. Avtalet bygger på förutsättningen att den fortsatta medelsanvisningen från rundradiokontot till distributionskontot kommer att utvecklas på det sätt som förutsattes när distributionskontot inrättades (se prop. 2000/01:94, s. 72, bet. 2000/01:KrU8 s. 61 f., rskr. 2000/01:268). Underskottet på distributionskontot kommer – anför regeringen – att vara återbetalt senast vid avtalsperiodens slut (avsnitt 5).

Motionerna

I motioner från Moderata samlingspartiet och Folkpartiet liberalerna yrkas *avslag på propositionen*.

Motionärerna bakom motion K29 (m) anser att staten inte skall försöka styra teknikutvecklingen inom medieområdet utan hålla sig neutral. Den

distributionsteknik som regeringen har valt är enligt motionen ekonomiskt och tekniskt underlägsen andra distributionsformer. Regeringens lösning vid marknätet tvingar in alltfler konsumenter i den distributionsform som har lägst kapacitet och sämst utrymme för interaktivitet. Med tanke på att markbundna sändningar är fem till sex gånger dyrare än satellitsändningar bara för att nå upp till 98 % täckning kommer de sista procentheterna att vara än mycket dyrare i förhållande till annan digital teknik.

Vidare anför motionärerna att SVT:s sändningar finansieras med offentliga medel. Det innebär att de skall vara tillgängliga för alla utan villkor om särskild betalning. SVT:s program bör därför erbjudas samtliga satellitoperatörer för kostnadsfri distribution inom Sverige. En sådan lösning ökar tillgängligheten för tittarna och minskar beroendet av marknätet. Mot den bakgrunden välkomnar motionärerna att SVT fått en vidare spridning via satellit. Mycket talar för att SVT i en kostnadsbedömning bör prioritera de betydligt billigare sändningarna via satellit och kabel framför de dyra sändningarna via marknätet, menar de (yrkande 1).

I motion K28 (fp) hävdas att digitaliseringen av TV-distributionen inte är en fråga för svenska staten utan för konsumenter och producenter av TV. Dessa kan på en fri marknad själva avgöra vilken distributionsform som är mest attraktiv och billigast. Vidare anser motionärerna att digitaliseringen urholkar SVT och att medlen till public service späds ut på fler sändningstimmar i fler kanaler i stället för att koncentreras till ett unikt kvalitetsinnehåll (yrkande 1).

I motion K29 (m) yrkas att riksdagen skall *upphäva* sitt tidigare *beslut om att de analoga marksändningarna skall upphöra* den 1 februari 2008 (yrkande 2). En släckning måste enligt motionärerna vara ett resultat av konsumenternas önskemål.

Motionärerna bakom motion K28 (fp) har tidigare protesterat mot släckningen av det analoga marknätet och anser fortfarande att det inte är vare sig nödvändigt, önskvärt eller realistiskt att genomföra släckningen år 2008. Marknaden kan, menar de, själv bestämma hur teknikskiftet kan genomföras. Riksdagsbeslutet om att släcka det analoga nätet bör därför omprövas (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Kulturutskottet yttrar sig över propositionen och motionerna i den mån kulturutskottets beredningsområde berörs.

Kulturutskottet anser att public service-företagen skall ha en stark ställning i en tid när radio- och TV-publiken har tillgång till ett omfattande utbud av programkanaler med skiftande kvalitet och att alla i Sverige skall ha tillgång till public service-företagens programutbud. TV-publiken skall således – oavsett bostadsort – kunna erbjudas ett mångsidigt programutbud av hög kvalitet, präglad bl.a. av det demokratiska statsskickets grundidéer och av krav på opartiskhet och saklighet. Ett förverkligande av regeringens förslag är enligt utskottets synsätt en stor fördel för TV-publiken i hela landet. Därmed

skap.:Fel! Okänt namn på dokumentegenkap.Fel! Okänt namn på dokumentegenkap.

kommer praktiskt taget hela befolkningen att kunna välja mellan olika distributionsalternativ för att ta emot TV-sändningarna från SVT och UR. Kulturutskottet konstaterar att såväl demokratiska som kultur- och mediepolitiska skäl talar för en full utbyggnad av det digitala markbundna TV-nätet. Rege- ringsförslaget ligger också i linje med de av riksdagen fastställda målen för mediepolitiken (prop. 2000/01:1 utg.omr. 17 s. 98, bet. 2000/01:KrU1 s. 96 f., bet. 2000/01:59).

Av propositionen framgår att de ekonomiska förutsättningarna för att bygga ut det markbundna digitala TV-nätet har ändrats väsentligt sedan riksdagen vid 2002/03 års riksmöte behandlade frågan. Utbyggnaden från 98 % till 99,8 % hushållstäckning kan åstadkommas genom en modifiering av den befintliga analoga sändarutrustningen till en kostnad som är väsentligt lägre än den skulle vara om samma täckningsområde skulle förses med ny digital sändarutrustning. Av propositionen framgår att det är denna tekniska lösning som regeringen förordar. Kulturutskottet välkomnar detta nya förslag till teknisk lösning som innebär en betydligt lägre kostnad för en nära nog full utbyggnad av marknätet.

I propositionen berörs något utvecklingen av distributionskontot som finansierar SVT:s och UR:s TV-distribution. Utskottet bedömer att den redovisning som lämnats i propositionen om förutsättningen för att underskottet på kontot skall vara utjämnat vid utgången av år 2013 är realistisk.

I motion K28 (fp) hävdas att digitalsatsningen urholkar SVT. I den mån motionärerna avser satsningen på den digitala sändningstekniken vill utskottet påminna om att distributionskontot inrättades med tanke på att kostnaderna för distributionen skulle hållas helt åtskilda från SVT:s och UR:s övriga medelstildelning, som främst avser programverksamheten.

I propositionen nämns några av de olägenheter som skulle kunna uppstå för konsumenterna om de digitala marksändningarna skulle byggas ut i mindre omfattning än vad som föreslås i propositionen, dvs. till lägre täckningsgrad än 99,8 % av befolkningen. I propositionen anges att det inte är möjligt att ta emot satellitsändningar överallt. En annan olägenhet är att satellitsända TV-program är krypterade, varför alla – även den som endast vill se avgiftsfria TV-program – måste ha ett programkort, vilket medför extra kostnader. Enligt vad kulturutskottet har inhämtat måste de TV-hushåll som endast önskar se SVT:s och UR:s programkanaler, erlägga en depositionsavgift till någon av programkortsleverantörerna Canal Digital eller Viasat för att få tillgång till programkortet. Detta kan för konsumenten te sig krångligt. Enligt kulturutskottets uppfattning är det emellertid en fördel att de allra flesta TV-konsumenterna kommer att ha alternativa möjligheter att ta emot SVT:s och UR:s program även i fortsättningen.

Sannolikt kommer även vissa problem att visa sig för TV-konsumenterna vid övergången från analog till digital marksänd TV. Det är kulturutskottets förhoppning att den kommission som regeringen nyligen har tillsatt för att förbereda systemövergången på ett effektivt sätt kommer att kunna minimera problemen. Utskottet har noterat att kommissionens uppdrag är att utifrån ett

konsumentperspektiv bl.a. planera hur omställningen skall genomföras, följa utbyggnaden av digitala sändningar, följa utvecklingen på digital-TV-marknaden och samordna informationen till allmänheten om omställningen.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet förslaget i propositionen. Utskottet avstyrker förslagen i motionerna K28 (fp) yrkande 1 och K29 (m) yrkande 1 om avslag på propositionen. Likaledes avstyrker utskottet förslagen om att upphäva eller ompröva riksdagens tidigare beslut om att de analoga marksändningarna skall ha upphört den 1 februari 2008, vilka framförts i motionerna K28 (fp) yrkande 2 och K29 (m) yrkande 2.

Slutligen bör nämnas att utskottet vid flera riksmöten har behandlat motioner om de svårigheter som finns i vissa delar av landet att ta emot regionala nyheter från den egna regionen (senast i bet. 2002/03:KrU6 s. 18). Utskottet har med tillfredsställelse noterat att det avtal som SVT, UR och Teracom AB har ingått innebär att täckningen för regionala sändningar i det digitala nätet kommer att justeras så att hushållen i fortsättningen kommer att kunna se "rätt" regionalt program (se prop. s. 10).

Stockholm den 22 april 2004

På kulturutskottets vägnar

Lennart Kollmats

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lennart Kollmats (fp), Annika Nilsson (s), Lars Wegendal (s), Kent Olsson (m), Eva Arvidsson (s), Paavo Vallius (s), Nikos Papadopoulos (s), Lena Adelson Liljeroth (m), Birgitta Sellén (c), Göran Persson i Simrishamn (s), Anna Lindgren (m), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Rossana Dinamarca (v), Matilda Ernkrans (s), Fredrik Olovsson (s), Hans Backman (fp) och Dan Kihlström (kd).

Avvikande mening

Avslag på propositionen och fråga om släckning av det analoga marknätet

av Lennart Kollmats (fp), Kent Olsson (m), Lena Adelsohn Liljeroth (m), Anna Lindgren (m) och Hans Backman (fp).

I likhet med motionärerna bakom motionerna K28 (fp) och K29 (m) anser vi att riksdagen skall avslå propositionen om digitala TV-sändningar. Enligt vår mening är digitaliseringen inte en fråga för staten utan bör avgöras av konsumenterna och programföretagen. Regeringen bör således vara neutral i fråga om val av distributionsteknik i stället för att – som nu – försöka styra den. På en fri marknad kan konsumenterna och producenterna av TV själva avgöra vilken distributionsform som är attraktivast och billigast. Mot denna bakgrund anser vi också att släckningen av det analoga nätet skall vara en följd av konsumenternas önskemål. Riksdagen bör därför upphäva sitt tidigare beslut om att de analoga sändningarna skall ha upphört till den 1 februari 2008.

Vi vill dock i sammanhanget framhålla – liksom motionärerna bakom motion K29 (m) – att det finns mycket som talar för att SVT bör prioritera de betydligt billigare sändningarna via satellit och kabel framför de dyra sändningarna via marknätet. I likhet med vad som sägs i motion K28 (fp) anser vi att det finns en risk för att digitalsatsningarna kommer att urholka SVT. Vi befarar att de dyra digitalsatsningarna kommer att innebära att kvaliteten i public service-programmen blir lidande.

Sammantaget föreslår vi att konstitutionsutskottet skall tillstyrka motionerna K28 (fp) yrkande 1 och K29 (m) yrkande 1 och avslå propositionen. Vi föreslår också att konstitutionsutskottet skall tillstyrka motionerna K28 (fp) yrkande 2 och K29 (m) yrkande 2 om att upphäva riksdagsbeslutet om släckning av det analoga marknätet.